

6 7294
24

A NAGY-KANIZSAI IZR. HITKÖZSÉG

ÁLTAL FENTARTOTT

ELEMI, POLGÁRI ÉS KÖZÉPKERESKEDELMI

ISKOLA

É R T E S I T Ő J E

AZ 1894—95. TANÉVRŐL.

—

SZERKESZTÉ:

BŰN SAMU

IGAZGATÓ.

NAGY-KANIZSA, 1895.

NYOMATOTT WEISS L. ÉS F. KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

18968

REV 95

REV 98

A NAGY-KANIZSAI IZR. HITKÖZSÉG

ÁLTAL FENTARTOTT

ELEMI, POLGÁRI ÉS KÖZÉPKERESKEDELMI

ISKOLA

É R T E S I T Ő J E

AZ 1894—95. TANÉVRŐL.

SZERKESZTÉ:

BÚN SAMU

IGAZGATÓ.

NAGY-KANIZSA, 1895.

NYOMATOTT WEISS L. ÉS F. KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

18908

I. Iskolaszék.

Elnök: *Dr. Schreyer Lajos.*

Alelnök: *Dr. Szukits Nándor.*

Fegyző: *Barta Lajos.*

Főt. *Dr. Neumann Ede főrabbi, isk. felügyelő.*

5 *Bachrach Gyula, gondnok.*

Dr. Blau Simon.

Bún Samu, igazgató.

Ebenspanger Lipót.

Fischl Pál, ügyvéd.

10 *Grünhut Henrik.*

Halphen Mór.

Hirschel Ede.

Krámer Lajos, az el. és polg. isk. tانتestület képviselője.

Maschankker Mór.

15 *Rapoch Gyula, ügyvéd.*

Dr. Rothschild Jakab.

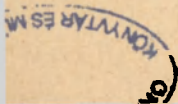
Dr. Rothschild Samu.

Stern I. M.

Dr. Villányi Henrik, a középker. isk. tانتestület képviselője.

20 *Weisz Tivadar.*

1026

II. A nagy-kanizsai középkereskedelmi iskola története.

E történeti vázlat megírására első sorban a nagym. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur 61847/1893. sz. a. rendelete késztetett, melyben kívánatik, hogy az 1896. évi milleniumi kiállításon való bemutatás végett a hazai középiskolák 1894–95-ik évi értesítőjükben az intézet történetét közöljék.

Egy intézet történetében továbbá annyi és oly sokféle mozzanat fordul elő, hogy azoknak hű följegyzésével kötelességet teljesítünk a jövő nemzedék irányában, mely abból tanulságot meríthet az iránt, mi úton-módon folytassa az elődjei által megkezdett munkát, buzdítást és kitartást az emberi munkát végveszélylyel fenyegető viharokkal szemben.

Hogy azonban e célzt elérjük, kell, hogy a történet mindenekelőtt hű, azaz a tényeknek mindenben megfelelő legyen.

Ez megint megbízható, minden subjectiv fölfogástól ment adatokat, kútforrásokat tételez föl.

A történetírás legbiztosabb kútforrása kétségkívül a szemlélet, a saját tapasztalat. A mit magunk láttunk, sőt a miben talán magunk közreműködtünk, azt mindenesetre sokkal nagyobb hűséggel fogjuk előadhatni, mint ha azt mások közlése szerint, csupán az ezek igazságszeretetébe és helyes fölfogásába helyezett bizalom alapján kell tennünk.

A saját tapasztalat hiányában élő tanuk közlései, valamint okmányok, hivatalos és egyéb iratok tartalma azon kútforrások, melyekre a történetírásnál támaszkodunk.

Mind a három jelen vázlat megírásánál segítségemre volt.

Huszonhét éve, hogy a n.-kanizsai izr. tanintézeteknél működöm. Ez idő több mint $\frac{2}{3}$ részét pedig a kereskedelmi iskola szolgálatában töltöttem és azon szerencsében részesültem, hogy annak újjászervezésében nem csekély mértékben részt vehettem.

Gondosan átnéztem az iskola összes anyakönyveit, az iskola-fentartó nagy-kanizsai izr. hitközség és a tantestület jegyzőkönyveit, melyekből a tárgyamra vonatkozó fontosabb adatokat felhasználtam.

Ahol szükségesnek és hasznosnak találtam, érintkezésbe léptem az iskola volt előljáráóival, tanáraival és tanulóival, mint élő tanukkal.

Némi joggal mondhatom tehát, hogy itt következő közléseim hitelességre tarthatnak igényt.

1843—1856.

I. A kereskedelem és általános jólét kölcsönhatása.

Kifejlődött kereskedelem mindenkor és mindenhol az általános jólét, a kultura hatalmas előmozdítója gyanánt bizonyult. Az ó korban a fénecziaiak kereskedelmi hajói uralták a tengert, jólétet, műveltséget terjesztve, a merre jártak; a középkorban Velenceze magaslott ki kereskedelme által, nálánál sokkal magasabb államoknak irányt adva; az új korban Angolország csupán magas színvonalon álló kereskedelme és ipara által tiszteletet parancsoló állást vívott ki magának Európa nagyhatalmai közt.

Spanyolország csak addig volt hatalmas, míg kereskedelme virágzott. Ennek hanyatlásával az ország hanyatlása is állott be úgy, hogy most még alig számbavehető tényezőt képez a nemzetek sorában.

A virágzó kereskedelem, amint egyrészt bizonyos szellemi előrehaladottság következménye, másrészt a jómóduság terjesztése által önmagában hordja további fejlődésének esirút, de egyttal a nép szellemi színvonala emlésének bölesőjét, hatalmas rugóját képezi.

A kereskedelem, művelődés és általános jólét ezen kölcsönhatását nemcsak egész nemzetek, de egyes városok fejlődésében is észlelhetjük, egymásnak föltételező, illetőleg indító okai.

Nagy-Kanizsa város határszéli fekvésénél fogva mindig alkalmas közvetítő piacza volt egyrészt a magyar, másrészt a stájer, krajnai, karinthiai és olasz kereskedelemnek. Mint a Dunántul egyik kiváló kereskedelmi városa főleg Zala- és Somogy megyék termékeinek főmegállító helyéül szolgált különösen e század első felében, valamint az ötvenes és hatvanas években, t. i. a vasuti hálózat kiépítése előtt.

II. A kereskedelmi iskola keletkezése.

A kereskedő foglalkozása nem csak élelmességet, hanem, mint már jeleztem, magasabb fokú műveltséget is igényel. A kereskedőnek nem elég irni, olvasni és némiképen számolni tudnia, nyelvismerete nem szorítkozhatik az anyanyelv ismeretére; ismernie kell még egy-két más modern nyelvet, a szám- és könyvvitelt, nem nélkülözhet bizonyos jogi ismereteket stb. stb.

Innen van, hogy Nagy-Kanizsa város izraelita lakosai, bár már 1832 óta jó hírben álló háromosztályu elemi iskolát tartottak fenn, melyben a tanulók a közönséges életre szükséges tudnivalókat elég alaposan elsajátíthatták; iskolájuk kibővítését, illetőleg egy 4-ik osztálylyal való megtoldását sürgették.

1842. évi október 3-án tartott ülésén a hitközségi előljáróság elhatározta, hogy „az iskola negyedik osztálya haladéktalanul nyitassék meg.”

Az iskola ily kiépítésében kétségtelenül nagy része volt Löw

Lipótnak, a hitközség főrabijának, ki nem csak mint hitszónok, hanem mint paedagógus és iskolabarát hitközsége fölvirágoztatása körül nagy érdemeket szerzett magának.

A 4-ik osztály az 1842—43-iki tanévben megnyitvatván, ez időtől számíthatjuk a nagy-kanizsai izr. kereskedelmi iskola fenállását. A kereskedelmi élet szükségletei teremtették meg ez iskolát, a kereskedelmi élet szükségleteihez mérten volt a tanítás és a tanterv. melyben a vallásoktatáson és általános értelmi tárgyakon kívül a kereskedelmi szaktárgyaknak, mint: keresked. levelezés, keresked. számtan és könyvvitel elég tér engedtetett.

Nem szabad felejtenünk, hogy a nagy-kanizsai izr. népiskola minden osztálya, az iskola keletkezésétől fogva (1832) két évfolyamból állott, 1844-től 1856-ig pedig az első osztályt még egy előkészítő osztály előzte meg, úgy, hogy a legfelsőbb (negyedik) osztály legalább is a közpiskola 4-ik osztályának felelt meg.

Általában ez időbe esik a nagy-kanizsai izraelita iskola fölvirágzásának kiinduló pontja. Már 1842-ben nagy költséggel 9 tanteremből álló új iskolaépületet emelt a hitközség, melyet decz. 31-én (Wácerá szombatján) Löw főrabbi által tartott szónoklattal ünnepélyesen felavatott.

Az első évben a felső kereskedelmi osztálynak csak hét tanulója volt, névszerint: Hirschel Henrik, Kürschner Samu, Lustig Gyula, Schwarz Vilmos, Wéber Mór, Weisz Fülöp és Weisz Vilmos.

Úgy látszik, a nagy közönség csak nehezen tudott az évfolyamok szaporításával megbarátkozni, mert a tanulók száma még 1852-ben is csak 22 volt. Csak 1853-ban emelkedett a szám 37-re, 1856-ban pedig 60-ra, hogy 1859-ben ismét 36-ra apadjon.

III. Tanítók, tantárgyak, tanmód, taneszközök, tanítási nyelv, tankönyvek.

A 4-ik osztály tanítója Eichberg Adolf volt, kit a hitközség már 1839-ben (Auszterlitz helyébe) iskolájánál alkalmazott, miután több évig néhány előkelő helybeli család gyermekeit magánoktatásban részesítvén, ez által kiváló buzgalmának és paedagógiai képzettségének számos jelét adta.

Eichberg 1839-től 1843-ig mint a harmadik osztály tanítója működvén, 1843-ban az ujonnan megnyílt negyedik osztályt vette át. 1844. október havában ez osztályra Bleier Ignác alkalmaztatott, ki azonban a várakozásoknak meg nem felelvén, már 1866. május 1-én állását elhagyni volt kénytelen, melyet újból Eichberggel töltöttek be.

Szakrendszerről még akkor nem lehetett szó s így a magyar nyelv és héber tárgyak tanításán, a Pozsonyból meghívott Hartmann Lipóton kívül egymaga tanította a negyedik osztályt. Hartmann 1855. decz. végéig hű munkatársa volt Eichbergnek, mely időben Zágrábban könyvkereskedést nyitván, helyét Somogyi (Frankl) Henrik foglalta el, ki 1856—1860 októberig és azután 1862—1869

októberig odaadással osztozkodván Eichberggel az ifjuság oktatásában, ez időben az előjáróság által a hitközség titkárául alkalmaztatott. Az 1848-iki mozgalmas idő ez intézet ügyeit is érzékenyen érinté, úgy, hogy azok rendezésére külön bizottság kiküldése vált szükségessé. E bizottság tagjai voltak: Danneberg M., Gutmann S. H., Kürschner M., Löwy József és dr. Pressburger J., mely bizottságnak sikerült is az iskolát a rendes kerékvágásba visszahelyezni.

Sajnos, hogy alapul szolgáló tanmenetről, valamint az alkalmazott módszerről értekezleti jegyzőkönyv, tananyag-napló stb. hiányában nem szerezhetünk tudomást és e tekintetben majdnem kizárólag a tanulók érdemsorozatát tartalmazó „anyakönyvek“-re (catalog) vagyunk utalva. Ezek szerint ezen időszakban következő tantárgyak tanítottak:

Héber tárgyak: hittan, biblia, próféták, héber nyelv. Ezek közül következetesen és minden évben csak biblia tanított, míg a többi tárgyak tanításában nagy ingadozás mutatkozik, mely csak 1856-ban szűnt meg. Általános tárgyak: magyar nyelv, német nyelv, földrajz, hazai és világtörténet, természetrajz (1851-től kezdve), physika (1853-tól kezdve), mértan (1853-tól kezdve), szépirás. Szaktárgyak: kereskedelmi számtan, ker. levelezés, könyvtel, ker. névtan (1849-től kezdve és pedig eleinte facultativ), váltóisme.

Tanesszközökben az intézet nem igen bővelkedett, ennek megfelelően a módszer sem emelkedhetett kellő színvonalra. E tekintetben csak újabb időben, a középkereskedelmi iskola megteremtése óta, mutatkozik jelentékeny haladás, a mennyiben a hitközség valóban munificzens módon gondoskodik a szükséges taneszközök beszerzéséről.

A tanítási nyelv az akkori osztrák abszolutisztikus kormány nyomása alatt nagyobbára német volt; csak egyes tárgyak tanítottak magyar nyelven, ezek voltak: magyar nyelv, hazai történet, földrajz (a német és magyar tárgyak közt szerepel; tehát valószínűleg hazai földrajz). A magyar nyelv alapos tanítása különben mindig a hitközség kiváló gondját képezte, sőt 1847-ben Bója Gergely személyében külön felügyelőt is nevezett ki.

A használt tankönyvekről, valamint az alkalmazott tanítási módszerről a fent említett okokból semmit sem tudunk. Bizhatunk azonban Eichberg felvilágosodott szellemében és praktikus érzékében, ki a lényegest a mellékestől meg tudta különböztetni és „a könnyűről a nehézre, az ismeretesről az ismeretlenre“ tanítási elvet bizonyára érvényesítette.

1857—1869.

IV. A reálosztály és annak átváltozása kereskedelmi osztályiá. Az iskola kiépítése és nyilvánossági jogának megszerzése iránti törekvések.

Bár az iskola a megelőző fejezetben vázolt alakjában is jeles szolgálatot tett a hazai oktatásnak, a mennyiben a maga nemében majdnem egyedül állott az ország tanintézetei között (felsőbb fokú

izr. tanintézet ez időben csak Liptó-Szt.-Miklóson és Aradon állott fenn), egyrészt a sok tantárgy a tanulók intensiv oktatása rovására azoknak szellemi túlterhelésével járt, másrészt az iskola a kor fokozott igényeinek már nem felelt meg.

A felsőbb osztály inkább gyakorlati, helyi szükségletet lévén hivatva pótolni, annak elnevezésére, jellegére, kevesebb súlyt helyeztek s mint „4. osztály“, bár abban a reál- és szaktárgyakat meglehetősen mértékben tanították, még mindig a népiskola jellegével bírt.

Kivánatosnak mutatkozott, hogy az iskola, míg egyrészt a tanulók túlterhelését megszüntesse és mégis a fokozott igényeknek is megfelelően, jellegében is mint felsőbb tanintézet a haza hasonló intézetei között foglaljon helyet.

Az intézet átalakítása, kibővítése vált tehát szükségessé.

Rendezett keresked. iskolák az 1857-ben megnyílt budapesti akadémián kívül abban az időben Magyarországon még nem voltak; törvény ezeknek szervezetéről nem gondoskodott; az iskolának ez iránybani fejlesztésére tehát hiányzott úgy a törvényes, mint a gyakorlati alap.

Középfoku tanintézetekből csak a gymnázium és a reáliskolák léteztek, s minthogy ez utóbbi tantervénel fogva közelebb állott az eddigi iskolához, ezt még egy kétévfolyamu osztálylyal, a reálosztálylyal megtoldták, az elemi előkészítő osztályt megszüntették, úgy, hogy az egész intézet 10 évfolyamból állott.

Ezen reálosztályban a tantárgyak ugyanazok voltak, mint az előbbi negyedik osztályban, természetesen szélesebb alapon. 1860-ban kezdték a rajztanítást (tanára Hoffmann Jakab, utána Kellert Lajos); tanították azonkívül mint rendkívüli tantárgyakat, a francia és olasz nyelvet.

Ezen kétévfolyamu reáliskola azonban csak mint magániskola állhatott fenn, miután mint nyilvános iskola csonka természeténél fogva a fennálló hasonrangu iskolák közé nem volt beilleszthető. (A teljes reáliskola 6, az alreáliskola 3 osztályból állott). Azon voltak tehát, hogy a kétosztályu iskolát egy harmadik osztálylyal kiegészítsék és részére a nyilvánossági jogot megszerezzék.

1862. ápr. 1-én ez iránt intézkedések tétettek is és e célra az előljáráóság Fassl H. B. főrabbi, Szántó Simon, Löwy József és Eichberg Adolf urakból álló bizottságot küldött ki, mely e tárgyat megbeszélje és javaslatát az előljáráóság elé terjeszse.

Hosszabb, meddő tanácskozások után 1863. ápr. 11-én az előljáráóság újból határozta, hogy az iskola „valódi“ alreáliskolává alakíttassék át és megbízták az elnököt, hogy az igazgatóságot hívja egybe és beszélje meg vele a tárgyat.

Ez átalakításra később a helytartó-tanács 7235/1866. sz. a. rendeletével is fölhívta a hitközséget és most már komolyabban megindult a mozgalom, sőt az 1866. évi nagyünnepek alatt a nyitandó alreáliskola javára adakozások is történtek, így: Gelsei Gutmann S. H. 1000 frt, Vidor Samu és Lackenbacher Hermann 200—200 forint.

De úgy az iskola kiegészítése, illetőleg átalakítása, mint a

nyilvánossági jog megszerzése csak pium desiderium maradtak. Az iskola ezentul is kétosztályu magániskola maradt.

E korszakot iskolánk történetében, legalább annak jellegét illetőleg, joggal az ingadozás, a határozatlanság korszakának lehet mondani. Névleg ugyan reáliskola volt, tényleg azonban akkor is a kereskedelmi tantárgyakra helyeztek fősúlyt. Innen magyarázható, hogy az intézetet sokáig az Ausztriában fennálló reál-gymnasium mintájára kereskedelmi reáliskolának (Real-Commercialschule) nevezték.

Bármily sajtáságosnak látszik is ez elnevezés, volt ezen iskolának épen 100 évvel ezelőtt egy igen tekintélyes mintája. 1770-ben ugyanis Wolt J. G. német matematikus indítványára Bécsben a „k. k. Realhandlungs-Akademie“-t alapították, melyben ugyan főleg kereskedelmi szaktárgyakat tanítottak, de ezek mellett a reáliákat és ipari tantárgyakat művelték. Hasonlóan ezen kereskedelmi reáliskolához Christiániában kereskedelmi gymnasiumot létesítettek.

Az első anyakönyv, melyben az intézet kereskedelmi iskolának van elnevezve, az 1873. évi. A reáliskolával való kísérletezés ekkor végleg megszűnt.

Ezen határozatlanság daczára azonban a szerény eszközökkel működő iskola kitünő szolgálatot tett a hazai szakoktatásnak. Minden évben szép számmal bocsátott ki növendékeket, kiket elsőrendű kereskedelmi és ipari vállalatoknál mint comptoiristákat szívesen alkalmaztak és kiknek nagy része vagy mint önálló kereskedő, vagy keresked. hivatalnok még most is a kereskedői kar díszére válik.

V. Tanítási szabadság.

Az iskola jó hire okozta, hogy azt mindig számos más felekezetű tanuló látogatta. Ez azonban az akkori Bach-Thun kormány confessionálismusával sehogy sem volt összeegyeztethető, minek következtében a tanügyi kormány már 1854-ben elrendelte, hogy keresztény tanulót nem szabad az iskolába fölvenni, az azt látogatókat pedig el kell bocsátani.

Nem egyszer keserűséggel és benső folháborodással emlékezett előttem Istenben boldogult elődöm ama megható jelenetről, midőn ő e tanulóknak — számszerint 14 — a kormányrendelet tudtul adni kénytelen lévén, tudatá velők, hogy többé az intézetnek növendékei nem lehetnek és a fiuk könnyező szemekkel az iskolát elhagyták.

De a szülők ezen természeti joguktól nem engedték magokat megfosztani. Minden évben újból fölkeresték az iskolát és gyermekeik felvételét kérelmezték, mi által az igazgatóságnak nem egyszer kellemetlenségek támadtak.

1863-ban Deestler Mátyás gymnasiumi igazgató Löwy József, akkori iskolaszéki elnökhöz következő német szövegű átiratot intézett, melyet itt szószerint közlünk.

„No. 167/1863.

Löbliches Cultus-Vorsteher-Amt!

Aus zuverlässiger Quelle und thatsächlich ist es der röm. kath. Hauptnormalschule-Direction kundgegeben worden, dass allen höheren Verordnungen wieder — Oedenburg, den 31. Dec. 1853, Z. 17002 und 22. Juni l. J., Z. 642 — von dem löblichen Cultus-Vorsteher-Amte die katholische Jugend beider Geschlechtes in den israelitischen Schulen nicht nur geduldet werde, sondern unterm Vorwande „Mädchen-Arbeit lernen“ auch andere wissenschaftliche Gegenstände denselben vorgetragen werden. — Die röm. kath. Hauptnormalschule-Direction fordert demnach das löbl. Cultus-Vorsteher-Amt, welches über die isr. Schulangelegenheiten die Ober-Aufsicht hat, auf, diesem gesetzwidrigen Missbrauche Einhalt zu thun, widrigenfalls die Direction sich nach den Befehlen seiner Excellenz des Bischofs von Veszprim genöthigt finden wird, sich an die politische Jurisdiction zu wenden, und wo diese nicht hinreichend dazwischen treten soll, die Sache durch seine Excellenz am Allerhöchsten Orte befördern.

Mit aller Hochachtung

des löblichen Cultus-Vorsteher-Amtes bereitwilligster
Vorsteher der Hauptnormal- und Gymnasial-Direction

J. L. Mathias Deestler.“

850/1865. sz. a. leiratával a főigazgató elrendelte, hogy azon kath. szülő, ki gyermekét más felekezeti iskolába adni szándékozik, ez iránti engedélyért a nm. m. kir. helytartótanácsához forduljon. Ez engedélyt azonban nem igen adták, mit a helybeli gymn. igazgatóság 34/1866. sz. a. átirata bizonyít, melyben az igazgatóságnak tudtul adja, miszerint F. J. helybeli kereskedő azon kérelmének, hogy fiát az isr. iskolába járathassa, felsőbb hatóságilag hely nem adatik.

E szomorú állapotnak, mint sok más bajnak, csak az 1867-ben beállott alkotmányos aera vetett véget.

VI. Tanterv. Az iskola belélete.

A tanterv e hosszú idő alatt mereven ragaszkodott a régihez. Uj tantárgyak gyanánt 1860-ban a rajz, 1861-ben a torna, 1878-ban az áruisme, 1880-ban az abba hagyott kereskedelmi névtan helyett újból a váltóisme lépnek föl.

Hogy az oktatás a hiányos felszerelés daczára aránylag szép eredményt mutatott föl, az csak a tanárok szakavatottságának és buzgóságának volt köszönhető.

Az iskola belélete a lehető legegyszerűbb volt. A tanári testület csak három személyből állván, rendes tanári tanácskozások

alig tartattak. Ilyenekről szóló jegyzőkönyv csak az 1861. január 27-étől ugyanez évi szeptember 28-áig terjedő időszakról (aláírás nélkül) létezik.

1870. jan. 22-től újra felvették a rendes tanácskozások, melyek azután a mai napig megfelelő időközökben tartattak.

Az évről vizsgákon kívül fél-, sőt negyedévi vizsgálatokat is tartottak, hogy vajjon a tanítási eredmény előnyére-e, azt nem merem állítani.

A tanulók buzdítására szorgalom-jegyek (Fleisszettel) voltak használatban. A legjobb viseletű és legszorgalmasabb tanulókat azonkívül az arany könyvbe, a rosszakat pedig a fekete könyvbe írták. Mindkét könyv még ma is meg van, rövid ideig használták. Az arany könyvet, mint a tanulók erkölcsére és szorgalmára jótékonyan ható nevelési eszközt elfogadhatónak tartom, de határozottan kárhoztatom a fekete könyvet, mely egészen alkalmas arra, hogy az abba írt szerencsétlen tanulót valóságos gonosztevővé tegye.

VII. Az iskola igazgatása. Iskolaszék alakulása.

Az iskola igazgatása keletkezésétől fogva Eichberg Adolf kinevezéséig iskolai bizottság (igazgatóság) által gyakoroltatott, melynek tagjai különböző időszakokban voltak: dr. Horschetzky Mór 1844—1859, Löw Lipót főrabbi 1843—1846, Fassl H. B. főrabbi 1851—1861, dr. Kremsier 1851, dr. Pressburger Jakab 1848—1861, Löwy József 1847—1861.

Ezek közül különösen dr. Horschetzky nagy tevékenységet fejtett ki az iskola emelése körül, ki annak létesítésétől halála napjáig tagja volt az igazgatóságnak.

1863-ban új hitközségi előjáróság választása ejtve meg, annak elnöke, Gelsei Gutmann S. II. indítványára az előjáróság szakosztályokra osztatván, az első iskolai szakosztály, vagyis iskolaszék következőleg alakult: Elnök: Löwy József. Tagok: dr. Pressburger Jakab, dr. Szukits Nándor, Walbach Jakab. Gondnokok: Sommer Miksa, Weismayer Mór. Jegyzőnek felváltva 1—1 iskolaszéki tag működött.

1860. évi október havában a helytartótanács a hitközségi tanintézetek sanctionálásának egyik feltételül azt rendelte el, hogy tanító bizassék meg az igazgatói tiszttel, még pedig 105 frt igazgatói pótlék mellett.

E felhívásnak a hitközség megfelelően, Eichberg Adolfot, kit már 1857-ben az iskola felügyeletével bizott meg, az igazgatói tiszttel ruházta fel, melyet 1861. január 13-án el is foglalt és 1883. október haváig szakadatlan buzgalommal, szakértelemmel és ügyszeretettel látott el.

1870—1890.

VIII. Az iskolai törvény hatása. Kísérlet háromosztályu ker. iskola létesítése iránt. Gönczy Pál látogatása.

Az 1868. évi, a népoktatásról szóló, XXXVIII. t.-cz. keresked. iskolákra annyiban volt befolyással, hogy az eddigi négyosztályu, illet. 8 évfolyamu népiskola, melyből tanítványainak tulnyomó részét vette, 1870-ben a nevezett törvény által előirt hatosztályu népiskolává alakítottatott át, mely osztályok az 1. osztály kivételével 1—1 évfolyamból állván, a ker. iskolába lépő tanulók az eddigi 8, ezentúl már 7 évi iskolázás után léptek be.

Az 1872. okt. 10-én 1201. sz. a. min. rendelet azt határozta, hogy a ker. iskolák háromosztályuak legyenek és azokba csak oly tanulók vétessenek fel, kik négy gymnasiumi, polgári vagy reáliskolai osztályt végeztek.

E rendelettel az iskolaszék 1873. jan. 30-án tartott ülésén foglalkozván, azt határozta, hogy tekintettel a hitközség pénzügyi viszonyaira, az iskolát ezentul is oddigi alakjában mint magániskolát tartja fenn.

1876. ápr. 12-én Eichberg igazgató, tekintettel előrehaladt korára, nyugdíjaztatásáért folyamodván, az előljáróság őt a tanítás alól teljesen felmentette és csupán az igazgatói teendőik végzésével bizta meg, míg a tanítást Bún Samu, Goldschmidt Dávid és Kellert Lajos tanárok végezték.

Az 1879/80-iki tanévben a hitközség kísérletet tett, hogy az említett miniszteri rendeletnek legalább részben megfeleljen, a mennyiben kimondatott, hogy a következő tanévtől kezdve az iskola 3 osztályból álljon és a francia nyelv a rendes tantárgyak közé felvétellett. Új tanáru Wilheim József 1200 frt évi fizetéssel alkalmaztatott, kit az iskolaszék a ker. szaktárgyak és a francia nyelv tanításával bizott meg, egyuttal őt igazgató helyettesnek kinevezvén, ki azonban a kolozsvári akadémiánál alkalmazást találván, 3 évi működés után állását elhagyta. Tárgyait Bún Samu vette át.

A harmadik osztály 1880/81-ben tényleg megnyittatott, mely osztálynak azonban csak öt tanulója akadt (kik közül kettő évközben kimaradt), miért is a tanév végével ismét beszüntették.

1882. évi október havában bold. Gönczy Pál közoktatásügyi államtitkár a keresked. iskolát meglátogatta és Bún Samuhoz, a 2. osztály főnökéhez, az iskola szervezete, tanterve, célja és a népiskolához való viszonya iránt kérdést intézett, mely kérdésekre a kérdezett részletesen felelvén, Gönczy a nyert felvilágosítást helyeslőleg tudomásul vette. Ezután hallgatta Bún Samu könyvviteli és ker. számtani, valamint Kellert Lajos áruismeri előadását s itt tett tapasztalatai fölött az őt kísérő Krób Pál kir. tanfelügyelő, megyei és városi tisztviselők és az iskolaszék képviselőivel szemben teljes megalégedésének adott kifejezést. E látogatás iskolánk jövőjére

nézve döntő befolyással volt; mert míg egyrészt a nm. vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban az iskola iránt jó véleményt keltett, magát az előljáróságot az általa fentartott tanintézet életrevalósága iránt bizalommal töltötte el, kitartásra és az intézet további fejlesztésére buzdította.

IX. Eichberg Adolf visszalépése.

Az 1883/84. tanév elején Eichberg Adolf igazgató nyugdíjaztatása iránti kérvényét ismételvén, az előljáróság 1883. okt. 14-iki ülésén kérelmének helyt adott következő határozattal:

„E lemondás a képviselőség részéről őszinte sajnálattal tudomásul vétetik, egyuttal a visszalépő igazgató urnak a népnevelés terén, különösen tanintézeteink lendítése körül kifejtett ernyedetlen ügybuzgalmáért, valamint a hitközségben folytatott 40 évi üdvös, áldásdús működéséért a hitközség hálás köszönete jegyzőkönyvileg kifejeztetik.“

Mint a legtöbb tanító, úgy Eichberg is csak rövid ideig élvezhette nyugalmát, mert 1886. évi jan. 17-én meghalt életének 82. évében, számos tisztelői őszinte bánatára. Eichberg nevét sok százra menő tanulói még most is kegyelettel, tisztelettel és szeretettel említik és méltán, mert ő odaadással és atyai szeretettel fáradozott kiképeztetésükön. Meg volt benne a munkabírás azon neme és foka, melyet manapság mindig ritkábban találunk. Eichberg nélkül talán a nagykanizsai ker. iskola soha sem keletkezett, vagy sokáig fenn nem állott volna. Azért hála illeti emléket mindazok részéről, kik ezen, oly impozáns intézetté fejlődött iskola jótéteményeit élvezik és élvezni fogják.

Ugyanezen ülésen Bún Samu kereskedelmi középiskolai tanúr a hitközség által fentartott tanintézetek igazgatójának választatott.

1890—1895.

X. Tárgyalások az iskolának középker. iskolává való átalakítása érdekében.

E sorok írójának törekvése első sorban a ker. iskola reorganizációjára, azaz háromosztályu kereskedelmi középiskolává átalakítására irányult, mely törekvésében az iskolaszék által a legkészségesebb támogatásban részesült. E szándék keresztülvitele azonban eleinte csak igen nehezen ment, mert a hitközség amugy is jelentékeny iskolai kiadásait tetemesen emelte volna és 9 évi iskolázás helyett 11-et igényelt.

A kérdés alapos tanulmányozása után az igazgató az iskolaszéknek 1887. ápr. 3-án és különösen ugyanez évi okt. 28-án tartott ülésén ez érdemben részletes javaslatot terjesztett elő, melyben a nagyfon-

tosságu átalakítás nemesak előnyeit, de szükséges voltát is kimerítően fejtegette, kérvén az iskolaszéket, hogy javaslatát tárgyalás alá venni és annak foganatosítása iránt a kellő intézkedéseket még a jelen tanévben megtenni sziveskedjék.

Az iskolaszék a tervezetet helyesnek, annak kivitelét előnyösnek találta ugyan, de az ügy érdemleges tárgyalásába akkor nem boesátkozott, hanem azt egy közelebbi ülés napirendjére tűzte ki.

A következő ülésen tényleg megállapodás történt az iránt, hogy a régi kétosztályu ker. iskola mindenesetre háromosztályuvá bővítessék ki. Az iskolaszék továbbá tisztában volt az iránt, hogy tekintettel a helyi viszonyokra, kívánatos, miszerint az iskola növekedéit első sorban ugyanesak a hitközség által fentartott tanintézet szolgáltatassa, azaz, hogy a ker. iskolai tanulókat előkészítő iskoláról kell gondoskodni. Csak ennek mikéntjére nézve lehetett még kérdés.

Az igazgató nyert megbízatás folytán az iskolaszék 1888. nov. 7-én tartott ülésén erre nézve két részletesen kidolgozott tervezetet költségvetéssel együtt mutatott be. Az első szerint a háromosztályu kereskedelmi középiskolát a hitközség által nyitandó négyosztályu reáliskola előzné, a második szerint a népiskola 7. évfolyama a háromosztályuvá kibővitendő és az 1885. évi 29,801. sz. a. min. rendeletben kiadott „keresked. iskolák szervezeté“-nek megfelelő ker. iskola előkészítő osztályává volna átváltoztatandó. Az iskolaszék a két tervezet megvizsgálására dr. Schreyer Lajos elnök, Ebenspanger Lipót, Grünhut Henrik, Rapoch Gyula és az igazgatóból álló bizottságot küldött ki, mely a második tervezet mellett nyilatkozván, ez irányban tett jelentést az iskolaszéknek.

Ennek 1889. márcz. 22-én tartott ülésén következő, a nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter urhoz ez ügyben intézendő, az igazgató által szerkesztett, folyamodvány jóváhagyatván, ez az előljáróság márczius 24-én tartott üléséből a kir. tanfelügyelőség útján a miniszter urhoz felterjesztetett, az előkészítő osztály pedig az 1889/90-iki tanévben az igazgató által kidolgozott tanterv alapján megnyitattott :

„Nagyméltóságu Miniszter Ur!

Kegyelmes Urunk!

A nagy-kanizsai izr. hitközség rég megértvén a haladó kor intő szózatát, minden időben teljes erővel azon volt, hogy ifjúságát a lehető legjobb nevelésben és oktatásban részesítse.

Ez okból már 1832-ben 6 évfolyamból álló 3 osztályu népiskolát nyitott, melyet 1840-ben külön leányiskolával kiegészítvén, a fiúiskolát 1844-ben még egy 7. évfolyammal bővítette, melyben kiválóan a kereskedelmi tantárgyakra súly fektettetett, míg 1857-ben mint határszéli kereskedelmi város kettős feladatának helyes felfogásában tanintézeteit kétosztályu kereskedelmi iskolával betetőzte, úgy, hogy kereskedelmi iskolánk joggal hazánk legrégibb hasonnemű tanintézetei közé sorozható.

Kereskedelmi iskolánkat 32, illet. 45 évi fenállása óta 2400-nál több tanuló látogatta, kiknek nagy része jelenleg mint önálló kereskedők vagy mint keresked. és ipari vállalatok hivatalnokai, részint igen tekintélyes állásokban, karuk tiszteletére válnak.

Hogy e tanintézetünk hivatásának nemcsak általánosan a nevelés és oktatás terén, hanem hazafiui szempontból is mindig megfelelt, bizonyítja a számos horvát- és németajku tanuló, ki azt úgy nyelv, mint gondolkodás tekintetében mint jó magyar hagyta el.

Es habár kereskedelmi iskolánk eddigi szervezetében is a helyi szükségleteknek mindig teljesen megfelelt, hitközségünk előljárósága mégis a kor követelményeinek és a változott viszonyoknak engedve, ezen nagy áldozatokkal fentartott tanintézet a nagym. miniszterium által az 1885. évi aug. 3-án 29801. sz. alatt kiadott szervezetnek minden tekintetben megfelelő középkereskedelmi iskolává történendő átalakítását határozta el, melyben jelesen

1. a tanterv a hivatkozott szervezetben előírttal megegyező legyen,

2. a tanfolyam 3 évre terjedjen,

3. megfelelő képesítéssel bíró tanárok működjenek és melybe

4. csak oly tanulók vétessenek föl, kik valamely közép- vagy polgári iskola 4. osztályát jó sikerrel végezték, vagy felvételi vizsga alapján kimutatják, hogy az ezen osztályoknak megfelelő képzettséggel bírnak.

Azon tanulók, kik a felvételi vizsga követelményeinek meg nem felelnek, vagy egészen elutasítatnak, vagy, ha a készütségi hiány pótlása egy év alatt várható, az e célra létesítendő előkészítő osztályba helyeztetnek, mely a kereskedelmi iskolával szoros összefüggésbe hozatván, abban szintén a kereskedelmi iskola tanárai fognak működni.

Nagym. Miniszter Ur! Hitközségünk fél évszázadnál tovább tetemes költséggel a lehető legalaposabban gondoskodik ifjuságunk erkölcsi és értelmi neveléséről, fenntartván külön-külön hatosztályu elemi fiu-, hatosztályu elemi leány- és kétosztályu kereskedelmi iskolát, melyeknek évi költségvetése a hitközség sajátját képező 2 nagy iskola-épület jövedelmén kívül közel 11,000 forintra rúg, az összes tanulók (653) majdnem felét ingyen oktatásban és nagy részét taneszközökben, sőt ruházatban részesítve, de anyagi erejéhez mérten még nagyobb áldozatok hozatalára is el van határozva, csak hogy kereskedelmi iskoláját a lehető legmagasabb színvonalra emelje és azt mindazon attributumokra képessé tegye, melyek a középkereskedelmi iskolával járnak.

Azon legalázatosabb kérelemmel bátorkodunk tehát Excellenciád kegyes színe elé járulni, hogy ezen fokozatosan létesítendő középkereskedelmi iskolánkat, melyből a legközelebbi tanévben az első osztályt megnyitni szándékozunk. engedélyezni, nyilvánossági és a nagym. honvédelmi miniszteriummal egyetértve, az egyévi önkéntességi joggal felruházni kegyeskedjék.

22512/1889 sz. a. jun. 15-én leérkezett válaszában a miniszter értesíté az előljáróságot, hogy a középkeresked. iskola meg-

nyitása ellen nincs kifogása, az előkészítő osztályt azonban mellőzendőnek tartja. Egyben felhívta az előljáróságot, hogy az iskola tantervét, szervezeti szabályzatát, a tanárok minősítési táblázatát, a tanhelyiség alaprajzát és az iskola felszerelését tartalmazó kimutatásokat terjeszse fel. Az iskolaszék megbizta az igazgatót, hogy a kívánt kimutatásokat, kivéve a Geiszl építész által készített alaprajzot, lehetőleg rövid idő alatt elkészítse, ki is azokat a jul. 14-én tartott ülésen bemutatta, úgy, hogy az iskolaszéki elnök az 1890. évi jan. 27-én tartott ülésen jelenthette, hogy a miniszter 1889. decz. 31-én 36,549. sz. a. kelt rendeletével a létesítendő középkereskedelmi iskolát végleg engedélyezte.

XI. A középkeresked. iskola megnyitása. A régi kétéosztályu ker. iskola algymnasiummal és alreáliskolával egyenrangunak nyilvánittatik.

Az előkészítő osztály elejtetvén, a középker. iskola alapjául szolgáló iskola létesítéséről kellett gondoskodni.

Hosszu és beható tanácskozások után az iskolaszék négyosztályu polgári iskola létesítését határozta oly formán, hogy az 1890/91-iki tanévben a polg. iskola mind a négy osztálya, 1891/92-ben a középker. iskola 1. osztálya nyitassék meg, míg a régi keresk. iskola 1. osztálya 1890/91-ben, a 2. osztály 1891/92-ben beszüntetendő. És ennél maradt. A középker. iskola 1. osztálya 1891/92-ben tényleg megnyitott, még pedig 35 tanulóval és a következő tanári testülettel: Bún Samu, igazgató tanár (könyvtel, ker. ismeret és levelezés); Vidor Salamon, rendes tanár (menniségtan, természet- és vegytan). Bejáró tanárok: dr. Neumann Ede főrabbi (hittan), Hévizy János, főgymnasiumi tanár (magyar nyelv és irodalom); Hoffmann Mór, városi polg. isk. tanár (német nyelv); Kozár Ferencz, főgymnasiumi tanár (földrajz és történet.) Hévizy János évközben a nagy-kanizsai választó-kerület orsz. képviselőjévé választatván, helyébe Mácska Lajos alkalmaztatott.

A ker. iskola gyarapodása és színvonalának emelkedése különben már annak átalakítása előtt, 1889-ben, a nagym. belügyminiszter ur 1889. évi 80,816. sz. a., 1892/93. évi értesítőnkben közölt, rendelete által nyert kifejezést, melyben a régi nagy-kanizsai izr. kétéosztályu keresked. iskola a köztisztviselők minősítéséről szóló 1883. évi I. t.-cz. szempontjából algymnasiumokkal és alreáliskolákkal egyenrangunak és egyenjogunak elismertett.

Az 1892/93-iki tanévben a második osztály megnyitása által még egy rendes és egy bejáró tanár alkalmazása válván szükségessé, ez állásokra Somosi Vilmos, középiskolai tanár, mint rendes tanár (vegytan, áruisme és földrajz) és dr. Schwarz Adolf, gyakorló ügyvéd (váltójog és nemzetgazdaságtan) alkalmaztattak.

1891/92-ben az 1. osztály még a régi iskolaépületben volt elhelyezve, de a 2. osztály megnyitásával új helyiségről kellett gon-

doskodni. Hosszabb tanácskozás után az előljáráóság elhatározta, hogy e célra Iskola-utczai 618/473. számú házának első emeletét rendezi be, melynek átalakítása 3298 frba került.

Az előljáráóság egyáltalában nem kimélt költséget, hogy az iskolát céljának minél megfelelőbbé tegye. Mind a három osztály részére új, modern padokat, fali táblát stb. készítettett, laboratóriumot, természettani szertárt rendezett be s az iskolát a szükséges földrajzi, természet- és vegytani tanszerekkel látta el, mi szintén sok pénzbe került. Ez áldozatokat csak akkor méltányolhatjuk kelően, ha meggondoljuk, hogy a nagy-kanizsai izr. hitközség, a kereskedelmi középiskolán kívül négyosztályu elemi fiu-, hatosztályu elemi leány- és négyosztályu polgári fiúiskolát teljesen saját erejéből tart fenn.

A hitközség azonkívül iskolájával az 1894. évi XXVII. t. cz. alapján felekezetek és társulatok által fentartott középiskolák számára létrejött országos nyugdíjintézmény kötelékébe lépett, úgy, hogy tanáraink jövőjük és övéik jövője iránti aggodalom nélkül, teljes erővel magasztos hivatásuknak szentelhetik magukat. (L. az alább következő III. sz. min. rendeletet.)

Hogy mily gyorsan sikerült az új intézetnek a legmértvadóbb tényezők elismerését kivívnia, mutatják az 1892. évi decz. 15-én 95.980. sz. a. kiadott belügyminiszteri és az 1893. jan. 24-én 1876. sz. a. kiadott vallás- és közoktatásügyi miniszteri alább közölt rendeletek, melyekben az intézet a köztisztviselők működéséről szóló 1883. évi I. t.-cz. szempontjából a főgymnasiumokkal és főreáliskolákkal egyenrangúnak és egyenértékűnek nyilvánították; továbbá az 1893. évi febr. 3-án 6064. sz. a. kiadott kereskedelemügyi min. rendelet, mely szerint az intézetet végzett növendékek az idézett törvény alapján ugyanazon miniszterium 1888. évi 4334. sz. a. szabályrendelet 3. §-ának A) pontjában megjelölt szolgálati ágaknál hivatalnokokul, valamint a vasuti tisztképző tanfolyamon nyilvános rendes hallgatókul és magántanulókul felvételi vizsga nélkül közvetlenül felvehetők.

Rövid 2 évi működés után tehát iskolánk nemcsak életképességét, hanem azt is kimutatta, hogy a beléje helyezett bizalomnak teljesen megfelel, sőt a jövőre nézve a legszebb reményekre jogosít.

Az 1893/94-iki tanév elején dr. Schwarz Adolf nagy elfoglaltsága miatt csak a váltójog előadására vállalkozván, a nemzetgazdaságtan előadásával dr. Rosenberg Mór gyakorló ügyvéd bízott meg, míg Poór János, főgymn. tanár, Somosi V. tanártól a földrajzot vette át. 1894/95-iki tanév elején Kozár Ferencz, a történelem tanára pedig Kolozsvárra áthelyeztetvén, helyette Kalc sok Leó főgymn. tanár bízott meg e tárgy előadásával.

E tanév végén az első érettségi vizsgát tartottuk a 3-ik osztály növendékeivel igen jó eredménnyel, a mennyiben a kormány részéről kiküldött biztos urak: dr. Ruzsicska Kálmán, kir. tanácsos, tanfelügyelő és Kirchknopf Frigyes, ker. kamarai titkár a vizsgálat eredménye fölött feltétlen meglegedésüket fejezték ki.

A szóbeli vizsgálatra az összes beiratkozott tanulók (24)

bocsáttatván, ezek közül 5 jelesen, 11 jól, 3 egyszerűen érettnak nyilvánított, 5 pedig két hó múlva teendő javító vizsgára utasított, melyet mind az öt kielégítő eredménnyel le is tett.

Még a vizsgálat előtt jelent meg a m. kir. honvédelmi miniszter ur 24454/1894. sz. rendelete (Rend. Közlöny 1894. évi 16. száma) és a közös hadügyi miniszter ur 2580/II. sz. rendelete (Verordnungsblatt für das k. und k. Heer. 17. Stück. Vom 26. Apr. 1894.), melyekben a hitközség által fentartott középkereskedelmi iskola az egyévi önkéntesi kedvezmény tekintetében a hazai főgymnasiumokkal és főreáliskolákkal egyenjogosított.

Már az első 3 évben az iskola szép látogatottságnak örvendett, a most lefolyt 1894/95-iki tanév elején eszközölt beírások eredménye azonban minden várakozást felülmúlt, a mennyiben magába az első osztályba 44 tanuló vétetett föl, kik kivétel nélkül négy gymnasiumi, reál-, vagy polgári iskolai osztályt végeztek, valamint egyáltalában eddig egyetlen tanuló sem vettünk föl, ki az 1885. évi 29801. sz. a. miniszteri rendeletben előirt előtanulmányokat bizonyítvány által nem igazolta, úgy, hogy e tekintetben is még a legszigorubb követelményeknek is megfeleltünk.

Örvendetes és az intézet jövőjére nézve szép reményekkel kecsegtető jelenség továbbá azon körülmény, hogy az első osztályba fölvelt tanulók több mint fele nem a hitközség által fentartott polg. iskolából, hanem más tanintézetekből jött és hogy az intézetet különféle felekezetekhez tartozó tanulók örvendetes arányban látogatják.

A tanulók összes száma a lefolyt évben 98, mi a megelőző évhez képest 22 % szaporodást jelent.

Az iskola fennállása iránt ugyan elég biztosíték maga az azt fentartó hitközség, de annak minél jobb biztosítása végett iskola-alap van létesülőben, mely a most lefolyt tanév végén kamat nélkül 6055 frtot tett. Az egyes adakozásokat az iskola évi értesítőiben mutattuk ki.

Nem fejezhetjük be iskolánk történetét a nélkül, hogy azon nemeslelkű férfiakkal, kiknek első sorban köszönhető, hogy intézetünk mai színvonalára emelkedett, hálás köszönetet ne nyilvánítsunk. Ez a nagy-kanizsai izr. hitközség minden jó és nemes iránt lelkesedő előjárósága, élén Gelsei Gutmann Vilmos, kir. tanácsos, elnökkel, melynek áldozatkészsége semmi áldozattól nem riad vissza, hogy e városban a mai kor követelményeinek megfelelő ker. szakiskolát teremtsen; köszönetet mondunk az előjáróság isk. szakosztályának, melyből a kezdeményezés kiindult és mely nem nyugodott, míg a nemes szándékot a kívánt siker nem követte. Ennek tagjai jelenleg: dr. Schreyer Lajos elnök, dr. Szukits Nándor alelnök, Bachrach Gyula gondnok, Barta Lajos jegyző, főt. dr. Neumann Ede főrabbi, dr. Blau Simon, Bún Samu igazgató, Ebenspanger Lipót, Fischl Pál, Grünhut Henrik, Halphen Mór, Hirschel Ede, Krüner Lajos, Maschankzer Mór, Rapoch Gyula, dr. Rothschild Samu, dr. Rothschild Jakab, Stern J. M., dr. Villányi Henrik, Weisz Tivadar.

Köszönetet mondunk Nagy-Kanizsa város képviselő-testületének, mely 1891. augusztus hóban tartott közgyűlésén az intézet részére évi 1800 forint segélyt szavazott meg.

Köszönetet mondunk nagys. dr. Ruzsicska Kálmán, kir. tanácsos, tanfelügyelő urnak, ki a hitközséget nemesczélú törekvésében határozottan támogatja.

De hála és elismerés illeti a derék tanári kart is, melynek minden egyes tagja tőle telhetőleg hozzájárult, hogy az iskolát fentartó hitközség tetemes áldozatai ily szép gyümölcsöt teremjenek, melynek lelkiismeretes, buzgó működésének egyedül köszönhető, hogy az intézethez fűzött remények nemcsak hogy meg nem hiúsultak, sőt sok tekintetben várakozáson felül teljesültek. A tanári kar jelen tagjai: Bún Samu igazgató, Kárpáti Manó, Somosi Vilmos, Vidor Salamon, dr. Villányi Henrik rendes tanárok; Kalesok Leó, dr. Neumann Ede, Poór János, dr. Rosenberg Mór, dr. Schwarz Adolf bejáró tanárok.

Ker. középiskolánkat illető ministeri rendeletek.

I. A magyar kir. belügyminiszter 95,980. II-3. számú körrendelete valamennyi közgazgatási bizottságnak.

A köztisztviselők minősítéséről szóló 1883. évi I. t.-cz. szempontjából a középiskolákkal (gymnasiumokkal és reáltanodákkal) egyenranguaknak tekintendő szakiskolák — nevezetesen kereskedelmi iskolák, katonai tanfolyamok s nem katonai és nem kereskedelmi iskolák és tanfolyamok — megjelölése tárgyában hivatali elődeim által 1887. évi augusztus hó 31-én 56,313. (Rendeletek tára 1887. évi folyam 1903. lapszám) és ugyanazon évi december 10-én 80,588. (Rendeletek tára 1887. évi folyam 2442. lapsz.), 1888. évi február hó 22-én 5715. (Rendeletek tára 1888. évi folyam 139. lapszám) és 1890. évi január 5-én 80,816/1889. (Rendeletek tára 1890. évi folyam 13. lapsz.) számok alatt kibocsátott körrendeletek kiegészítésül az alábbiakban közlöm azon újabban keletkezett kereskedelmi iskolák jegyzékét, melyek a minősítési törvény szempontjából a főgymnasiumokkal és főreáliskolákkal egyenlő ranguaknak és értékűeknek tekintendők.

Ezen kereskedelmi iskolák a következők:

1. a budapesti V. ker. nyilvánossági joggal felruházott (Aranyosi-féle) magán középkereskedelmi iskola,
2. a homonnai államilag segélyezett községi polgári iskolával kapcsolatos középkereskedelmi iskola,
3. a nagy-rőczei államilag segélyezett községi polgári iskolával kapcsolatos középkereskedelmi iskola,
4. a szombathelyi államilag segélyezett községi polgári iskolával kapcsolatos középkereskedelmi iskola,

5. a késmárki államilag segélyezett községi polgári iskolával kapcsolatos középkereskedelmi iskola.

6. a nagy-kanizsai izr. középkereskedelmi iskola.

Végül értesitem a közigazgatási bizottságot, hogy a régebben keletkezett, de hivatali elődeim idézett körrendeleteiben megemlítve nem levő brassói gör. kel. középkereskedelmi iskola minősítés szempontjából szintén a főgymnasiumokkal és főreáltanodákkal egyenlő rangú és értékű kereskedelmi iskolák közé sorozandó.

Budapesten, 1892. évi december hó 15-én.

Hieronymyi.

II. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztertől.
1876. sz.

Zalamegye kir. tanfelügyelőségének.

A m. kir. belügyminiszter ur m. évi december hó 15-én 95,980. sz. a. kelt körrendeletével velem egyetértőleg és kezdeményezésemre a nagy-kanizsai izr. középkereskedelmi iskolát a köztisztviselők minősítéséről szóló 1883. évi I. t.-cz. szempontjából a középiskolákkal (gymnasiumokkal és reáliskolákkal) egyenranguaknak tekintendő szakiskolák sorába felvette.

Erről a tanfelügyelőséget tudomás és további eljárás végett értesitem.

Budapest, 1893. évi január 24-én.

A miniszter meghagyásából:

Szathmáry,
miniszteri tanácsos.

III. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztertől.
7117. sz.

Zalamegye kir. tanfelügyelőségének.

Az autonom felekezetek, törvényhatóságok, községek és alapítványok által fentartott középiskolák tanárai számára létesítendő orsz. nyugdíj-intézetnek jótéteményeit kiterjeszteni kívánám a nem állami jellegű azon tanító- és tanítónőképzők, kiseddovónőképzők, kereskedelmi középiskolák és akadémiák, végül felsőbb leányiskolák tanáraitra és tanítónőire, a kiknek nyugdíjazásáról a tanítók orsz. nyugdíj-intézete keretében még nem történt gondoskodás.

Ezen utóbbi intézeteknél alkalmazott tanárokat vagy a felekezeti stb. középiskolák orsz. nyugdíjintézetébe, vagy e nyugdíjintézet külön osztályába szándékozom bevonni, vagy ha ez kivihetetlennek

mutatkoznék, számukra esetleg külön nyugdíjintézet szervezéséről kívánok gondoskodni.

Mindenekelőtt szükségem lévén a teendő számításoknak alapul szolgáló adatokra, az ide csatolt két rendbeli bevallási ívet (egyet az intézetek, egyet az egyes tanárookra vonatkozólag) kellő számu példányban a tanfelügyelőségnek oly felhívással küldöm meg, hogy azt az alább felsorolt intézetekre nézve töltesse ki és f. évi ápril hó végeig terjeszse fel.

Az intézet, melyre nézve a szóban levő adatokat kívánom, a következő:

A nagy-kanizsai középkereskedelmi iskola.

Budapest, 1893. évi márczius hó 30-án.

Gf. Csáky.

IV. Vallás- és közoktatásügyi magyar kir. miniszter.
10,600 szám.

Zalavármegye kir. tanfelügyelőségének.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur a vasuti alkalmazottak minősítése tárgyában 1888. évi 4334., 1890. évi 42,723. és 1892. évi 55,790. sz. a. kelt szabályrendelet kiegészítéséül f. é. febr. 3-án 6064. sz. a. kiadott szabályrendeletével kimondotta, hogy a nagy-kanizsai izr. középkereskedelmi iskola minősítési törvény szempontjából a főgymnasiumokkal és főreáliskolákkal egyenlő rangúnak lévén tekintendő, ennél fogva az e tanítézetet szabályszerűleg elvégzett egyének az 1888. évi 4334. sz. a. kelt szabályrendelet 3. §-ának A) pontjában megjelelt szolgálati ágaknál hivatalnokokul, illetve gyakornokokul, valamint a vasuti tisztképző-tanfolyamon nyilvános rendes hallgatókul és magántanulókul közvetlenül felvehetőek, s az imént idézett szabályrendelet 4. §-a, illetve a vasuti tisztképző-tanfolyam szabályzatának 8. §-a szerint előirt felvételi vizsga letételére nem kötelezhetőek. Erről a Tanfelügyelőséget megfelelő tudósítása végett ezennel értesitem.

Budapest, 1893. ápril 3-án.

A miniszter meghagyásából:

Lévai Ferencz s. k.,
osztálytanácsos.

V. A magyar kir. honvédelmi miniszter ur rendelete.
(Közöltetett a »Rendeleti Közlöny« 1894. évi 16. számában.)

24,454/VII. sz.

Körrendelet.

Az izr. hitközség által Nagy-Kanizsán fentartott középkereskedelmi iskola, a cs. és kir. közös hadügyminiszter ural egyetértőleg az egyévi önkéntesi kedvezmény tekintetében a hazai főgymnasiumokkal és főreáliskolákkal egyenjogositattott.

Az említett szakiskola ennél fogva a védtörvényi utasítás I. részének IIa) mellékletében felsorolt szakiskolák közé pótlólag fölveendő.

Kelt Budapesten, 1894. évi május hó 6-án.

Báró Fehérváry Géza s. k.

VI. A közös hadügyminiszter ur rendelete.

(•Verordnungsblatt für das k. u. k. Heer.◀ 17. Stück. Vom 26. Apr. 1894.)

Circular-Verordnung vom 23. April 1894.

Abthg. II. No. 2580.

Auf Grund des §. 25., zweiter Absatz des Wehrgesetzes wird im Einvernehmen mit den betheiligten königl. ungarischen Ministern die dreiklassige Handels-Mittelschule in Gross-Kanizsa mit den Obergymnasien und Oberrealschulen in Bezug auf die Nachweise der wissenschaftlichen Befähigung für den Einjährig-Freiwilligendienst gleichgestellt.

Hienach ist die Beilage IIa. der Wehrvorschriften I. Theil auf Seite 399 entsprechend zu ergänzen.

Eidler v. Krieghammer m. p.

General der Cavallerie.

* * *

Legjobb tudomásom és belátásom szerint igyekeztem a rendelkezésemre álló adatokat az élembe tűzött feladat lelkiismeretes és helyes megfejtése érdekében felhasználni és úgy hiszem, hogy ez sikerült is. Mindamellett lehet, hogy munkám nem ment hézagoktól, sőt talán tévedésektől sem. Ez esetben a t. olvasók elnézését kérem, ha szerény dolgozatom, mint minden emberi mű, nem ment hibáktól. Én csak alapvető akartam lenni iskolánknak egy később és avatottabb kezek által megírandó történetéhez és ha ez csak némiképen is sikerült, nyugodtan teszem le tollamat.

Bún Samu.

III. Jelentés a lefolyt 1894—95. tanévről.

A lefolyt tanévben a tanulók beírása aug. 30-, 31-én és szeptember első napjain eszközöltettek. *Felvétetett* az elemi leányiskolába 196, az elemi fiúiskolába 197, a polgári fiúiskolába 141, a középkereskedelmi iskolába 98, összesen 632 tanuló.

A felvett tanulók közül az iskolát a tanév végéig látogatta az elemi leányiskolában 185, az elemi fiúiskolában 187, a polgári iskolában 139, a középkereskedelmi iskolában 96, összesen 597 tanuló.

Az *egészségi állapot* mind a négy iskolában az egész éven át kedvező volt, úgy, hogy a tanítást a tanév végéig akadály nélkül folytathattuk.

1894. november és június hónapokban dr. Gerő József, városi orvos ur, belügymin. rendelet folytán az ország némely vidékén uralgó trachoma szempontjából az összes tanulókat megvizsgálta, de egyetlen ilyenemű beteget nem talált.

A tantestület egészségi állapota is kedvezőnek volt mondható. Csak az elemi fiúiskolában Boronkay Károly, a 2. osztály tanítója, márcz. 29-től fogva a tanév végeig betegség által volt akadályozva az előadások megtartásában, mely idő alatt Fischerné Freund Hermina, okl. tanítónő, által helyettesítetett, úgy, hogy a tanítás itt sem szenvedett nagyobb hátrányt.

A *tantestületben* lényeges változás nem történt. *Kozár Ferencz*, a középkereskedelmi iskola tanára Kolozsvárra áthelyeztetvén, tárgyát, a történelmet, az iskolaszék megbízásából, *Kalcsok Leó*, főgymnasiumi tanár vette át.

Vezérelvünkhöz hiven, hogy a hazának tanítványaink-

ban hazafias, vallás-erkölcsös polgárokat neveljünk, ez irányban a lefolyt évben is kellő tevékenységet fejtettünk ki.

Az elemi és polg. iskolában jan. 28-án hazánk nagy fiának, Deák Ferencz, megyénk szülöttjének, emlékét gyász-ünnepélylyel ünnepeltük. A középkereskedelmi iskola önképző köre jan. 2-án báró Eötvös József, márczius 15-én dicső szabadsághőseink emlékét diszülésben ünnepelte.

Szombatonkint az elemi leány- és fiu-, valamint a polgári iskola ifjusága *isteni tiszteletre* gyült össze, mely alkalommal Goldmann Samu, hitk. kántor ur, mint már sok év óta, szokott önzetlenséggel a kántori tisztet minden díjazás nélkül volt szives ellátni. A polgári iskola tanulói ezenkívül péntek este is ifjusági isteni tiszteletet tartottak, melyen Steinberg Ferencz, IV. oszt. tanuló, végezte a kántori teendőket. Új intézmény ez évben, hogy a középker. iskola ifjusága is — a zord téli idő kivételével — minden szombat délutánján főt. dr. Neumann Ede főrabbi ur által tartott exhortációval egybekötött isteni tiszteletet tartott.

Leányiskolánk 5. és 6. oszt. növendékei a főrabbi urnál confirmációra előkészítő oktatásban részesülvén, Sa-
buoth első napján az ünnepi isteni tisztelet alkalmával confirmáltattak.

A középker. iskolai növendékek gyakorlati ismereteik bővítése végett Somosi Vilmos tanár vezetése alatt ez évben is több helybeli *ipartelep*et, nevezetesen a mintaszerűen berendezett maláta- és sörgyárat, a Weiser J. C.-féle gépgyárat, a Pollák I.-féle, Jacquard-székkal berendezett, takácsműhelyt, Vidor Salamon tanár vezetése alatt a helybeli Franz-féle villany-telepet tekintették meg. Fogadják e telepek tulajdonosai és tisztviselői ez alkalommal tanusított előzőkenységükért köszönetünket.

A polgári iskola tanulói továbbá Somosi tanár vezetése alatt a melegebb időszakban hetenkint egyszer városunk környékére természetrajzi kirándulást tettek.

Tandijmentességben részesült teljesen 267, részben 75, összesen 342 tanuló. Az elengedett tandij értéke 7420 forint.

Téli ruhával láttatott el a hitközség által 20, a Talmud-Thóra egyesület által 5, az izr. nőegylet által 34, a Löwinger Leó-féle alaptól 4, Weber vendéglős személyzete által 5, a nagy-kanizsai asztaltársaság által 3, összesen 70 tanuló. Ingyen lábbelit kapott a hitközségnél elhelyezett alapítványokból 76 tanuló. Ingyen tankönyvekben részesült é. p. részint a Talmud-Thóra egylet által beszerezett, részint az igazgató megkeresésére Singer és Wolfner, Lampel Róbert és Franklin-társulat könyvkiadó cégek által ajándékozott könyvekből 116 tanuló.

Fogadják mindezek e helyen is hálás köszönetünket.

IV. Tanintézetünk jötevői.

Kötelességet teljesítünk, midőn e rovat alatt mindenek előtt Nagy-Kanizsa városának, mely középkereskedelmi iskolánkat a lefolyt évben is 1800 frttal támogatta, hálás köszönetünket nyilvánítjuk.

Iskoláink fentartására, szegénysorsu tanulók ruháztatására, tankönyvekkel való ellátására és ösztöndíjazására a hitközség kezelése alatt állanak és rendeltetésük szerint a lefolyt tanévben a következő alapítványok*) szolgáltatottak ki:

a) Az iskola fentartására:

Bold. Gelsei Gutmann Nanetta alapítványa	frt	3.20
" Hoffmann Mózes	"	10.30
" Lackenbacher Rozália	"	11.20
" Löwenstein Sarolta	"	40.—
" Löwenstein Mór	"	40.—
" Löwinger M. H.	"	1.66
" Pollák Márkus	"	9.80
" Rosenberg Mózes	"	16.—
" Wahrmann Mór	"	12.—
	frt	144.16

c) Szegény tanulók ruháztatására:

A hitközség „Montefiore M.“ alapítványa	frt	80.—
Bold. Gutfreund Gábor	"	15.20
" Ebenspanger Manó	"	8.—
" Ebenspanger Róza	"	10.—
" Kaiser Sándor	"	9.—
" Lackenbacher G. R.	"	20.—
" Pollák Márkus	"	21.—
" Pollák Babetta	"	21.—
" Löwinger Leon	"	15.—
	frt	199.20

e) Tanszerek beszerzésére szegény tanulók számára:

A hitközség „Fassel H. B.“ alapítványa	frt	20.—
Bold. Fassel Fáni	"	5.—
	frt	25.—

d) Szegény tanulók ösztöndíjazására:

A hitközség Neumann Julia-féle alapítványa	frt	8.—
Fischl Pál ügyvéd ur	"	8.—
	Átvitel frt	16.—

Valamennyi alapítványnál azoknak egy évi kamatja vétetett föl.

	Áthozott	frt	16.—
Kunfl Lipót ur Eichberg Adolf-féle alapítványa	„	7.14	
Bold. Dr. Blau Simon alapítványa	„	8.—	
„ Bettlheim Adolf	„	1.—	
„ Ebenspanger Manó	„	6.75	
„ Ebenspanger Róza	„	2.—	
„ Leszner Ch.	„	3.36	
„ Leszner Márk	„	3.36	
„ Leszner Bernát	„	3.36	
„ Löwy József	„	32.—	
„ Löwy Efr.	„	7.70	
„ Maierhofer Katharina	„	8.—	
„ Maierhofer Miksa	„	3.20	
„ Pollák Ármin	„	6.—	
„ Dr. Pressburger Jakab	„	8.—	
„ Rosenberg Israel	„	5.—	
„ Rosenfeld Jakab	„	3.36	
„ Sommer Ignác	„	4.—	
„ Strasser L. D.	„	16.—	
„ Tachauer S.	„	5.25	
		frt	150.18

e) Szegény leánytanulók ösztöndíjazására:

Bold. Grünhut Szabina alapítványa	frt	16.—
„ Lackenbacher Rozália	„	4.80
„ Tachauer Cacília	„	4.60
	frt	25.40

f) A héber tanulmányokban kiváló tanulók ösztöndíjazására:

Bold. Gelsei Gutmann S. H. alapítványa	frt	8.—
„ Rosenfeld Sándor	„	3.—
„ Neufeld Bernát	„	3.—
	frt	14.—

g) A középkereskedelmi iskola alapjára tőke:

Mult évi kimutatásunk kamat nélkül frt 5424.—

Ez évi adakozások:

Gelsei Gutmann Vilmos	„	150.—
Gelsei Gutmann Ödön	„	250.—
Weiser József	„	50.—
Stern Sándor	„	50.—
Hirschel Ede	„	25.—
Vidor Samu	„	25.—
Rosenfeld Adolf	„	20.—
Stern I. M.	„	10.—
Weismayer Lipót	„	10.—
Blankenberg V.	„	5.—
Bettlheim Samu	„	5.—

Átvitel frt 6024.—

	Áthozat	frt	6024.—
Ledofsky Ármin	„	5.—	
Scherz Rikárd	„	5.—	
Sommer Sándor	„	5.—	
Strem Vilmos	„	5.—	
Lengyel Bernát	„	4.—	
Blau János	„	2.—	
Deutsch Mór	„	2.—	
Wilheim Ignác	„	2.—	
Deutsch József	„	1.—	
			frt 6055.—

Kegyess adományok :

Nagy-Kanizsai takarékpénztár			
az iskola fentartására	frt	140.—	
szegény tanulók ruháztatására	„	60.—	
ösztöndijakra	„	20.—	
Templombeli adakozások	„	50.—	
Nagy-Kanizsai Ker. Testület a középkereskedelmi iskola 2 tanulójának ösztöndíjazására	„	20.—	
Talmud-Thóra egyesület a héber tanulmányokban kiváló tanulók ösztöndíjazására 2 drb. arany			
Dr. Rothschild Jakab ur a 4. fuosztály egyik legjobb tanulója számára	„	5.—	
Bontz Endre ugyanazon célra	„	2.15	
Kertész József tanár ur a magyar nyelvben kiváló polg. isk. tanuló részére	„	2.—	

Schwarz Mór tanár ur a rajzolásban legjobb előmenetelt tanúsító tanuló részére egy könyv.

Grünhut Alfréd ur gazdag és értékes ásványgyűjteményt adományozott a polgári iskola részére. Ugy szintén dr. Szukits Nándor iskolaszéki alelnök úr is szép ásványgyűjteménnyel és több könyvvel gazdagította szertárunkat illet. isk. könyvtárunkat.

Mindezen jótévknek e helyen is köszönetünket nyilvánítjuk.

V. Tanszerek.

Ez évi beszerzések:

A) Szemléleti oktatás.

26 db. Leutemann-féle szemléleti kép frt 23.60

B) Természettrajz.

Anhydrit	frt —.40
Antimon	1.—
Apatit	" 1.—
Arsen	" 1.—
Beryll	" 1.50
Chlorit	" —.20
Dolomit	" —.15
Fakóérz	" —.30
Amfibol	" —.40
Gálma	" —.40
Korund, nemes, vörös, görgeteg, Ceylon	" 1.—
Kryolith	" —.20
Rézkovand	" —.80
Magnesit	" —.30
Markasit	" —.50
Olivin	" —.40
Orthoklas	" —.50
Pyrolusit	" —.40
Vörös rézércz	" 1.50
Saphir, görgeteg, tiszta	" 1.—
Saphir, köszörült, kicsi	" 1.—
Sylvin	" —.40
Turmalin (barna)	" —.50
Kallóföld	" —.20
Fehér ólomércz	" —.60
Witherit	" —.40
Zinkpát, alakatlan	" —.30
Natrolith	" —.30
Almandin, vörös, indián, nyersen kösz.	" —.95
Adulár, holdkő	" —.60
Broncit	" —.10
Topas	" 1.—
Basalt	" —.12
Augit porphy	" —.40
Basaltlava	" —.30
Basalttufa	" —.20
Diabas	" —.15
Diorit	" —.10
Földpátkőzet	" —.20
Gabro	" —.30
Gneis	" —.15

Granit porphy	frt —.20
Amfibol-kőzet	" —.20
Melaphyr	" —.20
Malomkőporphy	" —.30
Malomkőquarc	" —.20
Szurokkő	" —.30
Porphy	" —.10
Quarzit	" —.10
Trachit	" —.30
Trachitbasalt	" —.30
Trass	" —.40
Lüdesontváz	" 8.—
Csukafej-csontváz	" 1.50
Tölgfavirág mintája	" 6.30

C) Természettan.

Legujabb szerk. dynamógép	frt 100.—
Morse-távíró billentyűvel	" 35.—
Tűzfecskendő, kettős	" 8.—
Dagnin ütköző gép	" 25.—
Ampére állvány	" 32.—
Müller fénytörési készülék	" 8.—
" visszaverődési készülék	" 8.—
Reflector a Stöhrer-készülékhez	" 1.—
Tükör állványon	" 10.—
Chromosavas batteria átalakítása	" 15.—

Az ezen csoport alatti tárgyak árából 5 % leengedés számítandó.

Az 1891—92. évben beszerzett Lisajous készülék az illető cégnek visszaadott és az ez évi számla összegéből levonásba hozatott.

D) Vegytan.

Gázburetta, Bunte-féle	frt 6.—
2 kg. üvegcső	" 2.40
Liebig-féle káliüveg	" —.60
1 mt. Guttaperchasodrony	" —.05
20 mikrosk. tárgyüveg lemez	" —.40
25 " fedőlemez	" —.38
2 lombik üveg dugóval	" 2.45
15 főző lombik	" 3.85
4 Woulf-palaczk	" 1.60
Areometer-hengerüveg	" 1.40

Eudiometer	frt	2.—
Porzellánkád	"	1.60
Porzellánlap	"	—20
Reverberir-kályha	"	4.—
3 porzellán cső	"	2.82
Szorító csap	"	—25
Pincette platinhegygyel	"	2.50
Dörzs-csésze achathól	"	6.—
Tégely platinból, fedővel, 16.9 gramm	"	20.59
Tégely ezüsthől, fedővel, 17.9 gramm	"	4.37
3 kristályosító edény	"	1.65
Fújtató bőrből	"	1.50
200 gr. Cinnober	"	1.—
900 " vaspor, vegytiszta	"	1.08
1 kg. ligany	"	3.50
500 gr. szódabicarbóna	"	—30
200 " kálium bisulfuricum	"	—40
100 " " hydric	"	—28
100 " Baryum nitric	"	—16
200 " Acid. phosphor.	"	1.20
20 " Nátrium nitroprus- sicum	"	—80

8 por-üveg	frt	3.03
Üveg dugós palaczk	"	—18

Adomány utján:

Természetrájk:

Dr. Szukits Nándor, iskolaszéki al-
elnök urtól: 34 drb tengeri csiga
és kagyló, 1 rák váza, 2 tengeri
csikó, 2 tülhal, 1 echinus, 37 drb
ásvány.

Grünhut Alfréd urtól: 208 drb ásvány.

Deutsch V, ker. isk. I. oszt. tanuló-
tól: 1 achathutánzat, 1 csiszolt borsó-
kő-tábla.

Márkus J. ker. isk. I. oszt. tanuló-
tól: 1 virágos kosárka méz bevonattal.

Würzburg J., polg. isk. III. oszt. ta-
nulótól: 50 példányból álló rovar-
gyűjtemény.

Ehrenstein Győző, polg. isk. I. oszt.
tanulótól: kén-kristály halmaz.

VI. Könyvtár.

a) Ifjusági könyvtár.

Ez évi beszerzések, illet. pótlások:

- Bánfi János: A félszemü.
Burnett: A kis lord.
Földes Géza: Porból lettünk.
Hofmann Ferencz: A megtért.
" " " " A jó barátok.
Jósika Miklós: Egy igaz ember.
Mikszáth Kálmán: A kis primás.
Paul Bert-Simonyi: Utazások és vadászkalandok.
Radó Antal: 1001 éjszaka.
Sikor József: Pártos Matyi.
Hofmann Ferencz: Das wahre Glück.
Horn O. W.: Der Orkan auf Cuba.
" " " " Der Schiffsjunge.
Kammerer Willi.: Tom's Hütte oder das Slavenleben.

b) Tanári könyvtár.

Ez évi szaporodás:

1. Vétel útján.

- Hampel József: Archaeológiai Értesítő XIV. köt.
Kobell: Tafeln der Mineralien.
Lányi Ernő: A szabadkézi rajz tanításának módszere.
Pór Antal: Nagy Lajos magyar király viszonya Gianino di Guccio francia trónkövetelőhöz.

Az osztrák-magyar-monarchia irásban és képben. XI. kötet.
Csehország. — Az ezen műből eddig megjelent 10 kötet következő tartalommal:

- I. Bevezető kötet.
- II. Bécs és Alsó-Ausztria.
- III. Magyarország I.
- IV. Felső-Ausztria és Salzburg.
- V. Styria.
- VI. Karinthia és Krajna.
- VII. Magyarország II.
- VIII. Osztr. Tengermellék és Dalmácia.
- IX. Magyarország III.
- X. Tirol és Vorarlberg.

Id. Szinnyei József: Magyar írók élete és munkái III. köt.
Szilágyi Sándor: Erdélyi országgyűlési emlékek XVII. köt.

2. *Ajándék utján:*

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter XXIII. jelentése a közoktatás állapotáról.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter XXII. jelentése.

Les Fabricants Exportateurs du Royaume de Hongrie.

Albrecht János: Német nyelvtan polg. és ker. isk. számára.

Mocnik-Lengyel S.: Szemléltető mérés tan polg. iskolák számára.

Novák Sándor: Költészet tan polg. és felsőbb leányiskolák számára.

Schubert-Heller Ág.: A természet tan és a csillagászati földrajz elemei.

Schwicker B. dr.: Ált. földrajz felső nép- és polg. iskolák számára.

Wettstein-Halász S. dr.: Állatan. A növénytan elemei. Ásványtan. (3 köt.)

Az ez évben létesített

ker. isk. tanári könyvtár

részére a következő művek szereztettek be:

Censor: Statisztika.

Frick-Lehmann: Experimental-Physik I. r.

Hermann P.: Grundriss der germanischen Philologie I. r.

Kurz H.: Deutsche Literaturgeschichte 4 kötet.

Lippert Jul.: Allgem. Kulturgeschichte.

Dr. Mariska V.: A magyar pénzügyi jog kézikönyve.

M. kir. pénzügyminiszterium: Az osztr. m. vámterület ált. tarifája.

Odermann & E. Cöte: Deutsch-Franz. Handels-correspondenz.

Reichl, Salix és Kosovel: Warenkunde und Technologie.

Simonyi-Balassa: Magyar Nyelvtan.

Swoboda Otto: Kaufmännische Arbitrage.

Sobry Jules: La tenue des livres.

Weber J. J.: Illustriertes Lexicon der Verfälschungen.

Weinhold Ad.: Physik. Demonstrationen I—III.

Zimmer H.: Grundfragen aus dem Gebiete der Grammatik.

Ajándék utján:

Dr. Rothschild Samu ur ajándéka:

Fessler J. A.: Geschichte der Ungarn 10 köt.

Dr. Szukits Nándor iskolaszéki alelnök ur ajándéka:

Milne Edwards: Zoologie.

Kolbári: Giftgeschichte.

Dr. Duschak: Botanik des Talmud.

Fehér Ipoly: A vegytan elemei.
Funke: Naturgeschichte und Technologie.
Mayer: Pharmakologie.
John Stuart Mill: Polit. Oeconomie.
Schäffle: Nationalöconomie.
Neumann-Spallert: Weltwirtschaft
Marperger: Kaufmann's Magasin.

Kiadók stb. adományai:

Dienes P.: Földrajz ker. tanoncziskolák számára.
Gyulai Béla: Magyar olvasók. ker. tanoncziskolák sz.
Gyulai-Barna: Ugyanaz.
Telek János: Áruisme, ker. tanonczisk. sz.
Dr. Veres Vilmos: Ker. számtan a középker. isk. II.
és III. oszt. számára.
A soproni, budapesti és kolozsvári keresked. és ipar-
kamara jelentései az 1894. évről.

Szaklapok és folyóiratok:

Néptanítók Lapja 1894.
Népnevelők Lapja 1894.
Nemzeti nőnevelés 1893.
Hivatalos Közlöny 1894.
Felső Nép- és Polgári isk. Közlöny 1894.
Magyar Nyelvőr 1894.
Magyar Paedagogia 1894.
Kereskedelmi Szakoktatás 1894.
Zeitschrift für Buchhaltung 1894.
Zeitschrift für den physik. und chem. Unterricht.
Orsz. Középiskolai Tanáregyesületi Közlöny 1892—93. és
1893—94. (Bún Samu ajándéka.)
Izr. Tanügyi Értesítő 1891., 1892., 1894. (szintén.)

VII. Az ösztöndijas tanulók kimutatása.

F. sz.	Alapító, ill. adományozó	Ösztöndijas	Osztály	Összeg		
				frt	kr.	
<i>A) Alapítványok.</i>						
1—2	Izr. hitközs. (Neumanné Weisz J.-féle alap.)	Weltner Samu	el.	1	4	—
		Helfi Rezső	"	2	4	—
3—4	dr. Blau Simon	Steiner Gizella	"	6	4	—
		Kapperl Béla	polg.	1	4	—
5—6	Fischl Pál	Schreiber Gizella	el.	3	4	—
		Sternberg Imre	polg.	3	4	—
7—10	Grünhut Szabin	Hamburger Mariska	el.	1	4	—
		Steiner Józsa	"	2	4	—
		Schreiber Hermin	"	4	4	—
		Maschankzer Ilona	"	5	4	—
11—12	Kunfi Lipót (Eichberg Adolf-féle alap.)	Rechnitzer Győző	polg.	3	3	72
		Maschankzer Guszt.	"	2	3	72
13—14	Löwy Efraim	Hoch Imre	"	4	3	85
		Schwarz Pál	ker.	3	3	85
15	Neufeld Bernát	Mandl Dezső	el.	3	3	—
16—17	Pollák Ármin	Brück Henrik	"	3	3	—
		Braun Gyula	"	4	3	—
18	Rosenfeld Sándor	Dreisziger Izidor	"	2	3	—
19	Tachauer S. L.	Rosenberg Sal.	ker.	2	5	25
<i>B) Adakozások.</i>						
20—21	Nagykanizsai keresked. társulat	Krausz Zsigmond	ker.	1	10	—
		Löwi Vilmos	"	3	10	—
22—23	Nagykanizsai takarékp.	Áts Ede	"	1	5	—
		Stettler Samu	"	1	5	—
		Strausz Lajos	"	2	10	—
24—25	Talmud-Thóra egyes.	Apfelbaum Ignác	polg.	2	1	arany
		Blauhorn Emil	"	4	1	arany
26	Kertész József (m. ny.)	Deutsch Jakab	"	4	2	—
27	Schwarz Mór (rajz)	Steiner Ignác	"	3		könyv
28	dr. Rothschild Jakab	Pollák Rezső	el.	4	5	—
29	Bontz Endre	Milhofer Dezső	"	4	2	15

Szorgalmuk és jó viseletük jutalmául könyvet kaptak:

Vidor Béla el. isk. 1. oszt. tanuló, Spitzer Lajos el. isk. 2. oszt. tanuló, Rothschild István el. isk. 3. oszt. tanuló, Rothschild Béla el. isk. 4. oszt. tanuló, Rotter Sándor polg. isk. 1. oszt. tan., Boskovitz Ödön polg. isk. 2. oszt. tanuló, Frank Elek polg. isk. 3. oszt. tanuló, Blühweisz Győző polg. isk. 4. oszt. tanuló.

A) Elemi iskola.

VIII. Tantestület.

Bún Samú, igazgató.

Boronkay Károly, okl. tanító, a 2. fuosztály tanítója. Működésének évei 45, ez intézetnél 39.

Fischer Jenő, okl. tanító, az 1. fuosztály tanítója, tantestületi jegyző. Működésének évei 6, ez intézetnél 2.

Freund Karolina, okl. tanítónő, az 1. leányosztály tanítónője. Működésének évei 26, ez intézetnél 24, tanította ezen kívül a 4. leányosztályban a kézimunkát.

Kertészné Grünbaum Sarolta, okl. tanítónő, a 4., 5. és 6. leányosztály tanítónője. Működésének évei 13, ez intézetnél 12.

Kartschmaroff Leon, énektanár, tanította az éneket a II—VI. leányosztályban. Működésének évei ez intézetnél 12.

Kellert Lajos, okl. tanító, tanította a rajzot az V. és VI. leányosztályban és a VI. osztályban a számtant, természetrajzot és természettant.

Keményné Klein Julia, okl. tanítónő, a 2. leányosztály tanítónője; tanította ezen kívül a kézimunkát az 5. és 6. osztályban. Működésének évei ez intézetnél 12.

Kondor József, okl. tanító, a 3. fuosztály tanítója. Működésének évei 38, ez intézetnél 22.

Krámer Lajos, okl. tanító, a 4. fuosztály tanítója. Működésének évei 17, ez intézetnél 12.

Löwenbach Józsefa, okl. tanítónő, a 3. leányosztály tanítónője. Működésének évei ez intézetnél 19.

Hitoktatók.

Hütter Lajos, ev. lelkész, az ág. hitv. tanulók hitoktatója. Működésének évei ez intézetnél 2.

Pichler Pál, róm. kath. lelkész, a róm. kath. fiutanolók hitoktatója. Működésének évei ez intézetnél 10.

Seregély Dezső, ref. lelkész, az ev. ref. tanulók hitoktatója. Működésének évei ez intézetnél 3.

Szabó K. István, róm. kath. lelkész, a róm. kath. leánytanulók hitoktatója. Működésének évei ez intézetnél 1.

IX. Érdemsorozat.

Elemi leányiskola.

I. osztály.

A tanulók nevei	Erk. viselet	Szorgalom	Héber olvas.	Bibliai tört.	Magyar olv	Besz. ért. gy.	Számtan	Írás	Kézi munka
Barta Erzsike	1	1	1	1	1	1	2	2	1
Beck Róza ism.	k	i	»	a	r	a	d	t	
Bontz Edith	1	2		1	2	1	3	2	3
Boskowitz Róza	3	3	1	1	1	1	1	4	4
5 Blum Ilonka	1	1	2	1	2	2	3	3	2
Brüll Ilona	3	4	5	5	5	3	5	4	3
Brück Sarolta	3	3	3	3	3	3	4	3	4
Dick Katinka	2	2	1	1	1	1	4	3	2
Deutsch Gizella	2	1	1	1	1	1	1	1	3
10 Epstein Margit	3	3	4	3	4	3	5	4	3
Fischer Elza	2	2	1	2	1	2	3	4	2
Fischer Etelka	1	2	1	1	1	2	1	3	3
Flesch Margit	2	2	1	4	2	3	4	3	2
Gerstl Gizella ism.	4	4	4	4	4	4	4	4	4
15 Gerstl Julia ism.	4	5	5	3	5	3	3	4	5
Ginser Malvin	3	4	5	4	5	3	5	4	5
Goldstein Etelka	2	3	5	3	5	3	4	3	4
Grosz Irma	2	2	2	2	2	2	3	2	3
Gstettner Méta	1	1	1	1	1	2	3	1	2
20 Hamburger Mari	1	1	1	2	1	2	2	2	3
Hirschl Malvin	4	4	3	5	4	4	5	5	3
Hoch Gizella ism.	2	2	2	2	2	2	4	3	3
Kaufmann Józsa	2	2	2	4	3	3	4	3	3
Korein Róza ism.	3	3	1	4	1	3	4	4	4
25 Lévai Laura	2	3	2	2	2	3	4	2	2
Maschankzer Fr. ism.	3	3	4	2	4	2	2	4	4
Milhofer Frida	1	1	1	1	1	2	1	1	1
Neumark Ilona	2	2	2	3	1	2	2	3	3
Oblath Miranda Mária	1	1	*	1	1	1	1	3	2

A tanulók nevei	Erk. viselet	Szorgalom	Héber olvas.	Bibliai tört.	Magyar olv.	Besz. ért. gy.	Számítan	Írás	Kézi munka
30 Oesterreicher Margit	2	2	2	1	1	2	4	2	1
Pollák Jolán ism.	3	4	4	3	4	3	3	3	4
Pollák Izabella	2	3	3	3	4	3	4	4	4
Pollák Helena	2	3	3	2	3	3	5	4	3
Rosenberg Ilona	2	2	1	2	1	2	3	3	3
35 Rosenthal Etelka	2	2	3	2	2	3	2	3	3
Singer Gizella	2	3	2	2	2	3	3	4	4
Vári Irén	1	1	1	2	1	1	3	1	3
Villányi Agátha	2	2	2	1	1	1	2	2	3
Weisz Elza ism.	3	4	1	3	1	3	4	4	4

II. osztály.

A tanulók nevei		Erk. viselet	Szorgalom	Héber olv.	Bibliai tört.	Magyar olv.	Magyarnyelv	Besz. ért. gy.	Német olv.	Számítan	Szépíráás	Ének	Női k. munka
	Blum Margit	2	3	4	4	4	4	3	4	4	4	4	4
	Breier Ilona	2	3	3	3	2	3	3	3	4	4	3	4
	Broch Elza	1	3	4	3	4	4	3	4	4	1		
	Bruder Mari	3	4	3	4	5	5	3	5	5	3	3	4
5	Deutsch Olga	1	2	2	2	1	2	2	2	3	3	3	3
	Deutsch Teréz	3	3	3	3	2	2	3	2	2	3	2	4
	Friedmann Aranka	4	4	3	4	3	5	4	4	5	4	2	3
	Goldstein Ella	2	2	3	3	2	3	2	3	2	2	2	2
	Goldschmid Vilma	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2
10	Grünbaum Róza	3	3	3	3	2	3	4	3	5	4	3	3
	Günsberger Margit	2	2	2	2	1	3	3	2	2	3	2	3
	Haas Hedvig, ism.	2	2	2	1	1	2	3	1	2	1	1	4
	Hirschler Hermína	1	1	2	1	1	1	2	1	2	3	2	2
	Káhn Gizella, ism.	4	4	3	4	3	3	4	4	4	4		4
15	Killer Róza, ism.	2	2	2	1	1	2	2	1	1	2	1	2
	Killer Vilma	2	2	2	2	1	2	3	2	3	3	1	2
	Kuttner Irén	v	i	z	s	g	á	l	a	t	l.		
	Kostelitz Janka	e	l	k	ö	l	t	ö	z	ö	t	t	
	Krausz Paula	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
20	Krausz Szidike	1	1	1	1	1	2	1	1	2	1	1	2
	Kreisler Ilka, ism.	3	3	3	3	2	4	3	3	4	2		3
	Láng Katinka	1	1	2	1	1	2	1	1	2	2	2	1
	Lackenbacher Elza	2	3	3	3	2	3	4	2	3	4	3	3
	Mayerhofer Francziska	3	3	3	3	2	3	2	3	5	3	1	2
25	Mergenthaler Margit	k	i	m	a	r	a	d	t				
	Neufeld Lidi	1	1	2	1	1	2	1	1	1	1	2	2
	Neumann Elza	2	2	3	2	1	3	2	2	2	2	1	2
	Nyitrai Olga	1	2	2	2	1	2	2	2	2	3	1	2
	Pollák Örzi	2	2	2	1	1	2	2	2	2	2	1	3
30	Pollák Józsa	k	i	m	a	r	a	d	t				
	Pollák Nina	e	l	k	ö	l	t	ö	z	ö	t	t	
	Pollák Kata	1	2	2	3	1	3	2	2	3	3		3
	Rechnitzer Sarolta	3	3	2	2	1	3	3	2	3	2	1	2
	Schreiber Paula	2	2	3	2	2	3	2	3	2	3	2	2
35	Schwarz Gizike	2	3	3	2	2	3	3	3	2	3	3	2
	Sattler Hermína, ism.	2	3	3	3	2	4	3	3	4	3	3	3

A tanulók nevei		Erk. viselet	Szorgalom	Héber olv.	Bibliai tört.	Magyar olv.	Magyar nyelv	Besz. ért. gy.	Német olv.	Számítan	Szépíráás	Ének	Női k. munka
	Számek Clementin	2	3	3	3	2	3	3	2	3	2		3
	Sommer Elza	2	3	4	4	4	5	5	4	5	4	3	3
	Sommer Málvin	3	3	3	3	2	3	3	2	2	3	3	3
40	Steiner Józsa	1	1	2	1	1	2	1	2	2	2	3	2
	Stern Zsófi	3	3	3	3	2	4	4	3	4	2	3	4
	Vári Ella	1	1	2	1	1	2	2	1	3	1	2	2
	Weisz Hermina	2	2	2	2	1	3	3	2	4	3	2	3
	Weisz Róza	4	4	4	5	4	5	5	4	5	4	3	4
45	Wittenberg Anna	2	2	2	2	1	2	2	1	2	3	2	2
	Wolfsolm Hedvig	2	2	3	2	2	4	3	3	2	3	3	4

III. osztály.

A tanulók nevei		Erk. viselet	Szorgalom	Héber olv.	Bibliai tört.	Magyar olv.	Magyaryelv	Német olv.	Német nyelv	Számítan	Földrajz	Szépíráás	Ének	Kézi munka
	Beck Irén	k	i	m	a	r	a	d	t					
	Berger Berta	2	3	4	4	4	5	4	5	5	3	3	2	1
	Bergstein Irma	3	3	4	3	4	4	4	4	5	4	3	3	3
	Blumenschein Mari	1	1	2	1	1	2	3	3	1	1	2	2	3
5	Bonyhádi Czeczil	2	4	5	5	4	5	5	5	5	5	4	4	3
	Bruder Teréz	k	i	m	a	r	a	d	t					
	Bun Sarolta	1	2	2	2	2	3	2	3	3	2	3	2	2
	Eislitzer Hedvig	1	2	2	2	3	4	3	3	3	2	2		1
	Fischer Mariska	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	3	2	2
10	Fischl Blanka	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1		
	Flesch Zsófi	2	3	2	2	2	3	2	3	4	2	3	2	2
	Friedrich Janka	2	3	4	4	3	5	3	4	5	4	3	3	3
	Gero Ella	1	1	2	3	1	2	1	1	2	2	1		2
	Gibs Gizella	4	3	2	2	1	3	2	3	3	3	3	1	4
15	Ginser Karolin	k	i	m	a	r	a	d	t					
	Goldstein Margit	2	2	3	5	3	5	3	4	5	3	3	2	1
	Goldschmied Regina	3	4	2	3	1	4	2	4	4	4	3	3	3
	Gross Gizella	3	4	3	4	3	5	3	5	4	3	3	2	3
	Handelsmann Anna	3	4	3	4	3	4	4	4	4	4	3	1	4
20	Hirschel Jolán	1	1	1	2	1	2	1	1	2	1	2	1	2
	Hirschl Luiza	4	4	4	3	4	4	4	4	4	4	4	3	4
	Hoch Irma	3	3	3	3	3	4	4	4	4	3	3	1	3
	Hoffmann Hermin	k	i	m	a	r	a	d	t					
	Kaufmann Margit	2	2	2	2	2	3	2	3	3	2	3	1	1
25	Kostelitz Mari	4	4	3	4	3	4	3	4	4	4	4	2	4
	Lackenbacher Meláni	2	3	3	4	3	4	4	4	4	3	3	1	3
	Lackenbacher Vilma	2	1	1	2	1	3	2	3	2	1	1	1	1
	Lengyel Ilona	1	1	3	2	1	3	1	1	3	3	3		2
	Mandl Margit	1	2	2	2	2	4	2	3	3	3	2	2	2
30	Manheim Gizella	4	4	4	3	4	4	3	4	4	4	4	1	4
	Maschankzer Ilona	3	4	4	3	3	4	4	4	4	4	3	1	3
	Maschankzer Lina	2	3	2	3	1	4	2	3	4	2	3	2	3
	Ósterreicher Róza	3	3	3	2	2	3	3	4	4	3	3	2	3
	Perkó Viktória	1	1	*1		1	2	1	1	2	1	1	1	1
35	Platschek Regina	2	1	1	1	1	2	1	2	2	1	1	1	1
	Pollak Janka	1	3	2	2	2	3	2	4	4	2	3	3	2

* Hittan

A tanulók nevei		Erk. viselet	Szorgalom	Héber olv.	Bibliai tört.	Magyar olv.	Magyar nyelv	Német olv.	Német nyelv	Számítan	Földrajz	Szépíráás	Ének	Kézi munka
	Pollak Mari	k	i	m	a	r	a	d	t					
	Prager Orzsike	2	3	3	2	2	4	2	2	4	3	3	1	3
	Récsei Róza	k	i	m	a	r	a	d	t					
40	Rosenberg Mariska	2	4	5	4	4	5	5	5	5	4	4	2	3
	Sauer Margit	1	1	1	1	1	3	1	2	3	1	1	1	1
	Scherz Emma	4	3	4	4	3	4	3	4	4	4	3	1	2
	Schreiber Gizella	1	1	1	1	1	2	1	2	2	1	1	1	1
	Schwarz Irén	4	4	4	4	3	4	3	4	4	4	3	3	3
45	Singer Aranka	4	4	2	2	2	4	3	4	4	4	4	1	5
	Singer Málvin	4	4	2	4	2	4	3	4	4	4	4	1	4
	Sommer Róza	3	4	3	4	3	4	3	4	4	4	3	1	3
	Strassberger Regina	3	3	3	1	3	4	4	4	4	3	3	1	2
	Tóth Tilda	1	1	*1		1	1	2	2	2	1	2	1	1
50	Weinberger Gizella	3	3	2	2	2	5	3	4	4	3	4	1	3
	Weinberger Irén	4	4	4	3	4	4	4	4	4	3	4	2	4
	Weiss Hermin	2	3	3	3	4	4	4	4	5	4	3	2	2
	Weiss Mari	3	3	3	2	2	4	3	4	4	3	3	3	3

* Hittan

IV. osztály.

A tanulók nevei		Erk. viselet	Szorgalom	Héber olv.	Bibliai tört.	Magyar nyelv	Magyar olv.	Német nyelv	Német olv.	Számítan	Földrajz	Szépíráás	Ének	Kézimunka
	Augenfeld Stefáni	1	2	1	3	3	2	4	3	4	3	3	1	3
	Baum Róza	1	3	1	3	3	2	4	2	3	3	2	1	2
	Berény Zsófi	2	2	1	1	2	1	2	1	1	1	1	1	3
	Berger Tercesi, ism.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
5	Blau Alice	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Blau Margit	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2
	Braun Cornelia	4	4	2	3	4	3	5	3	4	4	4	2	3
	Deutsch Ilonka	1	2	3	3	3	2	4	3	3	2	3	1	2
	Färber Klementin	1	2	1	2	3	2	3	2	3	2	2	1	2
10	Fischer Margit	2	2	1	3	3	2	3	1	4	2	1	1	3
	Fischer Hermin	k	i	m	a	r	a	d	t					
	Fleischaker Meláni	2	3	2	3	4	2	5	3	5	4	3	1	2
	Flesch Szelina	2	2	1	2	3	2	3	3	2	3	3	1	2
	Gross Meláni	1	3	2	4	4	3	4	3	4	3	2	1	2
15	Grünhut Lucy	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Heimler Anna	1	2	1	1	3	1	2	1	3	3	1	1	2
	Helfi Irén	3	3	1	3	3	2	4	2	4	2	2	1	2
	Hoffmann Sarolta	1	2	1	3	4	2	4	2	4	2	2	1	2
	Kellermann Józsa	2	3	1	3	4	2	4	3	4	3	3	1	3
20	Killer Jolán	2	3	1	3	4	2	3	1	3	2	2	1	3
	Koln Mariska	1	3	2	4	4	3	4	3	4	4	3		3
	Kalod Mari r. k.	1	4	*3		5	4	4	4	5	5	3		1
	Krausz Margit	1	1	1	1	2	1	3	2	2	1	1	2	2
	Leitner Gizella	2	3	3	3	4	3	4	4	3	3	3	1	3
25	Löwi Lujza	1	2	1	2	3	2	4	2	4	2	2	1	2
	Lengyel Margit	1	2	1	2	2	1	2	1	3	1	2	1	
	Mannheim Margit	3	4	2	4	4	3	5	4	5	4	4	1	2
	Markus Etelka	2	3	1	2	3	2	4	2	3	3	2	2	4
	Neufeld Róza	1	3	2	4	4	3	4	1	4	3	1	1	2
30	Nyitrai Margit	1	3	2	4	4	3	4	3	4	3	2	1	2
	Österreicher Elza	1	2	1	2	3	1	2	1	3	2	2	1	2
	Rothschild Rózsi	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
	Schreiber Hermin	1	1	1	1	2	1	2	2	2	1	1	1	1
	Steinberg Malvin	2	3	1	3	3	2	4	3	4	3	4	1	3
35	Steinberg Szerafin	2	3	1	2	3	2	4	3	3	3	4	2	3
	Schulhof Regina	2	4	1	4	4	3	4	3	4	4	4	1	2
	Wamberger Adél	2	2	1	1	3	2	2	1	4	3	1	1	3
	Weiser Ella	1	2	1	1	2	1	1	1	2	1	1	1	1
	Weisz Elza	2	3	1	3	3	2	4	1	4	4	2	1	2
40	Weisz Hermin	2	4	1	4	4	3	4	3	4	3	4	3	3
	Weisz Karolin	2	4	2	4	5	3	5	3	4	4	4	3	2

* Hittan

V. osztály.

A tanulók nevei		Erk. viselet	Szorgalom	Héber olv.	Bibliai tört.	Magyar nyelv	Magyar olv.	Német nyelv	Német olv.	Számtan	Földrajz	Hazai tört.	Szépíráás	Bajz	Enek	Term. rajz	Kézimunka
	Beck Ilona	19	19	1	19	3	19	4	19	3	19	19	19	3	19	3	19
	Beck Gizella	1	1	1	1	19	1	3	19	19	1	1	1	19	1	19	19
	Fleiner Gizella	1	1	1	1	19	1	19	19	19	1	1	1	3	19	19	19
	Hirschler Irma	1	1	1	1	19	1	3	1	19	19	1	1	19	1	1	1
5	Heller Margit	1	19	19	19	3	3	4	4	4	19	19	4	3	3	19	3
	Krausz Elvira	1	19	19	19	4	19	4	3	4	19	19	19	3	1	3	1
	Krausz Gizella	1	19	1	1	3	19	3	19	3	19	1	19	3	1	1	1
	Krisanits Stefáni		≡	e	e	h	a	l	t								
	Maschankzer Ilona	1	19	1	19	3	1	4	19	3	19	19	19	3	1	1	1
10	Rosenberg Karolin	1	1	1	1	19	1	19	1	19	1	1	19	3	1	1	19
	Schlesinger Olga	1	3	1	19	3	19	4	19	4	3	19	19	3	1	3	19
	Varga Ida r. k.	1	19	1	3	19	19	4	4	3	19	1	3	19	19	19	1

VI. osztály.

A tanulók nevei	Erk. viselet	Szorgalom	Héber olv.	Zsidók tört.	Magyar nyelv	Magyar olv.	Német nyelv	Német olv	Számtan	Földrajz	Történet	Term. rajz	Természettan	Szépírás	Rajz	Ének	Kézimunka
Beck Katalin	1	1	1	1	3	1	3	2	2	2	1	1	2	2	2	1	1
Deutsch Lina	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Prager Margit	1	1	1	1	3	1	2	1	2	3	1	3	2	1	2	1	2
Rosenfeld Sarolta	1	1	1	1	3	1	3	1	3	3	1	1	2	1	2	1	2
5 Steiner Gizella	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	1

Elemi fiuiskola.

I. osztály.

A tanulók nevei	Erk. viselet	Szorgalom	Hitt. és bibl. tört.	Héber olvasás	Besz. és ért. gy.	Magyar olvasás	Számítan	Szépirás
Beck Samu	2	1	2	1	2	1	1	2
Berger Ferencz	2	2	3	2	3	3	4	1
Berger Jenő	2	2	3	3	4	3	3	3
Brüll Zsiga, ism.	2	3	2	2	3	3	4	1
5 Detrich Dezső	3	3			2	4	2	1
Ehrenstein Aladár	2	2	1	2	1	2	2	1
Fleischhacker Dezső	1	1	1	1	1	1	1	1
Goldberger Kálmán	2	3	2	4	3	4	3	1
Goldschmied Béla	2	3	2	2	4	2	4	4
10 Goldschmied Károly	2	1	1	1	2	1	2	1
Günzer Pál	2	2	1	2	2	2	1	1
Hamburger Jenő	2	2	1	3	2	2	2	1
Heisler József	2	4	4	5	4	5	3	2
Hirschl Pál	2	3	3	4	3	4	3	4
15 Kalod Frigyes	2	4			5	5	4	2
Kaufmann Rudolf	1	5	5	5	5	5	5	5
Kertész Zoltán	1	1	1	1	1	1	1	1
Liditt Ede	2	2	2	3	3	3	3	1
Lukács György	1	1	1	1	1	1	1	1
20 Mandlbaum Gusztáv, ism.	3	3	4	3	4	4	3	4
Maschankzer Jenő	3	5	5	5	5	5	5	5
Mautner Ödön	k	i	m	a	r	a	d	t
Milhofer Ödön, ism.	3	4	4	4	4	4	4	4
Pollák Andor	k	i	m	a	r	a	d	t
25 Pollák Sándor	1	2	1	2	2	2	2	1
Rabinek Aladár	3	4	3	4	4	4	3	2
Récsei Ferencz	k	i	m	a	r	a	d	t
Richter József	3	4	2	5	4	5	4	4
Spitzkopf Károly, ism.	3	5	5	5	5	5	5	5
30 Steiner Lipót	3	4	2	3	4	4	4	3
Stellner Márton	2	2	2	2	2	2	2	2
Strem Dezső Károly	3	1	1	1	1	1	2	1

A tanulók nevei		Erk. viselet	Szorgalom	Hitt. és bibl. tört.	Héber olvasás	Besz. ért. gyak.	Magyar olvasás	Számтан	Szépirás
Szommer Imre	35	1	1	1	1	1	2	1	1
Ungar Imre		3	3	1	4	1	4	2	3
Vidor József		1	1	1	1	1	1	1	1
Weber Mór		2	2	1	3	3	1	3	3
Weisz Árpád		3	2	2	1	1	1	3	1
Weisz Oszkár		3	2	2	2	3	2	1	3
Weisz Samu		2	1	1	1	2	1	1	1
40 Weltner Samu		1	1	1	1	1	1	1	1
Weiszhaus Aladár		1	1	1	1	1	1	1	1

II. osztály.

A tanulók nevei		Erk. viselet	Szorgalom	Héber olvasás	Bibl. ford.	Bibl. tört.	Besz. ért. gyak.	Magyar olvasás	Magyar nyelv	Német olvasás	Számtan	Szépíráás
	Ármuth Pál	3	3	3	4	4	4	3	4	4	4	3
	Bárány Lajos	2	3	2	3	4	3	2	4	2	3	2
	Beck Árpád, ism.	3	3	3	3	3	3	2	4	3	3	4
	Brandl Bezső	3	4	3	5	5	4	4	5	4	5	4
5	Deutsch Ede	2	2	3	3	3	3	2	3	3	3	3
	Dreiszigler Izsó	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Ehrenstein Károly	3	4	3	5	5	4	4	5	3	3	4
	Fischel Rezső	3	2	2	3	2	2	2	3	2	2	3
	Fleischhacker Feri, ism.	1	2	2	2	1	2	1	2	2	2	1
10	Flesch Sándor	2	2	3	3	2	2	2	2	2	4	3
	Frommer Gyula	3	4	3	3	5	3	4	5	4	5	4
	Gerő Andor	1	1	1	1	2	2	1	1	1	2	2
	Gläser Ede	4	4	3	4	3	3	3	4	3	3	4
	Goldschmied Salam., ism.	2	2	3	3	3	3	3	3	2	3	3
15	Goldstein Miksa	3	4	4	4	5	4	4	5	4	5	4
	Grosz Mór	2	3	2	2	3	3	2	3	2	2	3
	Grünbaum Jenő, ism.	3	3	3	4	4	3	4	4	3	3	3
	Günsberger Samu	2	2	3	4	4	4	3	3	3	3	3
	Handelsmann Ede, ism.	3	3	2	2	3	3	2	4	2	3	3
20	Helfi Rezső, ism.	2	2	2	2	2	2	1	2	1	2	2
	Heisler Adolf, ism.	4	4	3	4	4	3	3	4	3	4	2
	Hirschel József	3	3	3	3	3	3	4	4	3	4	4
	Kálód Antal	2	3			5	4	3	5	3	3	2
	Kaufmann Ede	3	3	3	3	4	3	3	3	3	2	3
25	Kaufmann Jenő	3	3	2	2	1	2	2	1	2	2	2
	Kellermann Samu	4	4	3	4	5	4	3	5	3	5	4
	Kohn Géza	3	3	2	2	4	3	2	3	3	3	3
	Komlósi Sándor	2	2	2	3	3	3	2	3	2	3	3
	Lengyel István	1	3	4	4	5	4	3	5	3	4	4
30	Lusztig Dezső	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Neu Hugó	3	3	2	2	4	2	2	3	2	3	3
	Neumann Ernő	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3
	Oblath Róbert	2	2		*1	1	2	2	1	2	2	2
	Nyitrai Imre	3	4	4	4	5	4	3	5	4	5	4

A tanulók nevei		Erk. viselet	Szorgalom	Héber olvasás	Bibl. ford.	Bibl. tört.	Besz. ért. gyak.	Magyar olvasás	Magyar nyelv	Német olvasás	Számítan	Szépírás
35	Pfeifer Samu	3	3	2	2	3	2	2	4	2	3	3
	Pollák Albert	3	3	3	3	4	3	3	4	3	3	3
	Pollák Lipót	4	4	4	4	5	4	3	5	4	5	4
	Reisner Sándor	3	3	3	3	3	3	3	4	3	4	4
	Ritecz Sándor	3	3	*	3	4	4	3	4	4	4	4
40	Reiner Frigyes	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Rosenberger Imre	2	3	3	3	2	2	3	3	3	3	3
	Scherz Jenő	2	2	2	2	3	3	2	3	2	3	3
	Slovak Géza	2	3	3	4	5	5	3	5	3	4	4
	Spitzer Jenő	3	3	2	3	2	3	2	4	3	4	3
45	Spitzer Lajos	1	2	2	2	1	1	2	2	2	2	2
	Steiner Jenő	3	3	3	4	4	4	3	3	3	3	3
	Steiner Lajos	3	3	3	3	3	4	3	4	3	4	2
	Strasser Ernő ism.	3	3	2	3	3	2	2	3	3	4	2
	Veiller Hugó	3	4	3	4	5	4	3	4	3	4	4
50	Veisz Imre	2	2	3	3	3	3	2	3	3	3	3
	Veisz Lajos	3	4	4	5	4	4	3	5	4	3	5
	Veiszenstern Jenő	4	3	2	3	3	3	2	2	3	2	3
	Vidor Béla	2	3	2	3	3	3	2	4	2	4	2

* Hittan

III. osztály.

A tanulók nevei		Erk. viselet	Szorgalom	Héber olvasás	Biblia fordítás	Bibliai történet	Magyar olvasás	Magyar nyelv	Német olvasás	Német nyelv	Számtan	Földrajz	Szépíráás
	Augenfeld Salamon	1	3	2	3	2	3	4	3	3	4	3	1
	Blau Arthur	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	2
	Blumenschein Henrik	1	1	3	1	1	1	2	1	1	1	1	2
	Brück Henrik	1	1	2	1	1	1	2	2	1	1	1	1
5	Brüll Jenő, ism.	2	4	4	3	3	3	4	4	5	4	3	3
	Deutsch Antal	2	4	3	4	3	3	4	3	4	4	4	4
	Deutsch Jenő	2	3	3	2	3	3	3	3	3	3	4	3
	Fleiner Béla, ism.	3	4	3	2	4	2	5	3	4	4	4	3
	Fleischhacker Ferencz	2	4	3	3	4	3	4	3	5	4	4	4
10	Fleischhacker R., ism.	3	3	3	2	3	2	3	2	3	3	4	3
	Friedmann Zsigmond	1	3	3	3	3	2	4	3	4	2	3	1
	Goldschmid Tibor	2	4	3	2	4	3	4	3	4	2	4	3
	Gstettner Géza	2	1	2	1	2	1	1	1	2	1	1	1
	Hahn Vilmos	1	3	3	3	2	2	3	3	4	2	2	2
15	Hamburger Zsigm.	3	3	3	3	3	2	4	3	3	4	3	3
	Hirschl Zsigmond	3	4	3	2	3	2	5	3	4	3	4	3
	Hirschler Ernő	v	i	z	s	g	á	l	a	t	l.		
	Kaufmann Jenő	2	4	3	3	3	2	5	3	5	2	4	2
	Kluger Simon	1	3	3	3	2	3	4	3	4	1	4	3
20	Kohn Ármin	e	l	k	ö	l	t	ö	z	ö	t	t	
	Kohn Hugó	2	4	2	3	4	3	4	3	5	4	3	2
	Krausz Ödön	2	4	3	3	4	3	3	3	4	2	4	3
	Mandl Dezső	1	3	3	2	2	3	3	3	3	3	2	3
	Mandlbaum Zsigm.	3	5	4	4	5	3	5	4	5	4	5	3
25	Maschankzer Ignác	1	4	3	3	3	3	4	3	5	2	2	1
	Mautner Ernő	2	3	3	3	4	3	3	3	4	3	3	2
	Politzer Samu	2	4	3	3	4	3	4	4	4	2	3	3
	Rosenberger Gyula	1	3	3	3	3	3	4	3	4	1	3	3
	Rothschild István	1	1	2	2	1	1	2	1	1	1	1	1
30	Sattler Géza	e	l	k	ö	l	t	ö	z	ö	t	t	
	Singer Frigyes	b	e	t	e	g							
	Sommer Ignác, ism.	2	4	2	3	3	2	4	3	4	3	4	2
	Scherz István	2	3	3	3	2	2	2	3	3	2	2	3
	Scherz József	4	5	3	4	5	3	5	4	5	4	5	3
35	Schreiber Adolf	2	4	4	3	4	3	4	4	4	3	3	4
	Steiner Mór	e	l	k	ö	l	t	ö	z	ö	t	t	

A tanulók nevei		Erk. viselet	Szorgalom	Héber olvasás	Biblia fordítás	Bibliai történet	Magyar olvasás	Magyar nyelv	Német olvasás	Német nyelv	Számítan	Földrajz	Szépíráás
	Stern Miksa	1	4	3	3	4	3	5	4	4	3	5	3
	Stettler Ödön	3	4	3	3	4	3	4	3	4	4	4	4
	Székely István	3	4	4	4	4	3	4	3	4	4	4	4
40	Weisz Antal	2	3	3	4	3	2	2	3	4	2	3	3
	Weisz Ernő	2	3	3	3	3	2	3	3	4	3	4	3
	Weisz Géza	2	4	3	3	3	2	4	3	4	4	4	3
	Weisz Gyula, ism.	2	4	3	4	4	3	4	3	4	3	4	3
	Weisz József	3	4	3	3	3	2	4	3	4	3	4	4
45	Weisz Lajos	2	4	3	3	4	3	5	3	5	4	4	3
	Weltner Kálmán	1	3	3	2	3	2	4	3	4	2	4	3
	Zwicback Győző	2	4	3	3	4	3	4	3	5	4	5	2

* Hittan

IV. osztály.

A tanulók nevei		Erk. viselet	Szorgalom	Héber olvasás	Biblia fordítás	Bibliai történet	Magyar olvasás	Magyar nyelv	Német olvasás	Német nyelv	Számтан	Földrajz	Szépíráс
	Adler Béla	3	3	2	3	3	2	3	3	4	4	3	3
	Adler Miksa	1	2	2	2	2	2	3	2	3	3	3	3
	Apfelbaum Géza	2	2	2	2	2	2	3	2	3	3	3	3
	Berger Géza	4	3	2	2	2	2	3	3	4	2	3	3
5	Bettlheim Aladár	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	3
	Braun Gyula	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Buksz Oszkár	4	3	3	4	4	3	4	4	4	4	4	3
	Deutsch Dávid, ism.	3	3	3	3	3	3	4	3	5	3	3	3
	Deutsch Miksa	3	3	3	3	3	3	4	3	4	5	4	3
10	Engl Lajos	1	2	2	3	3	2	3	3	3	3	2	3
	Eichner Izsó, ism.	4	4	3	4	4	3	5	3	5	5	4	3
	Frommer Sándor	2	2	2	2	3	2	4	2	3	3	2	3
	Fein Vilmos, ism.	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	2
	Fischer Géza	4	4	4	4	4	4	5	4	5	4	4	4
15	Fischl Győző	2	2	2	2	2	2	3	2	3	2	3	2
	Fleischner Ferencz	4	5	4	5	5	4	5	4	5	5	5	3
	Gerstl József	3	3	3	3	4	3	4	3	4	4	4	3
	Gibs Oszkár	3	4	4	4	4	4	4	4	5	5	4	4
	Goldschmied Rezső	1	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	3
20	Grünbaum Gyula	4	4	3	4	4	4	4	4	5	4	4	4
	Günsberger László	3	3	3	3	3	2	3	3	4	2	3	3
	Heisler Jenő	3	4	3	3	4	3	4	4	4	4	4	4
	Heisler Ignác	3	3	2	3	3	2	4	3	4	3	3	3
	Hirschl Rezső	3	4	3	4	4	3	4	4	4	4	4	3
25	Hoffmann Henrik	3	4	3	4	4	3	4	4	4	4	4	3
	Kessler Antal	3	3	3	4	4	3	4	4	5	4	4	3
	Kohn Gyula	2	3	2	2	3	2	3	3	3	2	2	2
	Kluger Miksa	2	2	2	2	3	2	3	3	4	3	3	3
	Krausz József, ism.	3	3	3	3	3	3	4	3	4	3	3	4
30	Künstler Ödön	3	3	2	3	3	3	3	3	4	4	2	3
	Mandelbaum Ernő	k	i	m	a	r	a	d	t				
	Millhofer Dezső	2	2	2	3	3	3	3	3	4	4	3	3
	Ornstein Árpád	m	e	g	h	a	l	t					
	Pilzer Bernát	3	3	2	2	3	2	3	2	4	3	3	3
35	Pollák Arnold	4	5	4	5	5	4	4	4	5	5	5	4
	Pollák Imre	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2

A tanulók nevei		Erk. viselet	Szorgalom	Héber olvasás	Biblia fordítás	Bibliai történet	Magyar olvasás	Magyar nyelv	Német olvasás	Német nyelv	Számtan	Földrajz	Szépíráás
	Pollák Jakab	3	3	2	3	3	3	3	3	4	4	4	4
	Pollák Rezső	2	2	2	2	2	2	3	3	3	4	2	2
	Reinitz Béla	3	4	3	4	4	3	4	3	4	4	3	4
40	Rothschild Béla	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Sattler Oszkár	k	i	m	a	r	a	d	t				
	Scherz Aladár	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Skopál Lajos	3	4	3	4	3	3	4	4	4	3	4	4
	Sternberger S., ism.	3	4	3	4	4	3	4	3	4	4	4	2
45	Stettler Lajos, ism.	4	5	3	4	4	4	5	4	5	4	5	3
	Strasser Ödön, ism.	4	4	3	4	4	3	4	4	5	5	4	3
	Schulhof Zsigmond	4	4	3	4	4	3	4	3	4	4	5	4
	Schwarz Károly	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Weber Aladár	4	4	3	4	4	4	4	4	5	4	4	4
	Weiller Lajos	3	4	3	4	4	3	4	3	5	4	4	4
50	Weiss Sándor	k	i	m	a	r	a	d	t				
	Weiss Tivadar	k	i	m	a	r	a	d	t				
	Weiss Oszkár	4	4	3	4	4	3	4	3	5	5	4	3
	Zapletál Simon	3	3	3	4	3	3	4	3	4	3	3	3

B) Polgári iskola.

X. Tantestület.

Bún Samu, igazgató.

Altmann Mór, polg. iskolákra képesített rendes tanár, okl. tornatanár, a földrajzi tanszerek őre, tanította a német nyelvet az 1—4, a földrajzot az 1., 2. és 3. és a tornát az 1—4 osztályban. Működésének évei 14, ez intézetnél 13.

Fischer Jenő, okl. tan., tanította a szépírást a 2., 3. és 4. osztályban.

Kellert Lajos, rendes tan., tanította a hittant az 1—4, a számtant 1., 2. és 3. osztályban. Működésének évei 32, ez intézetnél 28.

Kertész József, polg. iskolákra képesített rendes tanár, tantestületi jegyző, az iskolai könyvtár őre, tanította a magyar nyelvet az 1—4, a történelmet a 3. és 4., a földrajzot a 4., az éneket az 1—4 osztályban. Működésének évei 10, ez intézetnél 6.

Schwarz Mór, polg. iskolákra képesített rendes tanár, a rajzoktatási tanszerek őre, tanította a mértant, a mértani és szabadkézi rajzot az 1—4, a szépírást a 2. osztályban. Működésének évei 7, ez intézetnél 5.

Somosi Vilmos, középiskolákra képesített tanár, a természetrajzi tanszerek őre, tanította a természetrajzot az 1., 2. és 3., a természettant a 4. osztályban.

Vidor Salamon, középiskolákra képesített tanár, a természettani tanszerek őre, tanította a számtant a 4. osztályban.

Hitoktató:

Seregély Dezső, ref. lelkész, az ev. ref. tanulók hitoktatója.

XI. A polgári iskola tanterve.

1. Hittan.

(A lefolyt évben előadott tananyag.)

I. osztály, hetenkint 3 óra.

a) Bibliafordítás: Mózes IV. könyvéből 11, 12, 13, 14, 15, (37—41), 16, 17, 20-ik szakasz.

b) Imafordítás: Étkezés utáni ima, reggeli ima, schema, aschré, zsoltár.

II. osztály, hetenkint 3 óra.

a) Bibliafordítás: Mózes V. könyvéből 1, 2 (1—10), 3 (8—22), 4, 5, 6, 11, 12, 14, 15, 16. szakasz.

b) Imafordítás: Az ujévi ima.

III. osztály, hetenkint 3 óra.

a) Bibliafordítás: Mózes V. könyvéből: 29, 30, 31, 32, 33, 34. szakasz.

b) Imafordítás: Az engesztelő napi ima, a reggeli isteni tiszteletnél használt zsoltárok.

IV. osztály, hetenkint 3 óra.

Az imakönyvekből végzett tananyag ismétlése, a péntek esti isteni tisztelet alkalmával használt zsoltárok. Szemelvények a példabeszédek könyvéből.

2. Magyar nyelv és irodalom.

Czél:

a) A nyelvtan alapos ismerete és azon jártasság megszerzése, hogy a tanuló oly tárgyokról, melyek tapasztalata és tanulmányai körébe esnek, világosan és szabatosan tudjon szólni és stílári ügyességgel írni.

b) Irodalmi művek olvasásán és fejtegetésén alapuló ismerete a magyar irodalom fejlődésének.

I. osztály, hetenkint 5 órán.

a) Elbeszélő prózai és költői olvasmányok, különösen a népmese, népmonda, magyar történeti monda, a klasszikus mythosz és néprajz köréből.

Értelmes és kellően hangsúlyozott olvasás; az olvasmányok tartalmának megmagyarázása, ugyancsak az olvasmányok tartalmának szabadon való elbeszélése; könyv nélkül tanult versek szavalása.

b) Nyelvtan: Egyszerű mondat és mondatrészek, fő- és mellékmondat megkülönböztetése. — Mondattani alapon a teljes alaktan, tekintettel a hangtani módosulásokra. — Szóképzés, gyakorlatilag szócsoportok egybeállításával; az előképzők.

c) Kéthetenkint legalább egy írásbeli iskolai vagy házi dolgozat. Ez által főleg a nyelvtant és a helyes írás gyakorlását kell szem előtt tartani; a feladat fölfogására a gyermeket az iskolában élő szóval gondosan elő kell készíteni.

Tankönyv: Hoffmann Mór, m. olvasókönyv I., Deme K., magyar nyelvtan. — Tanár: Kertész József.

II. osztály, hetenkint 5 órán.

a) Olvasmányok és azoknak feldolgozása, mint az I. osztályban.

b) Nyelvtan: Összetett szerkezetű mondatok taglalása és szerkesztése; mellé- és alárendelt mondatok viszonyának ismertetése. A szókötés (a határozók, ugynevezett igekiegészítők tana). Szóképzés. Synonymák egybeállítása és magyarázata az olvasmány alapján.

c) Kéthetenkint egy írásbeli iskolai vagy házi dolgozat, mely által a nyelvtan gyakorlásán kívül a feladatot ki kell terjeszteni az olvasmány egyes részleteinek vagy a költői elbeszélés tartalmának — miután azt az iskolában szabad szóval elmondták — írásban való előadásra is.

Tankönyv: Hoffmann Mór, m. olvasókönyv II., Deme K., m. nyelvtan. — Tanár: Kertész József.

III. osztály, hetenkint 4 órán.

a) Egészlet alkotó történelmi olvasmányok, pl. Szalay László: A tatárjárás Magyarországon 1241—1243-ban. Elbeszélő költemények.

b) A magyar nyelvtan rendszeres áttekintése. A hangsúlyos vers ismertetése.

c) Kéthetenkint egy írásbeli iskolai vagy házi dolgozat; tárgyát az iskolai olvasmánynyal kell kapcsolatban tartani, feldolgozása módját előbb élő szóval meg kell fejteni.

Tankönyv: Hoffmann Mór, m. olvasókönyv III., Deme K., m. nyelvtan. — Tanár: Kertész József.

IV. osztály, hetenkint 3 órán.

a) Nagyobb epikus olvasmány, pl. Arany Toldija. Az olvasmány tartalmának megértésén kívül a mű szerkezetét s a költői stílus sajátságait is meg kell világítani.

Prózaí olvasmány: leírások, u. m. tárgy- és jelenetrajzok, jellemrajzok, könnyebb életrajzok (Plutarchos-félék vagy oly formában írottak.)

b) A stílus általános törvényei. (A nyelv tisztasága és szabotossága; egyszerű és szép stílus.) A prózaí és költői stílus különbségei tüzetesen, tekintettel a közéletben előforduló fontosabb ügyiratokra. — A mértékes vers ismertetése.

c) Kéthetenként egy írásbeli iskolai vagy házi dolgozat, melyben a költői olvasmány tartalmát vagy kisebb leírásokat, elmékedéseket, melyekhez az iskolai olvasmány nyújtja az anyagot, kell írásba foglalni. Feldolgozásuk módját előszóval előre ki kell fejteni.

Tankönyv: Környey-Gyulai, Irálytan. Lehr A., Toldi magyarázata. — Tanár: Kertész József.

3. Német nyelv.

Czél:

a) Biztos nyelvtani ismereten alapuló lehető legteljesebb elsajátítása a német nyelvnek.

b) Azon képesség, hogy a tanuló valamely az oktatás köréből vett tárgyról német nyelven helyesen írni és beszélni tudjon.

I. osztály, hetenkint 5 órán.

a) Folyó és értelmes olvasás; az olvasmányok tartalmának megmagyarázása s szabad elbeszélése.

b) Olvasmány alapján: egyszerű és bővített mondatok; a mondatrészek.

Ezek alapján a beszédrészek, a név- és igeragozás és a szóképzés elemei.

c) Fordítások magyarból németre és viszont; helyesírási gyakorlatok.

Kéthetenként egy írásbeli dolgozat.

Tankönyv: Jausz, deutsches Lesebuch IV., Kárpáti Fleischacker, német nyelvtan. — Tanár: Altmann M.

II. osztály, hetenkint 5 órán.

a) Olvasás mint az I. osztályban.

b) Összetett mondatok taglalása és alkotása: a szótan befejezése, mondattan és szóképzés kiegészítése.

c) Helyesírási gyakorlatok; kisebb elbeszélések és leírások.

Kéthetenként egy írásbeli dolgozat.

Tankönyv: Jausz, deutsches Lesebuch IV. Kárpáti Fleischacker, német nyelvtan. — Tanár: Altmann M.

III. osztály, hetenkint 5 órán.

a) Költői és prózai olvasmányok a görög-római és magyar történelemből; kisebb jellemrajzok; olvasmányok a természettudomány köréből.

b) A szó- és mondatrendszeres ismételése mellett a szóképzéstan.

c) Elbeszélések, leírások, költemények áttétele kötetlen beszédbe; levelek.

Kéthetenkint egy írásbeli dolgozat.

Tankönyv: Jausz, deutsches Lesebuch V., Kárpáti Fleischacker, német nyelvtan. — Tanár: Altmann M.

IV. osztály, hetenkint 5 órán.

a) Nagyobb prózai és költői szemelvények olvasása, tekintettel az ismertebb német költőkre és írókra.

b) Olvasmányok alapján: a költői írásművek fontosabb nemei és a német nyelvtan rendszeres ismételése.

c) Önálló írásbeli dolgozatok; polgári ügyiratok szerkesztése. Kéthetenkint egy írásbeli dolgozat.

Mind a négy osztályban megfelelő költemények emlézése a tanórán történt kellő előkészítés és tárgyalás után.

Tankönyv: Jausz, deutsches Lesebuch V. Tanár: Altmann Mór.

4. Szám- és mértan.

Czél:

Biztosság és ügyesség a számolási műveletek végrehajtásában, jártasság a polgári életben előforduló mindenféle körülményekhez alkalmazott szám- és mértani feladványok megfejtésében.

A geometriai fogalmak és alapigazságok megértése, módszeresen vezetett szemlélet és rajz útján.

I. osztály, hetenkint 5 órán.

a) Szám-tan. A tízes számrendszer. A négy számolási művelet egész számokkal és tizedes törtekkel. A tört mint hányados és viszony; közönséges törtekkel való számolás. A hazai mértékek ismertetése; időszámítás.

b) Mértan. Planimetriai elemek. (Pontok, vonalak és szögek fekvési és mérési viszonyai.) A legfontosabb sík-idomok tulajdonságai és alakítása, u. m.: három-, négy- és sokszög, különösen a szabályos és a kör. Az idomok összillősege, szimmetriája, hasonlósága és a terület meghatározása. A kerület és néhány görbe vonal.

Tankönyv: Moenic-Schmidt, szám-tan I., Lengyel S., mértani nézlettan. — Tanárok: Kellert L. és Schwarz M.

II. osztály, hetenkint 5 órán.

a) Számítan. Számolási rövidítések, számtani műveletek korlátozott pontossággal. Az arányosság fogalmának fejtegetése. Egyszerű hármasszabály; az olasz számolásmód. Mértani viszonyok és arányok elemei. Százalék-számítás.

b) Mértan. Stereometriai elemek. (A sík. Az egyenesek és síkok abszolút és relatív fekvése, lapszög és szöglet. A legfontosabb testek tulajdonságai és hálózata, u. m.: hasáb, gúla, szabályos testek, henger, kúp, gömb. A testek összcsillósága, szimmetriája, hasonlósága, felszínének és térfogatának meghatározása. Testminták készítése.)

Tankönyv: Moenic-Schmidt, számítan I., Lengyel mértani nézlettan. Adámovics, ábr. mértan. Tanárok Kellert L. és Schwarz M.

III. osztály, hetenkint 4 órán.

a) Számítan. Összetett hármasszabály. Kamatszámolás. Határidőszámolás. Láncszabály. Az arányos osztás. Elegyítési feladatok.

b) Mértan. Constructiv planimetria.

A) Egyszerű vonalú idomok. Az összeállóság szimmetriája, hasonlóság és területmeghatározás kibővítése s az idevágó fontosabb constructiv feladatok.

B) Görbevonalú idomok. A körtan kibővítése s az idevágó constructiv feladatok.

A geometria alkalmazása a rajzolásnál és mérésnél.

(Mindezeket, valamint a IV. osztály számára kiszabottakat is, a polgári iskola feladatához mért kellő rövidséggel, de lehető alaposan.)

Tankönyv: Moenic-Schmidt, számítan II., Adámovics, ábr. mértan. Lengyel S., szerkesztő és gyakorlati mértan. — Tanárok: Kellert L. és Schwarz M.

IV. osztály, hetenkint 4 órán.

a) Számítan. A hazai, valamint a legfontosabb külföldi pénzügyrendszerek ismertetése átszámításokkal. Árfolyamszámítás. Lerovás és váltóleszámítás. Váltókémlés alapja. Az ellentett szám, — a hat első alapművelet betűkkel. Első fokú egyenletek egy ismeretlennel.

b) Mértan. A tér felmérése és területe kiszámítása. A térfogat felmérése és köbtartalma kiszámítása, alkalmazva ezt a töltések, földkiásások, épületek falai köbtartalmának kiszámítására.

Tankönyv: Lengyel S., számítan II. rész, I. füzet, Lengyel, szerkesztő és gyakorlati mértan. Adámovics, ábr. mértan. — Tanárok: Vidor S. és Schwarz M.

5. Természetrájk.

Czél:

Az ásvány, növény, állat fontosabb csoportjainak szemlélésén és összehasonlításán alapuló ismerete, kapcsolatban a növényi és állati szervezet működésének ismertetésével.

I. osztály, hetenkint 3 órán.

a) Téli hónapokban az ásványtanból egyes osztályok alapjellemeivel bíró, a mezői, gazdasági, különösen az ipari és kereskedelmi ismeretek alapjául szolgáló ásványok példányain szemléltetendők azok ismertető jegyei, találási helyök és hasznuk.

b) Tavaszi és nyári hónapokban egyes seregeket jellemző, azonban a mezői gazdaságban, az iparban és kereskedelemben használni szokott növénypéldányokon keresendők fel a növények ismertető jegyei, növényi helyök és hasznuk.

Tankönyv: Róth S., növénytan I. Róth S., az ásvány-, kőzet- és földtan elemei. Tanár: Somosi Vilmos.

II. osztály, hetenkint 3 órán.

Egész éven át az állatok főbb osztályaiból, az alapjellemmel bíró, egyszersmind a mezői gazdaságban, az iparban és a kereskedelemben használni szokott állatpéldányokon tanítandók az állatok ismertető jegyei, tartózkodási helyök, táplálkozási és szaporodási módjuk, sajátosságai, általános és különös hasznuk; az állati rendszer főbb alapvonalai áttekintésével s az állatoknak anatómikai uton való meghatározásával.

Az állatcsoportok szervezete s életfolyama rövid vonásokban mindig alkalmilag ismertetendő.

Tankönyv: Róth S., az állattan elemei. — Tanár: Somosi Vilmos.

III. osztály, hetenkint 3 órán.

a) Téli hónapokban az ásványtani ismeret kibővitendő a kőzettannal s a geológia alapvonaláival.

b) Tavaszi és nyári hónapokban a növénytani ismeret a növények meghatározása útján bővitendő s minden alkalommal ismertetendő a növények szervezete és életfolyamata.

c) Röviden egybe kell vettetni a föld terményeinek kapcsolatban állását egymással s így egybefoglalni földünk természetrajzát.

Tankönyv: Róth S., az ásvány-, kőzet- és földtan elemei, a növénytan elemei. — Tanár: Somosi Vilmos.

6. Természettan.

IV. osztály, hetenkint 3 órán.

A testek általános tulajdonságai. A testek mozgása. Az erők és azok súlyegyene. A munka. A gépek.

Tankönyv: Greguss-Berecz, természettan. — Tanár: Somosi Vilmos.

7. Földrajz.

Czél:

A föld természeti és állami viszonyainak ismerete, különös tekintettel hazánkra.

I. osztály, hetenkint 2 órán.

A magyar-osztrák monarchia földrajza, különösen Magyarország földrajza, az osztrák tartományoknak csak általános áttekintése, kiválólag az első természeti viszonyai. Az országok természeti viszonyainak ismertetéséhez fűződnek a topografiai főbb adatok, városok és vidékek néprajza, a lakosok főbb foglalkozásának ismertetésével, nemkülönbén a föld és kőzet főbb nemeinek, a jellemző növények és állatoknak lehetőleg szemlélet útján való ismertetése, szem előtt tartva a természetrajz tanításával való kapcsolatot.

Tankönyv: Hunfalvy-Schneider, földrajz I. — Tanár: Altmann Mór.

II. osztály, hetenkint 2 órán.

Európa bővebb és Ázsia összébb vont ismertetése oly módon, mint az I. osztályban, kapcsolatban a statisztikával.

Tankönyv: Hunfalvy-Schneider, földrajz II. — Tanár: Altmann Mór.

III. osztály, hetenkint 2 órán.

Amerika bővebb, Afrika és Ausztrália összébb vont ismertetése, az előbbi osztályokban megállapított módon, tekintettel a felfedezések történelmének főbb mozzanataira, kapcsolatban a statisztikával.

Tankönyv: Hunfalvy-Schneider, földrajz III. — Tanár: Altmann Mór.

IV. osztály, hetenkint 3 órán.

a) A három első osztályban tanult földrajzi ismeretek együvé foglalása és az egésznek áttekintése.

b) Matematikai és physikai földrajz elemei és földabroszok készítése.

Tankönyv: Kozma Gy., általános földrajz. — Tanár: Kertész József.

8. Történelem.

Czél:

a) Hazánk művelődési történelme, a társadalmi viszonyok és a törvényhozás ismertetésével.

b) Európa és Amerika történelme azon korszakainak ismerete, melyekből a művelt népek jelen állása megérthető.

III. osztály, hetenkint 3 órán.

A magyarok történelme oly rövid áttekintésben, hogy egy év alatt az egészen át lehessen menni; Magyarország politikai földrajzának oly módon való áttekintésével, hogy az ország különböző korszakokban volt állapotát a tanuló a történelemmel kapcsolatosan megismerje.

Tankönyv: Mangold L., Magyarország története. — Tanár: Kertész József.

IV. osztály, hetenkint 3 órán.

Európa történelme Amerika felfedezéseig. Kiemelendők a tanítás folyamán: A keleti népek művelődési viszonyainak rövid ismertetése után a görögök és rómaiak történelme főbb vonásaiban. A kereszténység eredete és terjedése. A nép nagy vándorlása és annak folytán alakult új államok. Az izlam eredete és terjedése. A pápaság uralma és a kereszties hadak. A középkori viszonyok bomlása. Az idetartozó földabroszok használásával és a szükséges földrajzi felvilágosításokkal.

Tankönyv: Mangold L., világtörténet. — Tanár: Kertész József.

9. Rajzolás.

Czél:

A szabadkézi rajzolás gyakorlása mellett a szerkesztő síkmértan és vetülettan alapfeladványainak ismerete s ezeknek mindkét irányban alkalmazása.

I. osztály.

a) Szabadkézi rajz, hetenkint 2 órán.

Előkészítés a rajzolásra. Egyenes vonalak, görbe vonalak s ezekből összetett egyszerű disztimények.

Síkmértani idomok. Egyszerű mértani testek, sodrony- és teljeslapu mintákról (távlati rajz) árnyékolással is.

Az előadás mérve szerint a mintázás kezdete.

b) Mértani rajz, hetenkint 2 órán.

Szerkesztő síkmértan elemei (eszközökkel).

Tanár: Schwarz Mór.

II. osztály.

a) Szabadkézi rajz, hetenkint 2 órán.

Fali táblára előrajzolt ábrákról, fali nagy képekről; ékitmények elemei.

Fokozatos előhaladás a mintázásban.

b) Mértani rajz, hetenkint 3 órán.

Vetülettan elemei: a pont, vonal siktérbeli helyzetének meghatározása, egymáshoz való viszonya.

Tankönyv: Ádámovics, ábr. mértan. — Tanár: Schwarz Mór.

III. osztály.

a) Szabadkézi rajz, hetenkint 2 órán.

Görög, később középkori és keleti stílus ékítmények rajzolása és színezése lapmintákról. Összetettebb ékítmények féldomboru mintákról.

Mintázás.

b) Mértani rajz, hetenkint 2 órán.

A vetülettan ismétlése és folytatása: síkok által határolt s görbe felületű rendes mértani testek ábrázolása. Arnyékszerkesztés. A látkép (perspectiva) szerkesztése.

Tankönyv: Ádámovics, ábr. mértan. Lengyel S., Szerkesztő és gyakorlati mértan. — Tanár: Schwarz Mór.

IV. osztály.

a) Szabadkézi rajz, hetenkint 2 órán.

Ékítmények domborművekről, virág és emberi fej s testrészek rajzolása domboru mintákról. A renaissance-stílus alapvonalai.

Mintázás.

b) Mértani rajz, hetenkint 2 órán.

Lépték (mérték) szerinti rajzolás. A mértani rajz alkalmazása az építészeti szerkesztés különösen azon ágaira, melyek a műasztalosságban, lakatosságban vagy az agyagiparban e tekintetben előfordulnak.

Tankönyv: Ádámovics, ábr. mértan. — Tanár: Schwarz Mór.

10. Éneklés.

I. és II. osztály, hetenkint 1—1 órán.

Létrák. Gyakorlatok különböző alaphangból, chorálok és népdalok.

A könnyebb hangnemekből 4 kemény s ezzel kapcsolatos négy lágy kargyakorlatok magyar népdalokból.

Tankönyv: Goll J., Polyhymnia, Bartalus, Éneklő ABC. Tanár: Kertész József.

III. és IV. osztály, hetenkint 1—1 órán.

A következő nyolcz kemény és nyolcz lágy hangnem; továbbá kisebb beosztású művészebb hangjegyek és diszitmények használata. Kargyakorlatok magyar népdalokból.

Tankönyv: Goll J., Polyhymnia, Bartalus, Éneklő ABC. Tanár: Kertész J.

11. Testgyakorlat.

I., II., III. és IV. osztály, hetenkint 1—1 órán.

a) A rendgyakorlatokban a sorok mozgásának többféleségét kifejtik, a menés, futás nehezebb nemei mellett gyakorolják a sorfordulatokat, sorkanyarodásokat és a sorok mozdulatának, összeállításának különféle nemeit.

b) A szabadgyakorlatok különféle nemei stb.

Általános órabeosztás.

Tantárgyak	I.	II.	III.	IV.	Össze- sen
	osztály				
1. Hit- és erkölcstan	3	3	3	3	12
2. Magyar nyelv és irodalom	5	5	4	3	17
3. Német nyelv	5	5	5	5	20
4. Számтан	3	3	3	3	12
5. Mértan	2	2	1	1	6
6. Természetráajz	3	3	3	—	9
7. Természettan	—	—	—	3	3
8. Földrajz	2	2	2	2	8
9. Történelem	—	—	2	3	5
10. Szabadkézi rajz	2	2	2	2	8
11. Mértani rajz	2	3	2	3	10
12. Szépirás	3	2	3	2	10
13. Eneklés	1	1	1	1	4
14. Testgyakorlat	1	1	1	1	4
	32	32	32	32	108

XII. Érdemsorozat.

I. osztály.

Osztályfőnök: ALTMANN MÓR.

A tanulók nevei		Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Számtan	Mértan	Term. rajz	Földrajz	Szab. k rajz	Mértani rajz	Szépírás	Enek	Testgyak.	Erk. viselet	Szorgalom
	Augenfeld Rezső	4	5	3	5	4	4	4	1	1	1	2	2	1	4
	Baron Ernő	3	3	4	3	4	5	4	2	2	3	3	2	1	3
	Brüll Tivadar	3	3	4	3	4	4	3	4	3	3	2	3	3	3
	Dukász Miksa	2	2	2	2	2	2	1	2	3	2	2	2	1	2
5	Ehrenstein Győző	2	2	1	2	2	1	2	4	3	2	2	2	1	2
	Eppinger Ignác	2	3	2	3	4	2	2	1	2	1	2	2	1	2
	Fischer József	3	3	4	4	4	4	3	4	4	4	2	3	2	3
	Fleischhacker Ede	4	4	2	4	5	4	2	5	5	3	3	3	2	4
	Fleischhacker Jenő	3	3	4	3	2	3	3	4	4	4	3	3	2	3
10	Frank Ernő	1	3	2	2	3	4	2	1	1	2	2	2	1	2
	Goldberger Béla	2	2	3	2	3	2	2	1	1	2	2	2	2	2
	Goldstein Samu ism.	3	4	4	3	3	4	3	3	4	4	2	3	3	2
	Grosz Imre	3	4	3	4	4	4	3	2	2	1	3	2	2	3
	Grünhut Ferencz	3	2	3	2	2	2	4	1	1	3	2	2	2	2
15	Grünwald Béla	2	2	2	2	2	1	1	3	2	2	2	2	1	2
	Günser Benő ism.	3	4	3	4	3	4	4	2	3	3	2	2	3	3
	Hirschler Miksa	4	4	4	5	4	4	4	3	4	3	3	3	2	4
	Hirschl Mór	3	4	4	4	5	4	3	4	4	2	3	2	3	4
	Holczer Rezső	1	4	5	3	5	4	4	4	2	3	3	2	3	4
20	Kapperl Béla	1	2	2	1	1	3	1	1	1	1	2	2	1	1
	Kaufér Alfréd	4	4	1	3	4	4	4	1	1	3	3	3	1	3
	Klüger Rezső	3	4	3	4	4	4	4	5	5	4	2	3	3	4
	Korein Vilmos	2	2	2	3	4	4	1	4	3	2	2	2	2	2
	Krausz Albert	2	2	2	2	1	2	1	1	1	1	3	2	2	2
25	Lövi Miksa	1	2	2	1	2	2	1	3	2	1	2	2	1	2
	Lustig Ernő	2	3	2	2	3	4	1	4	4	4	2	2	1	2
	Rosenstein Gyula	1	2	2	2	2	3	2	3	2	2	4	2	1	2
	Rotter Sándor	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1
	Scherz Lajos	3	3	3	4	2	2	3	2	1	2	2	3	2	2
30	Scheyer Jakab	3	3	2	3	3	3	3	2	1	2	2	2	1	2
	Schlesinger Béla	3	3	5	3	2	4	4	3	4	3	2	3	2	4
	Schreiber Mór	2	4	4	3	4	3	3	3	3	2	2	4	1	2
	Schön Jenő	3	4	4	4	3	3	3	1	1	1	2	2	2	2
	Schulhof Lipót	3	3	3	3	4	2	3	3	4	2	3	2	2	3
35	Scopal Antal, ism.	3	3	4	3	4	3	4	5	5	4	3	2	3	3
	Steiner Gábor, ism.	2	2	3	2	4	3	3	4	4	3	2	3	2	3
	Ungar Antal, ism.	3	4	3	3	4	3	3	2	1	3	3	3	2	2
	Weisz Ede	3	4	3	2	4	3	3	1	1	1	3	2	2	2
	Weisz László	2	2	3	4	3	2	3	4	3	4	2	2	2	2
40	Weiszberger Rezső	4	4	3	4	3	3	5	3	2	2	2	3	1	3

Kimaradt: Kellermann Mihály.

II. osztály.

Osztályfőnök: SCHWARZ MÓR.

A tanulók nevei														
	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Számítan	Mértan	Term. rajz	Földrajz	Szab. k rajz	Mértani rajz	Szépírás	Enek	Tesztvak.	Erk. viselet	Szorgalom
Apfelbaum Ignác	1	2	2	2	1	2	2	3	2	4	2	2	1	1
Boskovitz Ödön	1	2	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2	1	1
Braun Arnold	3	3	4	4	4	4	4	3	3	2	2	3	2	3
Deutsch Salamon	3	2	4	2	3	2	4	4	4	4	2	3	2	2
5 Gross József	3	2	4	2	3	2	4	3	3	4	2	3	1	2
Gút Béla	4	5	5	3	4	5	5	4	4	3	3	3	3	5
Günsberger Ernő	2	3	2	2	3	3	2	3	3	3	2	3	2	2
Haas Hugó	4	4	3	3	3	3	4	2	3	4	2	2	2	3
Hahn Jenő	3	4	4	3	4	2	4	4	4	4	2	4	1	3
10 Hesz Rezső	3	2	2	3	4	3	3	2	4	2	2	2	2	2
Hirschl Ede	3	3	4	3	3	3	4	4	4	4	2	3	2	3
Hoffman Miksa	2	3	2	4	4	1	2	4	2	2	2	3	2	3
Keszler Pál	2	3	3	2	3	2	3	4	4	3	2	2	2	2
Krausz Jakab, ism.	2	4	3	3	3	3	2	3	3	3	2	2	1	2
15 Lausch Vilmos	4	4	3	3	4	4	4	3	4	3	3	2	1	3
Mandler Arthur	3	2	2	4	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2
Manheim Béla	2	3	2	2	4	2	2	3	4	4	4	2	1	2
Maschankzer Gusztáv	1	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	3	1	1
Mauthner Lajos	3	3	4	3	2	4	4	2	2	3	2	2	2	2
20 Páski Sándor	3	3	4	3	3	4	4	4	4	2	2	3	3	3
Pollák Jenő	2	2	1	2	1	1	1	3	4	4	2	2	2	2
Pollák Miksa	2	2	3	2	3	3	3	4	4	4	2	3	2	2
Récesei Samu	1	2	2	2	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1
Rosenfeld Henrik	3	3	3	4	4	4	3	2	3	3	2	2	2	3
25 Rosenthal Jenő	2	3	3	2	3	3	2	2	2	3	3	2	1	2
Sohn Lipót	3	3	4	3	4	3	4	4	4	4	3	3	2	3
Schreiber Győző	3	4	3	2	3	2	2	2	1	3	2	2	1	2
Schulhof Zsigmond	2	3	4	3	5	4	5	4	5	4	2	4	2	4
Schwarz Vilmos	3	4	4	5	4	4	4	4	4	3	3	3	2	4
30 Számek Mór	3	3	2	3	4	2	2	3	4	3	3	2	2	2
Weiss Ottókar	4	5	4	5	5	5	4	2	4	3	4	3	3	5
Wilheim Jenő	2	3	3	3	3	1	2	1	2	2	3	2	1	2
Zitter Rezső	3	3	4	3	3	3	3	1	3	2	3	2	3	3

Kimaradt: Blumenschein Győző.

III. osztály.

Osztályfőnök: KELLERT LAJOS.

A tanulók nevei															
	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Számtan	Mértan	Term. rajz	Földrajz	Történelem	Szab. k. rajz	Mértani rajz	Szépírtás	Enek	Testgyak.	Szorgalom	Erk. viselet
Baum Arthur	4	5	4	4	4	3	4	2	5	5	2	3	3	4	3
Bayer Miksa	3	3	4	3	4	2	3	1	4	4	2	2	3	3	1
Berger Miklós	4	3	3	3	4	1	2	4	3	4	4	2	2	3	2
Bergstein Zsigmond	2	2	3	2	1	1	2	1		2	3	4		2	1
5 Boskovitz Aladár	3	3	4	2	4	2	3	3	4	4	4	4	2	3	3
Deutsch Oszkár	2	3	4	3	4	3	4	3	4	4	2	2	2	3	2
Deutsch Sándor	3	4	4	3	2	4	3	4	2	2	3	2	2	3	3
Dreisziger Izsó	2	3	3	2	1	1	2	1	2	2	3	2	2	2	2
Frank Elek	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1	1	3	2	1	1
10 Glaser Lajos	3	3	4	3	2	4	3	4	2	4	2	2	2	3	3
Grünfeld Pál	2	3	4	3	2	2	2	2	4	4	3	2	3	3	1
Günsberger Gyula	2	3	3	2	3	3	2	2	4	3	2	2	4	2	2
Hirschsohn Béla	3	3	4	3	3	4	3	3	3	3	3	3	2	3	2
Kluger József	3	5	4	3	4	5	4	5	3	4	3	3	2	4	2
15 Krauss Imre	2	4	4	3	4	4	3	2	5	4	4	4	4	3	1
Landler Lajos	2	5	4	4	4	4	3	5	4	4	2	2	3	4	3
Lusztig Arnold	1	2	2	2	3	1	2	2	4	3	2	2	3	2	1
Milhofer Ernő	2	3	3	3	4	1	2	1	4	4	1	2	3	3	1
Morgenstern Zsigmond	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
20 Pollak Henrik	2	3	4	3	2	4	3	3	3	2	2	2	2	3	3
Rechnitzer Lipót	2	3	3	2	3	4	3	2	3	3	1	2	3	2	1
Rosenberger Győző	3	4	3	3	3	4	3	4	3	3	3	2	3	3	1
Scheyer József	3	4	1	2	4	3	1	3	4	4	1	2	2	2	1
Schlesinger Hugó	3	2	1	1	2	4	2	2	2	2	2	2	2	2	2
25 Schreiber Béla	2	3	3	2	2	4	3	2	2	2	2	2	3	3	2
Steiner Ignác	1	2	3	2	1	1	1	2	1	1	2	2	1	1	1
Schwarz Ferencz, ism.	2	4	3	3	4	4	3	4	4	4	3	2	3	4	3
Sternberg Imre	1	2	2	2	2	1	2	2	2	1	2	2	3	1	1
Weiller Vilmos	2	3	2	3	2	2	3	3	4	2	2	2	2	3	2
30 Weiller Zoltán	3	3	4	4	4	4	3	2	4	4	2	2	2	3	2
Weiss Dezső	4	3	3	4	2	4	2	4	2	2	3	2	3	3	2
Weiss Izsó	1	2	2	2	1	1	2	1	2	1	2	2	2	1	2
Würzburger Miksa	2	4	2	3	2	2	2	3	3	2	2	2	3	2	1

Magántanuló: Szamalovits József.

IV. osztály.

Osztályfőnök: KERTÉSZ JÓZSEF.

A tanulók nevei	Osztályfőnök: KERTÉSZ JÓZSEF.														
	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Számítan	Mértan	Természettan	Földrajz	Történelem	Szab. k. rajz	Mértani rajz	Szépírás	Enek	Testgyak.	Erk. viselet	Szorgalom
Berger Dávid	3	3	4	2	2	1	2	2	4	3	4	4	3	2	2
Blau Ernő	2	3	3	4	4	4	2	2	2	3	2	1	2	2	2
Blauhorn Emil	2	2	1	1	1	1	1	4	2	2	2	3	1	1	1
Blühweisz Győző	1	1	2	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1	1	1
5 Buksz Manó	3	4	5	4	3	4	3	3	4	4	3	3	1	2	4
Bürger Ignác	2	2	4	4	4	4	2	2	4	4	1	2	3	2	3
Deutsch Jakab	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Gottreich Aladár	3	3	4	3	4	3	2	2	2	3	3	2	3	2	2
Grünhúth Ottó	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	1
10 Heisler Ignác	2	4	4	4	3	4	4	4	4	4	1	2	2	2	3
Hirschler Miksa	2	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1
Hoch Imre	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1
Kellermann Béla	2	2	3	4	2	4	1	4	4	2	4	2	2	2	3
Kohn Miksa	2	3	4	3	4	3	4	4	4	3	2	2	2	2	3
15 Kolin Izsó	1	2	2	1	1	1	2	2	2	1	2	2	1	1	1
Kollman Sándor	1	3	4	2	4	4	2	2	3	3	1	3	2	1	2
Kondor Dezső	2	2	3	3	4	4	4	3	4	4	1	2	2	2	2
Krausz Ignác	2	3	3	4	4	4	3	2	2	3	2	2	2	2	2
Krausz Leo	2	3	3	4	2	4	3	4	3	2	2	2	3	1	2
20 Kronberger Manó	3	3	3	3	4	4	4	3	3	3	1		3	3	
Mautner Berthold	3	3	3	4	4	4	4	3	4	4	3	3	2	2	3
Mauthner Sándor	3	2	4	5	3	3	2	3	3	2	2	3	3	2	4
Mayer Gyula	2	3	4	5	4	4	3	3	4	4	4	2	2	2	4
Menczer Andor	2	2	2	4	4	4	3	2	4	4	3	2	2	1	3
25 Radó Gyula	2	1	2	2	2	3	1	1	2	1	2	2	2	2	1
Reinitz Lajos	1	2	3	3	3	3	2	2	2	2	1	1	2	2	2
Richter Vilmos	2	3	4	5	4	4	3	3	4	3	3	2	2	1	4
Rosenfeld Jenő	3	4	3	4	4	4	4	4	4	4	1	3	2	2	3
Sattler Rezső	2	4	4	4	4	4	4	3	4	4	2	2	2	2	3
30 Steinberg Ferenc	1	2	3	2	2	2	2	1	3	2	2	1	2	2	2
Steiner Róbert	4	2	2	3	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2
Székely Lajos	3	4	3	4	4	4	4	4	4	4	3	2	2	1	3
Wurm Miksa	1	3	3	3	1	4	3	4	3	2	3	2	2	2	3

Magántanuló: Szamalovits József.

C) Középkereskedelmi iskola.

XIII. Tanári kar.

Bún Samu, igazgató, kereskedelmi középiskolákra képesített rendes tanár, az orsz. középiskolai tanáregyesület rendes és a keresk. szakiskolai tanárok orsz. egyesületnek választmányi tagja, N.-Kanizsa város képviselő-testületének és iskolaszékének tagja; tanította a könyvvitelt a 2. és 3. osztályban, a kereskedelemsimét az 1., a szépirást az 1. és 2. osztályban. Működésének évei 28, ez intézetnél 27.

Kalcok Leo, középiskolákra képesített tanár, a nagy-kanizsai k. r. főgymnasium rendes tanára; tanította a történelmet az 1., 2. és 3. osztályban. Működésének évei 4, ez intézetnél 1.

Kárpáti Manó, rendes tanár, a magyar és német nyelv és irodalom képesített tanára, az önképzőkör vezetője, az ifj. könyvtár őre, a kereskedelmi szakiskolai tanárok országos egyesületének rendes és a n.-kanizsai irodalmi és művészeti körnek választmányi tagja; tanította a magyar és német nyelvet és irodalmat és a kereskedelmi levelezést az 1., 2. és 3. osztályban. Működésének évei 8, ez intézetnél 3.

Dr. Neumann Ede, a nagy-kanizsai izr. hitközség főabbija, tanította a hittant az 1., 2. és 3. osztályban. Működésének évei 12, ez intézetnél 4.

Poór János, középiskolákra képesített tanár, a nagy-kanizsai k. r. főgymnasium rendes tanára; tanította a földrajzot az 1. és 2. osztályban. Működésének évei 9, ez intézetnél 2.

Dr. Rosenberg Mór, köz- és váltó-ügyvéd, tanította a nemzetgazdaság- és pénzügytant a 2. és 3. osztályban. Működésének évei ez intézetnél 2.

Somosi Vilmos, középiskolákra képesített rendes tanár, a vegytani szertár őre; tanította a vegytant az 1., az ártüsmét és technológiát a 2. és 3. osztályban. Működésének évei ez intézetnél 3.

Dr. Schwarz Adolf, köz- és váltó-ügyvéd, tanította a váltó-és kereskedelmi jogot a 2. és 3. osztályban. Működésének évei ez intézetnél 3.

Vidor Salamon, középiskolákra képesített rendes tanár, a tanári tanácskozások jegyzője, a természetfani szertár őre; tanította a ker. számtant az 1., 2. és 3., a mennyiségtant az 1. és 2., a természettant az 1. osztályban. Működésének évei ez intézetnél 4.

Dr. Villányi Henrik, rendes tanár, bölesészettudor, a francia nyelv és irodalom képesített tanára; tanította a francia nyelvet és levelezést mind a három osztályban. Működésének évei 12, ez intézetnél 4.

Hitoktatók:

Hütter Lajos, ev. lelkész, az ág. hitv. tanulók hitoktatója. Működésének évei ez intézetnél 1.

Pichler Pál, róm. kath. lelkész, a róm. kath. tanulók hitoktatója. Működésének évei ez intézetnél 2.

XIV. Előadott tananyag.

a) Általános tantárgyak.

Hittan.

I. osztály.

Prófétai olvasmányok nyelvteni alapon a profétai eszmék különös méltatásával.

Vallástörténet a Makabeusok szabadságharczáig.

II. osztály.

Történet a talmud korától napjainkig.

III. osztály.

Rendszeres vallás- és erkölcsstan.

Magyar nyelv és irodalom.

I. osztály, hetenkint 3 órán.

Olvasmányok. a) Házi olvasmányok: János vitéz (Petőfi), Két szomszédvár (Vörösmarty), Buda halála (Arany). — b) Iskolai olvasmányok: Zalán futása (Vörösmarty), Szondi (Czuczor), A köember (Gyulai), A hegedű (Arany), Edward (ó angol ballada), Szilágyi és Hajmási (népballada), Kádár Kata (népballada), Szondi két apródja (Arany), V. László (Arany), Tetemre hívás (Arany), Rozgonyiné (Arany), A csárda romjai (Petőfi), Népdalok, Műdalok, Felsőbükki Nagy Pálhoz (Berzsenyi), Hymnus (Kölcsei), September végén (Petőfi), Szózat (Vörösmarty), Mohács (Kisfaludy), A madár fiához (Tomba), A magyarokhoz (Berzsenyi).

Kossuth Lajos beszéde a haderő megajánlása végett. Deák Ferencz beszéde a felirati javaslatról. Széchenyi István gróf beszéde a Duna-szabályozásról hitel útján. Kölcsey Ferencz védőbeszéde. Gyulay Pál emlékbeszéde Eötvös József báró fölött.

A nyelvtan, stilisztika és verstan rövid áttekintése után az epikai és lírai költészet összes fajai és a szónoki beszéd. Az epikai költészet, a lírai költészet és a szónoki beszéd fejlődése hazánkban.

Írásbeli dolgozatok: Egy könyvvezető alkalmazást keres. — Nyugtatóvány. — Adóslevél. — Térítvény. — Elismervény. — Bizonyítvány. — Felmondás. — Levél (Egy tanuló értesíti barátját jelenlegi viszonyairól). — Levél (Ujévi üdvözlét szülőkhöz). — Kossuth Lajosnak a haderő megajánlása végett tartott beszédének tartalma egy barátunkoz intézett levélben. — A szónoklat hazánkban. — Szondi György eleste. — Középkori istenítéletek. — „Buda halála“ tartalma. — A kereskedelem hajdan és most. — Arany János balladáit. — A kereskedő hivatásának magaslatán.

Tankönyv: Balassa József, Magyar Olvasókönyv poetikai és rhetorikai bevezetéssel I. r. — Tanár: Kárpáti Manó.

II. osztály, hetenkint 3 órán.

Olvasmányok. a) Házi olvasmányok: Trónkereső (Szigligeti), Bánk-bán (Katona), Abafi (Jósika), Uj földesur (Jókai). — b) Iskolai olvasmányok: Csalódások (Kisfaludy K.), Az ember tragédiája (Madách), A kereskedelem története Magyarországon (Keleti K.), Magyarországnak nincs kereskedése (Széchenyi), Magyarország közgazdasága a XVIII. században (Grünwald B.), Mikes K. törökországi leveleiből.

A dráma és fajtái. A regény és fajtái. A történetírás. A dráma, a regény és a történetírás fejlődése hazánkban.

Írásbeli dolgozatok: Felmondás. — Meghatalmazás. — Engedmény. — Utalvány. — Adás-vevési szerződés. — Folyamodvány. Jegyzőkönyv. — Levél a szünidei élményekről. — A történetírás és annak fejlődése hazánkban. — Bánk-bán jellemzése. — Levél a tél örömeiről. — Az idegen nyelvek haszna a kereskedőre nézve. Közlekedési eszközeink és ezeknek befolyása a kereskedelemre. — A „Csalódások“ tipikus alakjai. — A fényűzés gazdasági előnyei és hátrányai. — Az ember tragédiája méltatása. — A kereskedelem fejlődésének feltételei.

Tankönyv: Balassa József: Magyar Olvasókönyv poetikai és rhetorikai bevezetéssel II. r. — Tanár: Kárpáti Manó.

III. osztály, hetenkint 3 órán.

Olvasmányok. a) Házi olvasmányok: Falu jegyzője (Eötvös), Karthausi (Eötvös). Csongor és Tünde (Vörösmarty), b) Iskolai olvasmányok: Ének Pannónia megvételéről, Terek Bálint megfogatása (Tinódi), Toldi (Hosvay), A magyar nemzetnek romlott állapotjáról (Balassa), A Kalauz bevezetéséből (Pázmány), A murányi Vénusból (Gyöngyösi), Rákóczy-nóta (Jaj régi szép magyar nép), A bölcs emberből (Faludi), Egy ledőlt dióféhoz (B. Szabó), Egy falusi nótáriusnak budai utazásából (Gvadányi), Folászkodás (Berzsenyi), A paraenesisből (Kölcsey), Eprészleány (Kisfaludy K.), A merengőhöz (Vörösmarty), A vén cigány (Vörösmarty), Kont (Garay), A zarándok (Garay), Isten hozzád (Bajza), Vár és kunyhó (Eötvös), Levél

egy elutazott barátom után (Tomba), Talpra magyar (Petőfi), Honfidal (Petőfi), Távoból (Petőfi), A Tisza (Petőfi), A walesi bárdok (Arany), Előszó a Hittelhez (Széchenyi).

Az irodalom és irodalomtörténet fogalma, az irodalomtörténet felosztása. Az önálló nemzetiség kora (1000-ig. Ósmagyar költés). A hit kora (1526-ig). A vallási és nemzetiségi küzdelmek kora (1526—1772). A XVI. század (Tinódi, Ilosvai). A XVII. század (Zrínyi Miklós, Gyöngyösi István, Balassa Bálint). A magyar próza fejlődése a 16., 17. és 18. században különös tekintettel a szép-prózára (Pázmány, Mikes, Faludi, Kármán). Irodalmi mozgalmak, költői irányok a múlt század végén. Francia iskola (Bessenyei, Orczy, Ányos). Magyarosok (Dugonics, Horváth, Gvadányi). Deákosok (Baróti-Szabó, Révai, Virág, Berzsenyi), Válogatók (Verseghi, Dayka, Bacsányi), Németesek (Kazinczy, Kiss J., Szemere, Döbrentei). A nyelv-újítás. Csokonay Vitéz Mihály. — Kisfaludy Sándor. — Kölcsey Ferencz. — Kisfaludi Károly. — Katona József. — Vörösmarty Mihály. — Czuczor Gergely. — Bajza József. — Jósika Miklós. — Eötvös József. — Kemény Zsigmond. — Jókai Mór. — Tomba Mihály. — Petőfi Sándor. — Arany János. — Szigligeti Ede. — Madách Imre. — Széchenyi István.

Írásbeli dolgozatok: Magyarország fölfolyói és ezeknek befolyása a közlekedésre. — „Csongor és Tünde“ tartalma és méltatása. — A község és termékeinek közéletbeli alkalmazása. — A reformáció elterjedésének okai és következményei hazánkban. — A magyar irodalom újjászületése a múlt század végén. — A természettudományok a kereskedelem szolgálatában. — Az éposz fejlődése hazánkban. — Széchenyi István gróf érdemei hazánk közművelődési és közgazdasági fölvirágzása körül — Petőfi lyrája. — A pénz fontossága a kereskedelemben.

Tankönyv: Környei-Boros, A magyar nemzeti irodalomtörténet vázlata. — Tanár: Kárpáti Manó.

Német nyelv és irodalom.

I. osztály, heti 4 órán.

Olvasmányok: Besonderer Tisch. Die ehrlichen Leute. Der Schatzgräber. Benjamin Franklin. Die Heideschenke. Das Kochsalz. Mignon. Der Hopfen. Fabrikanten und Kaufleute. Der Fischer. Der Handelsmann. Schiller an seinen Vater. Lenau an seine Schwester. Der Sänger. Der Kaufmann in seinem Berufe. Vom Handel. Der Zauberlehrling. Der Handel der alten und der neuen Welt.

Az olvasottak fordítottak és beszédgyakorlatokban értékesítették eleinte kérdésekben, később összefüggő előadásban.

Az olvasottak alapján tárgyaltattak az egész alaktan.

Az írásbeli dolgozatok jobbjára az olvasmányokhoz simultak: voltak köztük fordítások németből magyarra és magyarból németre, ügyiratok, levelek és olvasott daraboknak emlékeztetőből való leírása.

Írásbeli dolgozatok: Kundmachung. Quittung. Bon. Schuldschein. Bestätigung. Zeugnis. Kündigung. Die ehrlichen Leute (tart.) Oziris (ford.) Benjamin Franklin (tart.) Noé (ford.) Das Kochsalz (eml.) A virág és a felhő (ford.) Üdvözlő levél. A fősvény (ford.) Levél a szülőkhöz. Láng és füst (ford.)

Tankönyv: Schack Béla dr. Német olvasókönyv kereskedelmi akadémiák használatára. I. r. — Tanár: Kárpáti Manó.

II. osztály, heti 4 órán.

Olvasmányok. a) Prózai olvasmányok: Lohengrin. Die Bedeutung der Kreuzzüge für den Handelsverkehr. Die deutsche Hansa. Die Donau als Verkehrs- und Handelsstrasse. Die Donaubecken als Getreideland. Die Eisenbahnen und der Weltverkehr. Vom Gelde. Vom Preise. — b) Költői olvasmányok: Der Mönch von Heisterbach. Belsazar. Der Cid. Lieder von Heine und Lenau. Minna von Barnhelm. Wilhelm Tell. — Nagyobb művekből csak egyes részletek olvastattak az iskolában, a többi részletek házi olvasmányul adtak, ezekről a tanulók referáltak úgy, hogy a műveknek tartalmát összefüggően előadhatták.

Az olvasmányok alapján ismételtetett a szólan, tárgyaltatott a mondattan és a legjelentékenyebb költői műfajok, mint: Sage, Legende, Ballade, Romanze, Lied, Drama.

Az írásbeli gyakorlatok tárgyát üggyiratok, kölleményeknek prózába való áttétele, nagyobb művek tartalmának leírása, fordítások magyarból németre és kereskedelmi irányú értekezések készítése képezte.

Írásbeli dolgozatok: Cession. Vollmacht. Anweisung. Pachtvertrag. Anst.-Gesuch. A ló és a szarvas (ford.) Belsazar (tart.) Egy ifjuhoz (ford.) Der Mönch von Heisterbach (tart.) Gondolatok (ford.) Der Einfluss des Meeres auf den Verkehr des Menschen. A cigány a háboruban (ford.) Minna von Barnhelm (tart.) A kereskedő (ford.) Minna von Barnhelm (Charakteristik).

Tankönyv: Schack Béla dr.: Német Olvasókönyv kereskedelmi akadémiák használatára. II. r. — Tanár: Kárpáti Manó.

III. osztály, heti 4 órán.

Olvasmányok. a) Prózai olvasmányok: Die deutschen Messen und Märkte des Mittelalters. Die Lehren der Geschichte. Triest. Fiume. Der Welthandel auf dem Ocean. Von der Ehrlichkeit. Entwicklungsstufen des Luxus. Handel und Verkehr im Mittelalter. — b) Költői olvasmányok: Oberon. Die frühen Gräber. Das Kind der Sorge. Der Harfenspieler. Heideröslein. Gefunden. Lied von der Glocke. Hermann und Dorothea. Iphigenie auf Tauris. Die drei Ringe aus „Nathan.“

A nyelvtannak és helyesírásnak összefoglaló ismételése. Az első virágzás kora. — A második virágkor: Klopstock, Wieland, Lessing, Bürger, Herder, Goethe, Schiller, Heine.

A havonkénti írásbeli dolgozatok tárgyát nagyobb művek tartalmának leírása, fordítások magyarból németre és önálló értekezések képezték.

Írásbeli dolgozatok: A kalász eredete (ford.) Der Einfluss der Eisenbahnen auf den Handel. A Duna (ford.) Vortheile einer guten Handschrift (In Briefform.) Vihar után (ford.) Hemmnisse des Handels im Mittelalter. Fiume. Schiller életéből. A kereskedő (ford.) Herm. u. Dorothea (Charakteristik.)

Tankönyv: Schack Béla dr.: Német Olvasókönyv kereskedelmi akadémiák használatára. III. r. — Tanár: Kárpáti Manó.

Francia nyelv.

I. osztály, heti 3 órán.

Hangtan olvasási gyakorlatokkal. Olvasmányok kapcsán az alaktan a rendhagyó igék mellőzésével. Beszédgyakorlatok. Kisebb költemények és prózai szövegek elemezése. Kéthetenként írásbeli iskolai és házi gyakorlat.

Tankönyv: Noél-Bartos-Chovancsák, Francia nyelvtan és olvasókönyv. — Tanár: Dr. Villányi Henrik.

II. osztály, heti 4 órán.

Olvasmányok kapcsán az egész alaktan a rendhagyó igékkel. A szórend. A participe egyeztetése. Az igeidők használata. Beszédgyakorlatok. Kereskedelmi levelek: Körlevelek, tudósító- és meghitelező levelek. Kéthetenként írásbeli iskolai gyakorlat.

Tankönyv: Fetter, Lehrgang der französischen Sprache I. és II. rész. — Tanár: Dr. Villányi Henrik.

III. osztály, heti 4 órán.

a) Nyelvtan: A mondatrészek kiemelése; a subjonctif használata; a participe passé egyeztetése. A rendhagyó igék tüzetes ismétlése.

b) Olvasmányok: Les inventeurs. L'homme qui sait lire et écrire. Lettre d'un collégien français. Le travail. George Stephenson.

c) Fordítások francziára.

d) Levelezés: Váltóügyletekre, értékpapírok vásárlására és bizományi üzletekre vonatkozó levelek.

Kéthetenként iskolai dolgozat.

Tankönyv: Fetter, Lehrgang der französ. Sprache III. rész. Tanár: Dr. Villányi Henrik

Földrajz.

I. osztály, heti 2 órán.

Az Európán kívül eső nevezetesebb államok tengeri, folyami és szárazföldi főbb utjai, fontosabb kikötői. A nevezetesebb termé-

nyeknek földrajzi elterjedése, fő piacjai. Az európai gyarmatok tüze-
tesebb ismertetése.

A mennyiségtani földrajz alapvonalai.

1. A föld alakja, nagysága, fokmérések. A földnek saját ten-
gelye körül való forgása, szélességi és hosszúsági fokok és azok
meghatározása. A földnek a nap körül való keringése, időszámítás,
évszakok.

2. A csillagos ég. Álló csillagok, bolygó csillagok, csillagképek.
A nap. Naprendszerünk bolygói. A hold- és napfogyatkozás.

3. Tájékoztató a térképrajzolásban.

Tankönyv: Péter János Közgazdasági földrajza I. kötet
Tanár: Poór János.

II. osztály, heti 2 órán.

A nevezetesebb európai államok világhelyzete, őstermelése,
ipari és kereskedelmi viszonyainak ismertetése; a tengeri, folyami,
vasúti stb. összeköttetéseknek kitüntetésével a kereskedelmi főbb
piacok tanítottak, mindenkor kiváló tekintettel Magyarországra.

Tankönyv: Péter János Közgazdasági földrajza, I. és II. köt.
Tanár: Poór János.

Történelem.

I. osztály, heti 2 órán.

Európa ujkori történelme a szent szövetségig, nevezetesen a
felfedezések. A tudomány és művészet ujjjéledése. A reformáció.
A vallási és nemzeti háborúk. Az absolutismus kora. A francia
forradalom és Napoleon kora, figyelemmel mindenütt a kereske-
delem oda illesztő történelmére.

Tankönyv: Lauko A., Egyetemes történet. Tanár: Kalsok Leo.

II. osztály, heti 2 órán.

Magyarország oknyomozó története, különös tekintettel a tár-
sadalmi, közgazdasági viszonyokra, közjogi állapotainkra és a ke-
reskedelem történetére.

Tankönyv: Ribáry okny. története. Tanár: Kalsok Leo.

III. osztály, heti 2 órán.

Magyarország történetének folytatása és befejezése hazánk
legújabb történetével. Kapcsolatban ezzel az európai forradalmak és
állami alakulások történelme, mindenkor főtekintettel hazánk köz-
jogi, törvényhozási fejlődésére és a kereskedelem történelmére.
Tanár: Kalsok Leo.

Tankönyv: Mangold-Ribáry, Magyarország oknyomozó
története és dr. Mutschenbacher, A kereskedelem története.

Mennyiségtan.

I. osztály, heti 3 órán.

A négy alapművelet ismételése után hatványozás és gyökvonás. Elsőfokú egyenletek egy és több ismeretlennel. Másodfokú egyenletek. Logaritmus. Segédkönyv: Schrön-Stoczek logarai.

Tankönyv: Dr. Beke M., Algebra. Tanár: Vidor Salamon.

II. osztály, heti 2 órán.

A másodfokú egyenlet és logaritmus ismételése, számtani és mértani sor, kamatos kamat, járadék-számítás utólagos kamatlábal. Kapcsolástan: permutatio, variatio és combinatio. Egyszerű és összetett valószínűség. Mennyiségtani remény, lotteria.

Tankönyv: Dr. Beke Manó, Algebra. Tanár: Vidor Salamon.

Vegyten.

I. osztály, heti 3 órán.

Az ásványtanból azon ásványok rövid ismételése, melyek a vegytani ismereteket előkészítik, (gálicz, szóda, salétrom, mész, fémek és éghető ásványok.) Ez alapon a savak és aljak, kéncgek, a vegyület fogalma, vegyrokonság. — A gáznemű savak (szénsav, sósav) és ammoniak. Az égési tünetmények. Oxygen, A levegő összetétele. A hydrogen. A víz synthesise és analysise. A savak és aljak vegyi összetétele. Haloid elemek. Az elemek általában. Súlyviszonyok törvénye. Parány elmélet. Vegytani képletek és egyenletek. Ezek után oly vegyületek előállításának magyarázata, melyek az iparban és kereskedelemben fontosak. Végre a legfontosabb szerves vegyületek.

Tankönyv: Erdélyi és Toborffy, Vegyten. Tanár: Somosi Vilmos.

Természettan.

I. osztály, heti 2 órán.

Általános tulajdonságok. A szilárd, cseppfolyós és légnemű testek mechanikája. Hőtán. Hangtan. Fénytan. Delejesség. Villamoság. Mindent különös tekintettel az ujabbkori fontosabb találmányokra, kísérletekkel.

Tankönyv: Greguss B., Természettan. Tanár: Vidor Salamon.

b) Szaktárgyak.

Kereskedelmi és politikai számtan.

(Irodai munkálatok.)

I. osztály, heti 5 órán.

A négy alapművelet ismétlése, az egység, törzsszámok és összetett számok, a számok oszthatósága, legkisebb közös többes, legnagyobb közös osztó, hármasszabály, arányos osztás, vegyítés, láncszabály, egységszámolás, rövidített számitási módok, külföldi pénzek és mértékek, redukálás és resolválás. A százalék- és kamatszámítás kimerítően, képlet szerint és olasz gyakorlattal, tiszta, nagyobbított és kisebbített összegből, középhatáridő és váltóleszámitolás pontos és rövidített mód szerint, egyszerű árvetés, folyószámlák, progressiv, retrogád és lépcsőzetes módszer, értékpapir-számitás a budapesti és bécsi tőzsdén, számlák és jegyzékek készítése, arany- és ezüst számitás, egyenérték és belérték, az érmekek verési törvényei, a főbb tőzsdék jegyzési módja.

Tankönyv: Havas, Keresk. Számtan, 1. és 2. rész. Tanár: Vidor Salamon.

II. osztály, heti 3 órán.

Arany-, ezüst- és érem-számitás ismétlése. A külföldi váltók árfolyamértékének és névértékének kiszámítása a fontosabb tőzsdéken. Értékpapirjaink a berlini, frankfurti, hamburgi, amsterdami, párisi és londoni tőzsdéken; értékpapirok jövedelmezősége, részletivüzet. Egyszerű és összetett váltókémlés. Arany-, ezüst- és éremkémlés.

Tankönyv: Havas, Keresk. Számtan II. és III. rész. Tanár: Vidor Salamon.

III. osztály, heti 3 órán.

Arany-, ezüst-, érem-kémlés. Értékpapir-kémlés. Értékpapirparitás. Bankbizományi műveletek. Összetett árvetés. Kamatos kamat és járadék-számitás utólagos és előleges kamatlábbal. Középlejáratszámítás. Törlesztési tervek utólagos és előleges kamatlábbal. Kötvények kibocsátási árfolyama. Árfolyam-paritás. Szelvény nélküli és szelvényes sorsjegyek. Életbiztosítás. Minden számitás különös tekintettel a gyakorlati életben előforduló esetekre.

Tankönyv: Havas, Keresk. Számtan III. r.

Segédkönyv: Schrön-Stoczek logarai.

Tanár: Vidor Salamon.

Könyvvitel.

II. osztály, heti 3 órán.

Alkalmas bevezetés és az alapfogalmak ismertetése után az egyszerű könyvvitel lényege, célja, könyvei, a főkönyv lezárása,

a leltár. Az egyes tételeket megvilágító példákon kívül kidolgoztak egy összefüggő kéthavi üzlettervet. — A kettős könyvvitel lényege, czélja, előnye és könyvei, francia és olasz mód. A számlarendszer tüzetes tárgyalása. Nyers és főmérleg. A folyó számlák könyve. Árú-ügylet saját és idegen számlára. Részes ügylet. Az egyes tételekhez fűzött példákon kívül kidolgoztak összefüggő kéthavi egyéni üzletet a francia mód szerint.

Tankönyv: Bún Samu, Az egyszerű és kettős könyvvitel tankönyve. Tanár: Bún Samu.

III. osztály, heti 3 órán.

A pénzügyintézetek, részvénytársaságok könyvelése, különös tekintettel a bankokra. A bizományi és részes ügyletek behatóbb tárgyalása. Gyakorlatul hosszabb üzletterv olasz mód szerint.

Tankönyv: Bún Samu, Az egyszerű és kettős könyvvitel tankönyve. Tanár: Bún Samu.

Kereskedelemisme.

I. osztály, heti 2 órán.

Gazdasági és jogi alapfogalmak. A kereskedés általában. A kereskedelem fölosztása. Kereskedők és kereskedelmi segédszemélyzet. Telep és czég. Kereskedelmi társaságok.

A kereskedelmi üzlet megszűnése. Mérték és mértékhitelítés. A pénz, különös tekintettel valutánk rendezésére. A hitel. A vétel nemei.

A kereskedelmet előmozdító fontosabb intézmények. Közlekedési eszközök. Kereskedelmi szerződések.

Tankönyv: Dr. Sebestyén Jenő, Kereskedelemisme. Tanár: Bún Samu.

Kereskedelmi levelezés.

I. osztály, heti 2 órán.

A kereskedelmi irály kellékei. A levelek külalakja. Körlevelek. Kináló és ajánlkozó levelek. Tudakozódó és felvilágosító levelek. Levelek bizományi ügyekben. Levelek biztosítási ügyekben. (Magyar és német nyelven.)

Tankönyv: Névy (magyar), Kleibel (német) Keresk. lev. Tanár: Kárpáti Manó.

II. osztály, heti 2 órán.

Levelek az áruüzlet köréből. Levelek szállítási és fizetési ügyekben. Levelek folyószámlákról. Intő levelek. (Magyar és német nyelven.)

Tankönyv: Névy (magyar), Kleibel (német) Keresk. lev. Tanár: Kárpáti Manó.

III. osztály, heti 2 órán.

Levelek váltóüggekben. Levelek az értéküzletben. Ajánló- és hitellevelek. Levelek fizetésektelenég esetén. (Magyar és német nyelven.)

Tankönyv: Névy (magyar), Kleibel (német) Keresked. lev. Tanár: Kárpáti Manó.

Áru-isme.

II. osztály, heti 2 órán.

Növényi tápszerek és fűszerek (gabonaneműek, liszt, keményítő, cukor, kakao, thea, kávé, bors, komló). — Szövőanyagok (gyapot, len, kender, juta, gyapju, selyem). — Cserzőanyagok. — Dohány, parafa. — Gyanták, kaucsuk, guttapercha. — Olajok. — Állati tápszerek (osztriga, kaviar, hering, húsárúk, sajtok). — Bőr és enyv. — Tankönyv: Fillinger Károly, Általános áruisme. Tanár: Somosi Vilmos.

III. osztály, heti 3 órán.

Bányászati és kohászati fémtermények (arany, ezüst, higany, réz, ólom, ón, horgany, vas). — Gipsz, mészkő, márvány, cemenetek. — Savak (kénsav, salétromsav, sósav). — Timsó, salétrom, hamuzsír, szóda, konyhasó. — Agyagtárgyak és üvegárúk. — Égő és tüzelő anyagok. — Ásványi, növényi és állati festmények. — Zsiradékok és szappan. — Szesz italok. — Mind a két évben különös figyelembe vétettek a kereskedelmi szokások.

Tankönyv: Fillinger Károly, Általános áru-isme. Tanár: Somosi vilmos.

Váltójog.

II. osztály, heti 2 órán.

A kötelezettség fogalma általában és a váltókötelezettségről különösen; az utóbbi jellemzetes sajátosságai, vagyis az úgynevezett váltó-szigorról. A váltónyilatkozatokról, mint a váltókötelezettséget megallapító jogügyletekről. A váltónyilatkozatok általános kellékei. Az egyes váltónyilatkozatokról. Az elfogadás végetti bemutatásról. A telepített váltóról. A biztosítási visszkereset és annak fajairól. A váltókötelezettség teljesítése. A fizetési visszkeresetről és feltételeiről. Az óvásról. Az előzők értesítéséről. A közbenjárásról. A váltó ellen tehető kifogásokról. A saját váltó kibocsájtójának nyilatkozata. A váltó másodlatok és másolatokról. Az elveszett váltók megsemmisítéséről. A hamis és hamisított váltókról. A váltó-elévülésről. A zálog- és megtartási jogról. Nemzetközi váltójogról.

• Időközönként seminaristiai gyakorlatok, konkrét eseteknek megejtése a tanórán.

Tankönyv: Dr. Hermann Sándor, A magyar váltótörvény kézikönyve. Tanár: Dr. Schwarz Adolf.

Kereskedelmi jog.

III. osztály, heti 2 órán.

Alapfogalmak a keresked. törvény, kereskedő és kereskedelmi társaságról. — A cég fogalma és az erre vonatkozó törvényes intézkedések. — A cégjegyzékek ismertetése. — A kereskedelmi könyvekre vonatkozó intézkedések. — A cégvezető, kereskedelmi meghatalmazott és a kereskedelmi segédszemélyzetre vonatkozó tan. — Az alkalmi egyesülések, közkereseti, betéti, részvénytársaság és szövetkezet. — A kereskedelmi ügyletekről szóló általános tanok. A kereskedelmi zálog- és megtartási jog. — Az egyes kereskedelmi ügyletek közül: a vétel, bizományi, szállítmányozási, közraktári, fuvarozási, biztosítási és alkuszi ügyletek. — Mindez a kereskedelmi törvény rendszere szerint és seminaristicus gyakorlatok alkalmazása mellett.

Tankönyv: A magyar keresked. törvény szövege. Tanár: Dr. Schwarz Adolf.

Nemzetgazdaságtan.

II. osztály, heti 2 órán.

A nemzetgazdaságtanról általában. A gazdasági javak fogalma és azok osztályozása, a gazdasági javak értéke, a vagyon fogalma. A termelés és a termelési tényezők. A termelési tényezők összeműködéséről és ennek körülményeiről: a munkafelosztásról, munkaegyesítésről, társulásról, az egyéni szabadság és tulajdonjogról. Az egyes gazdasági foglalkozások termelőképességéről szóló nevezetesebb tudományos rendszerek ismertetése és az emberi foglalkozások productivitásának helyes fogalma. Az őstermelés és annak nevei. A mezőgazdaság és annak fontossága. A termelési tényezők szerepe a mezőgazdaságnál. A földtulajdon szabadságát korlátozó intézmények: az őrség, a hitbizomány, a holtkéz és a birtokminimum. A kis-, nagy- és középbirtokról. A munkaerő a mezőgazdaságnál. A tőke a mezőgazdaságnál és a földek bérbeadása. Az ipar gazdasági hatása és az ipar nevei. Az iparos osztály szervezéséről. A forgalomról általában. Az ár fogalma és annak képződése. A szabad versenyt korlátozó okok. Kartellek és ringek. A pénz fogalma és szerepe a gazdasági életben. A valutáról, az egyes és kettős valutáról, a hazai valuta-viszonyokról. A pénzverésről. A hitel fogalma és haszna. A hitel nevei és eszközei. Az állam befolyása a hitelre. Bankokról és bankműveletekről, ezeknek osztályozásáról. A giró-bank. Utalványok (cheques) és elszámoló intézetek. A jegybankok. A bankjegyről és papírpénzről. A mezőgazdasági és földhitelintézetek. Áru- és terményhitelintézetek. Kereskedelmi- és

vállalkozási bankok. Takarékpénztárok. Hitelszövetkezetek és népbankok. Ausztria-Magyarország, Francia-, Angol-, Németország és az amerikai unió jegybankrendszeréről.

Tankönyv: Dr. Pisztóry Mór, Nemzetgazdaságtan. Tanár: Dr. Rosenberg Mór.

III. osztály, heti 3 órán.

A jövedelem fogalma. Nyers és tiszta jövedelem. Szabadjövedelem és nemzetjövedelem. A jövedelem forrásai. A földjáradékról. A tőkenyeremény és az arra befolyó tényezők. A kamatlábról. A munkabérről. A vállalkozó nyeresége. A munkáskérdésről. A fogyasztásról általában. Productiv és inproductiv fogyasztás. Takarékoság, pazarlás és fősvényesség. A fényűzés. A válság és nemei. Malthus népesedési törvénye. Az elszegényedés kérdése; a biztosítás. A hitel fogalma és haszna. A hitel nemei és eszközei. Az állam befolyása a hitelre Bankokról és bankműveletekről; ezeknek osztályozásáról. A giró-bank. Utalványok (cheque) és elszámoló intézetek. Áru- és terményhitelintézetek. Kereskedelmi és vállalkozási bankok. Takarékpénztárok. Hitelszövetkezetek. Ausztria-Magyarország-, Francia-, Angol-, Németország és amerikai unió jegybankrendszeréről.

A pénzügytanról általában. Államszükséglet és államkiadások. A budgetről. Az állam bevételi forrásai. Az államvagyon nemei. Az állam gazdasági tevékenysége. A magyar államnak magánjellegű gazdasága. A magyar állam pénzügyi és közgazdasági regái. Az illetékről. Az adó fogalma. A progressiv adó. Az egyetlen vagy többféle adó kérdése; avagyonadó vagy jövedelmi adó kérdése. Az egyenes és fogyasztási adók; ezek nemei hazánkban. Az államadósságokról és államkölcönökről. Az állam bukása.

Tankönyv: Dr. Pisztóry Mór, Nemzetgazdaságtan. Tanár: Dr. Rosenberg Mór.

XV. Kivonat a nagy-kanizsai középkereskedelmi iskola szervezeti szabályzatából.

Az intézet czime, czélja, tanterve.

1. §. Az intézet czime: Nagy-Kanizsai Középkereskedelmi Iskola.

2. §. Célja és rendeltetése, hogy ne csak szűkebb lokális körre szorítkozva, hanem országos jelentőségre törekedve, hazafias és erkölcsös szellemben oly ifjakat neveljen a magyar kereskedelmek, kik majdan mint kereskedelmi tisztviselők és mint önálló kereskedők ugy általános, mint szakmiveltségek, valamint gyakorlati képzettségök szempontjából a kor magas fokú igényeinek megfeleljenek.

Feladata továbbá az intézetnek, hogy általános miveltés mellett a kereskedelmi ismeretek és képességek elsajátítását lehetővé tegye olyan ifjaknak is, kik nem a kereskedői, hanem mezőgazdasági vagy iparos, vagy a kereskedelmi tudományokban jártasságot feltételező más pályára készülnek és a kor gazdasági irányának megfelelően, a kereskedelmi szellemben művelteni s a kereskedelmi tudományokban képezetni óhajtanak.

3. §. A belső szervezetet illetőleg az intézet minden tekintetben azon alapon áll, mely a három évfolyammal (alsó, középső és felső osztálylyal) bíró középkereskedelmi iskolák számára a nagym. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumnak 1885. évi augusztus hó 3-án 29.801. sz. a. kelt rendeletével részletesen kijelöltetett.

4. §. Az idézett szervező rendeletben körülírt tantervet, valamint e tantervnek a nevezett miniszterium által később netán elrendelendő módosításait az intézet magára nézve kötelezőknek ismeri. Attól akár a kötelezőkül tekintendő tantárgyakra nézve, akár a tananyag részletes felosztását illetőleg az intézet, felső helyen kieszközölendő engedély alapján csak annyiban fog eltérni, a mennyiben azt fontos helyi, vagy más figyelmet érdemlő körülmények multhatatlanul szükségessé teszik.

Semmi esetre sem engedtetik meg eltérés a hivatalos tantervről oly irányban, hogy akár a feldolgozandó tananyag mennyisége és foka, akár az abban kötelezőknek nyilvánított tantárgyak száma leszálltassák.

5. §. Szervezete és tanterve alapján az intézet által érettségi bizonyítvánnyal elbocsátott ifjak a szorosabb értelemben vett

kereskedői pályán kívül, a tisztviselők minősítéséről szóló 1883. évi I. t.-cz. értelmében több rendbeli közhivatal elnyerésére, továbbá felsőbb gazdasági intézetek s a műegyetem megfelelő collégiumainak látogatására is minősítve vannak, és végül, a mennyiben az intézetbe lépésök előtt négy közép- vagy polgári iskolai osztályt jó sikerrel végeztek, jogosítvák, hogy hadkötelezettségöknek, mint egy-évi önkéntesek feleljenek meg.

Fentartás, felügyelet.

6. §. A nagy-kanizsai középkereskedelmi iskola fentartója a nagy-kanizsai izr. hitközség.

7. §. Az intézet feletti főfelügyeletet a nm. vallás- és közoktatásügyi, valamint a nm. kereskedelmi és közlekedésügyi miniszteriumok e végből kirendelt közegek által gyakorolják.

A szűkebb felügyelet gyakorlása az intézetet fentartó nagy-kanizsai izr. hitközség előjárósága kebeléből választott iskolaszékre van bízva.

A tanulók.

20. §. Tanulókul felvétetnek: az első (alsó) osztályba:

a) oly tanulók, kik a gymnasium, real- vagy polgári iskola 4-ik osztályát legalább elégséges sikerrel bevégezték és ezt bizonyítvány nyal kimutatják.

b) ily bizonyítvány hiányában, korábbi iskolázásuk és hol tartózkodásuk kimutatása mellett oly tanulók, kik életök 14. évét betöltötték és a fölvételi vizsgálatot, mely középiskolák alsó négy osztályának tananyagát föleleli, legalább is elégséges sikerrel kiállják.

A 2. és 3. (középső és felső) osztályba csak oly tanuló vétetik fel, ki az előző osztályt ugyanezen, vagy vele egyenlő fokú szakiskolán legalább is elégséges sikerrel bevégezte.

E szabály alul eltérés csak a nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumnál kieszközölt engedély alapján engedhető meg.

A felvételi vizsgálat eredményéről osztályzott bizonyítvány nem adatik.

21. §. A rendes tanuló osztálya összes kötelező tárgyait köteles hallgatni, hasonlóképp tartozik eljárni azon nem kötelező tantárgyak óráira, melyek hallgatására az év elején önkényt jelentkezett.

Tanév, vizsgálatok.

22. §. A tanév szeptember 1-én kezdődik és tart június végig. A tanulók szabályszerű felvétele szeptember 1—3 közt történik. Az ezen időn túl jelentkezőket csak kellő igazolás után veheti föl a tanári kar.

23. §. Deczember 23-án és márczius 31-én a tanulóknak előmenetelőket és erkölcsi viseletőket kimutató értesítők adatnak ki, melyek a szülőknak vagy gyámoknak bemutatandók és ezek sajátkezű aláírásával ellátva az új szorgalomszak első hetében az osztályfőnököknek visszaadandók.

24. §. A tanév végén tartandó vizsgálatok nyilvánosak. A 3-ik osztályt bevezetett növendékek a kormány küldöttei jelenlétében érettségi vizsgálatot tesznek, mely után előmenetelők szerint „jelesen felelt meg“, „jól megfelelt“, „megfelelt“, vagy „nem felelt meg“ osztályzatu bizonyítványt kapnak.

25. §. Az érettségi vizsgálat szó- és írásbeli. Az intézet igazgatója a közoktatásügyi miniszternél legalább egy hóval a vizsgálat előtt bejelenti a vizsgálandók számát, t. i. azokat, kik a 3-ik osztályt sikerrel végezték, és felterjeszti az írásbeli vizsgálat számára az illető tanárok által kitűzendő feladványokat.

Minden tárgyra nézve több feladvány terjesztendő fel. E felterjesztés nyomán a közoktatásügyi miniszter határozza meg az írásban kidolgozandó feladványokat, valamint a szóbeli vizsgálat napját is.*

*) A nagym. vallás- és közokt. m. kir. miniszter úr 1892. márcz. 3-án 12097 sz. a. kelt rendelete által e hatáskör ezentúl a kir. tanfelügyelőségre bízatik.

XVI. Fegyelmi szabályok a nagykanizsai középkereskedelmi iskola tanulói számára.

I. A tanuló kötelességei általában.

1. §. Minden tanuló köteles erkölcsös életével, illendő magaviseletével és szorgalmával úgy saját magának, mint az intézetnek becsületét megóvni. Kerülnie kell tehát mindent, mi az erkölcstelenség, neveletlenség, vagy durvaság bélyegét sütné jellemére a házi és iskolai, valamint a társadalmi életben egyaránt. Az erkölcsös élethez a vallás buzgó gyakorlata is tartozik.

2. §. Társai iránt minden tanuló barátságos, békés indulatu, előzékeny s minden tekintetben türelmes legyen, s iparkodjék minden olyast kerülni, mi az egyetértést megzavarhatná. Ha a tanuló bármely módon sértve vagy károsítva érezné magát társai által, osztálya főnökéhez forduljon; magának elégtételt vennie nem szabad.

3. §. Oly egyénnel, kiknek társasága a tanuló becsületére vagy erkölcsére káros, vagy épen veszedelmes befolyást gyakorolhatna, tilos érintkezni. Tilos tehát a társalgás az elbocsátott vagy kizárt tanulókkal is.

4. §. A lesgzigorubb büntetésre méltó azon tanuló, ki vétkes gondolkodásmódja és érzületének nyilvánítása által társai erkölcsseit rontja, vagy ezeket erkölcstelen cselekvésre, hazugságra, engedetlen-ségre csábítja.

5. §. A cél, mely a középiskola tanulói elé van tűzve, csak kitartó megfeszített szorgalommal érhető el. A tanuló szorgalma ne csak külső legyen, s ne szoritkozzék csupán feladatai teljesítésére, hanem mélyebb kötelességérzetből e-edjen, s az idő és a művelődésére nyújtott eszközök lelkiismeretes felhasználásában nyilvánuljon.

6. §. Az illem és tisztesség iránti érzék minden tanulóban feltételeztetik. A társaival és más személyekkel való érintkezésben törekedjék a tanuló szerény, illendő magaviseletre, s használjon művelt emberhez méltó beszédmodot. Öltözete és egész viselete legyen egyszerű és tiszta.

7. §. A tanuló az igazgatónak s az intézet minden tanárának úgy az iskolában, mint azon kívül engedelmességgel és tisztelettel tartozik. Midőn a tanár a terembe lép, ugyszintén midőn távozik, valamennyi tanulónak fel kell állnia.

Kötelesek a tanulók az iskolaszolga irányában is illendően viselni magukat, s ha tisztjét teljesíti, kötelesek neki engedelmeskedni.

8. §. Elváratik a tanulóktól, hogy mindenki, de különösen a helybeli tanintézetek tanárai és tanítói, hatósági és egyéb, az értelmi osztályhoz tartozó személyek iránt kellő tisztelettel és udvariassággal viselkednek.

9. §. A tanulók az iskolákon kívül is alá vannak vetve az iskola fegyelmi hatóságának, melyet az igazgató a tanári karral együtt gyakorol.

II. A tanulók kötelességei az iskola iránt.

10. §. Minden tanuló köteles az előadásokat pontosan látogatni, az iskolai könyveket és szereket magával hozni. Oda nem tartozó dolgok, a mennyiben az azokkal való foglalkozás a tanulók figyelmét az előadástól elvonná, elkoboztatnak. Tartoznak egyszersmind a tanulók iskolai szereiket, könyveiket, füzeteiket rendben és tisztán tartani.

11. §. Előre látható akadályoztatás esetében az engedély a távol maradásra egy órára az illető tanártól, egy napra az osztályfőtől, hosszabb időre az igazgatótól kérendő, az ok a szülők vagy azok helyettesei által írásban vagy szóval előadatván.

12. §. A tanórák elmulasztása csak betegséggel, és pedig csupán csak az orvosnak, a szülőknek vagy ezek helyetteseinek bizonyítványa alapján menthető ki. Mikor a tanuló újra iskolába jár, köteles a mulasztás okát az osztályfőnél hiteles bizonyítvánnyal igazolni. Ha a tanuló előzetes bejelentés és engedély nélkül egy hétig kimarad, az iskolából kilépettnek tekinthető. s a névsorból kitörölhető. Ugyanazon eljárás követtetik, ha a tanuló nem egymásután mulasztott összesen 20 órát nem mentett ki. Az órák látogatását illető kötelezettség kiterjed a nem kötelezett tantárgyakra is, melyek látogatására a tanuló az év elején jelentkezett. Az ilyen tanfolyamból való kilépés az igazgató és szaktanár beleegyezése nélkül tilos.

13. §. Ha a tanuló valamely ragályos bajban (valóságos himlő, bárányhimlő, skarlát, kanyaró, diphteritis, számarlhurut, egyptomi szembaj) szenvedett volna, felgyógyulás után az iskolába csakis akkor léphet ismét be, ha teljes felgyógyulását és ragálymentességét kezelő orvosa által kiállított bizonyítvánnyal az igazgatónál igazolja. A szülők és helyetteseik kötelesek a tanulót az iskolától az esetben is távoltartani, ha az odahaza ragályos betegségben levőkkel érintkezett. Ily esetben is a tanuló csak a fentebb említett orvosi bizonyítvány bemutatása mellett jöhet ismét az iskolába.

14. §. A szülőknek vagy helyetteseiknek egyszerűen névjegyre írott közlései nem fogadlatnak el.

15. §. A felügyelet gyakorolhatása végett tartoznak a tanulók lakásukat, annak változtatását, s azon egyént, a kinek gondviselése alatt állnak, az igazgatónak és az osztályfőnek bejelenteni.

16. §. Az iskolai év elején az osztályfő minden tanulónak kijelöli helyét az osztályteremben, figyelemmel a tanuló látó és

halló képességére és esetleg más alapos óhajítására. Helyet változtatni vagy cserélni csak az osztályfő engedelmével szabad.

17. §. A tanóra kezdetét jelző csengetés után minden tanuló tartozik a tanterembe menni, helyét csendben elfoglalni és a tanár belépését kellő magatartással bevárni. Előadás alatt csend és figyelem követeltetik; mindennemű zavarás, ide érve a kijárást is, tiltva van. Szellemileg minden tanuló együtt dolgozzék a kikérdezésnél, felelni azonban csak a kérdezettnek szabad; a sugás vagy beleszólás szigoruan tiltva van. A dolgozatokat minden tanuló önállóan készítse el; a feladatot mástól leírni s általában bárminemű csempészetet elkövetni tilos.

18. §. Az egyes tanórák közti időben meg van engedve az illedelmes társalgás és mozgás; ellenben a futkározás és zajongás a legszigorubbán tiltva van.

19. §. Szintén tiltva van az intézet helyiségei előtt való csoportos áldogálás is. Óráközökben az intézetből a tanulónak csak az osztályfő engedelmével szabad távozni.

20. §. A dohányzás szigoruan tiltva van.

21. §. Az intézeti épületnek és minden tartozékának tisztaságára a tanuló is köteles ügyelni. A falak, padok és egyéb butorok megrongálása, befirkálása fegyelmi kihágásnak és egyszersmind kártételnek tekintetik. Mindennemű kár, melyet a tanulók az iskolai szerekben vagy egyéb tárgyban tesznek, az illetők által, és ha ki nem tudódnának, az egész osztály által megtérítendő. Ha a kártevés rosszakaratból vagy pajkosságból történt, a vétkes fegyelmi büntetés alá esik.

22. §. Egyleteket művelődés céljából alakíthatnak a tanulók az igazgatóság engedélyével; az iskolán kívül álló társulatoknak azonban tagjai nem lehetnek. Színház és nyilvános multságok látogatására minden egyes alkalommal az osztályfőtől kell engedélyt kérni.

23. §. Könyvek vagy más tárgyak elárusítása, cserélés a szülők vagy helyetteseik engedelmével nélkül tilos; épen úgy tiltatik az adósságcsinálás. Pénzt gyűjteni az intézet növendékei között bárminemű célra csak az igazgató engedelmével szabad.

III. Fegyelmi büntetések.

24. §. Az előző pontok tiltó szabályai ellen elkövetett tények büntetés alá esnek. Az iskolán kívüli viselet hasonlóképen a fegyelmi törvények alá tartozik; e szerint minden az iskola céljával és méltóságával ellenkező cselekmény, pl. a kávéházak, korezmák és más nyilvános helyek látogatása szigoruan fenytetik.

25. §. A fegyelmi szabályok áthágására mérendő büntetések fokozat szerint következők: a) megintés, illetőleg megdorgálás az illető tanár által; b) a tanulók elkülönített helyre való ültetése, illetőleg kiállítás; c) nyilvános megfeddés az osztályfő által; d) élesebb feddés az igazgató által; e) a tanulónak a tanári szék elé

idézése s a kizárással való fenyegetés; f) kizárás az intézetből, melyről az iskolaszék, a n. m. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium s a hazai rokon intézetek igazgatóságai értesítetnek.

Ezekon kívül alkalmazható a körülményekhez képest egyéb büntetés is, úgy mint az iskolában való bezárás, mely felügyelet alatt végzendő komoly szellemi munkával köttetik össze, továbbá házi fogság alá helyezés, melynek kiállta a szülő vagy gazda bizonyítványa által igazolandó.

26. §. A harmadfoku büntetésről már a szülő vagy helyettese értesítést nyer.

Tandíjmentes tanulók, ha oly vétséget követnének el, mely a tanári szék előtti megdorgálást vonja maga után, elvesztik a kedvezményt.

IV. Befejező megjegyzések.

27. §. Ezen törvényeknek az intézet minden növendéke alá van vetve, s alólok senki, még a szülők sem menthetik fel őket.

28. §. Ugyancsak e törvények kötelező erejével bír minden olyan szabály és utasítás, melyet az igazgatóság, a tanári karral s az iskolaszékkal egyetértve, esetleg később ki fog hirdetni.

29. §. A fegyelmi szabályok ezen szövege egy-egy példányban minden tanulónak kiadatik, mely példány a szülők által aláírandó, és azután az osztályfőnek bemutatandó. A tanév kezdetén a fegyelmi szabályok a tanulók előtt felolvastatnak, s azok nem ismerése mentő ürügyül el nem fogadtatik.

XVII. Az ifjusági „Önképzőkör“ működése.

Az ifjusági Önképzőkör ez évben is folytatta működését. A működés célját képezték: a nemzeti szellem, a hazafiság és szép iránti érzék fejlesztése, a kiváló irodalmi férfiak méltatása, az irodalom ismertetése, irodalmi és hazafias ünnepek rendezése, kötött és kötetlen nyelvű dolgozatok benyújtása, azoknak szó- és írásbeli megbirálása, költemények szavalása, beszédek tartása, stylygyakorlatok és rögtönzések. A kitzözött czélok elérésére szolgáltak a rendes- és diszgyűlések; czéllirányos munkálatok benyújtása és birálata; szavaltatok és szónoklatok; írásbeli és rögtönzött birálatok és pályázatok. A gondolatok helyes kifejezése s a nyelvkezelés szabatossága érdekében még élöszöbéli előadások és vitatkozások is tartattak. A köthetenként tartott gyűléseken a középső és felső osztályok tanulói vettek részt és munkásságukban a nemes czélhoz méltó ügyszere-tetet és buzgóságot tanusítottak.

A kör alakuló gyűlést szeptember 23-án tartotta meg a kör vezető tanárának, Kárpáti Manónak elnöklete alatt, ki megnyitö beszédében kifejtette a tanulók előtt az önképzés célját és hasznát, megjelölte a szükséges eszközöket, különösen ajánlván a komoly munkásságot és az iskolai tanulmányokkal összhangzó működési irányt. Ugyanekkor történt a kör tisztviselőinek a választása is. Tisztviselök lettek: ifj. elnök Kohn Albert III. o. t., alelnök Singer Imre III. o. t., jegyzö Schwarz Pál III. o. t., másodjegyzö Krausz Oszkár II. o. t., könyvtárnok Löwy Vilmos III. o. t. és Haspel Ferencz II. o. t., pénztáros Neumann Alfréd III. o. t.

A lefolyt évben az önképzőkör 15 rendes gyűlést tartott; beérkezett összesen 34 mű, melyeket írásbuli és szóbeli birálat kísért; volt a körben 19 szavaltás, melyek szintén birálatban részese-sültek.

Az első diszgyűlést okt. 28-án Kisfaludy Sándor halálának ötven éves évfordulója alkalmából tartotta az önképzőkör. Az ifjusági elnök beszéde után Löwy Vilmos III. o. t. olvasta fel „Kisfaludy Sándor emlékezete“ czimü művét. Ezután Kohn Albert szavalt Kisfaludy „Dobozi“-jából egy részletet. Singer Imre III. o. t. „Kisfaludy Sándor mint Zalamegye költöje“ cz. művét olvasta fel.

A második diszgyűlés decz. 2-án Vörösmarty Mihály születésének 94. évfordulója alkalmából tartott, melyen Kohn Albert beszédet tartott. Strausz Lajos II. o. t. szavalt Vörösmartynek „Az uri hölgyhöz“ cz. költeményét. Singer Imre III. o. t. „Vörösmarty élete és költészete“ cz. értekezését olvasta fel és Hoch Sándor

III. o. t. a „Forum jelenet“-et szavalta Julius Caesarból, Vörösmarty fordításában.

Harmadik diszgyűlésül a febr. 2-án, Eötvös József br. halálának 24. évfordulója alkalmából tartott ünnepély sorakozik. Schwarcz Pál III. o. t. „br. Eötvös József élete és működése“ cz. művét olvasta fel. Kohn Albert III. o. t. a „Vár és kunyhó“ cz. költeményt szavalta. Grünhut Rezső III. o. t. „br. Eötvös és a Falu jegyzője“ czimű értekezést olvasta fel és Krausz Oszkár II. o. t. szavalta Eötvös „Végrendelet“-ét.

Utolsó diszgyűlésünk márcz. 15-én tartatott. Kohn Albert elnök a diszgyűlést alkalmi beszédével nyitotta meg. Krausz Zsigmond I. o. t. szavalta Petőfi „Márczius 15“-ét, ezután Weisz Ernő III. o. t. „Mit köszönhet a kereskedelem a szabadságnak?“ czimű értekezését olvasta fel. Végül Schwarcz Pál III. o. t. szavalta Kozma Andornak „A szabadság napja“ cz. ódáját.

Grosz Géza önképzőköri tag temetése alkalmával Kohn Albert elnök mondott bucsuzót.

Az év folyamán pályázat hirdettetett oly műre, mely azt tárgyalja, hogy „Mely tulajdonságok kívántatnak a könyvelőtől, hogy főnöke bizalmának és a kor követelményeinek megfeleljen?“ Pályadij a tek. Bún Samu igazgató ur által kitűzött 10 kor. A bírálók következőképen nyilatkoznak: A „Ne legyetek olyanok, mint a szolgák, kik urukat bérért szolgálják“ jeligével ellátott dolgozat rendszeresen fejti ki a témát. Ezen munka igen sikerült, szép, kerek egész, írójának olvasottságára, de különösen helyes felfogására mutat; irálya értelmes. Mint határozottan jó dolgozat, a pályázatot megérdemli. Szerzője Schwarcz Pál III. o. t.

Kivántatott oly mű, mely kifejtse, „Minő kölcsön hatását észlelhetjük az irodalmi és politikai viszonyoknak nemzetünk fejlődésében a mohácsi vész óta?“ Pályadij Kárpáti Manó tanár ur által felajánlott 5 kor. Beérkezett 1 mű, melyről a bíráló így szól: „Szerző elég szerencsés a fontosabb alakok és művek felismerésében. A dolgozat terjedelme és tartalma szorgalomra és behatóbb tanulmányozásra vall. Kifejezései azonban helyenként bombasztikusak, tele üres pátoszszal. Több helyen téves uton jár. Pályadíjra nem érdemes.“

A harmadik pályázati kérdés a következő volt: „Mikép nyilatkozik meg nemzetünk érzelem- és gondolatvilága költészetünkben?“ Pályadij a dr. Rosenberg Mór ügyvéd ur által felajánlott 5 kor. Beérkezett 1 mű „A népért van a költő“ jeligével. Bírálója a következőképen szól: „A mű kritikai tehetségre, olvasottságra vall. Elég szerencsés írója az irodalom hatásának kidomborításában. Jutalomra méltó.“ Szerzője: Singer Imre III. o. t.

Kitűzetett 5 kor. pályadij a következő tanulmányra: „Epikai költészetünk fejlődése a XIX. században.“ Beérkezett 1 mű, melynek szerzője a XIX. század epikai műveit áttekinthetően csoportosítja, de nem elég önálló.“ Pályadíjra nem érdemes.

Azon kérdésre: „Melyek kereskedelmünk fejlődésének legfőbb tényezői?“ beérkezett 1 munka. Bírálataból kiemelendők: „Szerző

nem foglalkozik elég behatóan a tárggyal; sokat politizál és a legfontosabb tényezőket teljesen figyelmen kívül hagyja.“ A pályadíj 5 kor. nem adatott ki.

A hatodik pályakérdésre „Drámairodalmunk fejlődése századunkban“ beérkezett 3 mű, melyek közül „A dráma test csak összefüggve ép“ jeligével ellátott munkának ítéltetett oda a Fekete József ur által felajánlott 5 kor. pályadíj. Birálata megjegyzi: „E műből legjobban meglehet érteni, milyen főbb irányok tűnnek fel drámairodalmunkban, s miképen lesz az egyszerű utánzásból eredeti magyar színműirodalom. Ugy nyelvére, mint rövid, de világos jellemzésére nézve a 3 pályamunka között az első helyen áll.“ Szerzője Singer Imre III. o. t.

Fekete József ur által felajánlott 5 kor. pályadíj tüzetett ki egy vig elbeszélésre, vagy humoros rajzra. Beérkezett 3 munka. „A szerelem csak lelkesít, de nem táplál“ jeligéjű mű dicsőretet érdemel. Szerzője: Blankenberg Imre II. o. t. A pályadíj „Kétszer nyílik az akácza virága“ jeligével ellátott műnek ítéltetett oda, mely „ügyes előadása, szerkezete és megfelelő tárgya által arra a legméltóbb.“ Szerzője: Schwarcz Pál III. o. t.

Önképzőkörünk könyvtára ez évben is jelentékenyen gyarapodott; még pedig vétel útján 32 és ajándékozás útján 32 kötettel. Az ifjuság által junius 11-én tartott tavaszi ünnepély tiszta jövedelme, frt 93-08, szintén a könyvtár gyarapítására fog fordíthatni. Könyveket ajándékoztak az önképzőkörnek: Berger Ignác, Deutsch Vilmos, Fischer Ferencz, Grünwald Ede, Krausz Zsigmond, Leitner Ernő, Löwi Soma, Löwi Vilmos, Menczer Rezső, Márkus Jenő, Markstein Simon, Nádor Lipót, Schlésinger Ferencz, Weisz Bódog.

Ajándékoztak még:

Fischel Lajos könyvkereskedő ur	8	dizsművet,	
tek. Kárpáti Manó tanár ur	5	koronát,	
„ dr. Ollop Mór ügyvéd ur	10	„	
„ Schwarcz Gusztáv nagyker. ur	10	„	
„ Kohn Ödön ur	2	„	, kiknek ezuttal is mély

köszönetünket fejezzük ki.

A kör tagjai közül díjakat kaptak:

Singer Imre III. o. t. mint az önképzőkör legszorgalmasabb munkása	5 k.-t
Kohn Albert III. o. t. mint legjobb szavaló	10 „
Löwi Vilmos III. o. t. kiváló szorgalmáért	10 „

Buzgó munkásságukért:

Schwarcz Pál III. o. t.	1	dizsművet,
Neumann Alfréd III. o. t.	2	„
Krausz Oszkár II. o. t.	1	„
Haspel Ferencz II. o. t.	1	„
Blankenberg Imre II. o. t.	1	„
Grünhut Rezső III. o. t.	1	„
Weisz Ernő III. o. t.	1	„
Strausz Lajos II. o. t.	1	„
Krausz Zsigmond I. o. t.	1	„

XVIII. Érdemsorozat.

I. osztály.

Osztályfőnök: VIDOR SALAMON.

A tanulók nevei	Hittan	Magyar ny.	Német nyelv	Francia ny.	Földrajz	Történet	Mennyiségt.	Vegytan	Természettan	Ker. és polit. szántan	Keresk. és forgalomisme	Ker. levelez.	Szépíráás	Gyorsírás	Magaviselet	Szorgalom
Áts Ede	1	2	3	3	2	1	2	2	2	2	2	2	2		1	2
Berger Ignác	1	1	1	1	2	2	2	1	2	2	1	1	2	2	2	2
Braun Lajos	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	1	2	2	2	2
Deutsch József	2	2	3	3	2	1	3	2	3	2	1	2	2	2	2	2
5 Deutsch Vilmos	2	2	2	2	1	1	3	2	3	2	1	1	1	2	2	2
Dorner Pál	2	3	4	3	3	3	3	3	3	4	2	3	2	2	2	2
Fischer Ferencz	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	2	2	1	1
Fuchs Sándor	2	2	3	3	1	2	2	2	2	2	1	1	2	2	2	2
Gibs Guszláv, ism.	1	2	2	3	1	2	3	1	3	2	1	2	1	2	1	2
10 Goldschmidt Arnold	1	1	1	2	2	2	3	1	3	2	1	1	2	2	1	1
Gráf Miksa	2	3	3	3	2	1	3	3	3	3	2	3	2	2	1	2
Grosz Kálmán	3	3	3	3	2	1	3	1	1	3	2	3	2	2	1	2
Guth Zsigmond	1	1	2	2	1	1	2	2	1	1	1	2	2	2	2	2
Hajós Ottó	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	3
15 Hoffmann Henrik	3	3	2	2	3	3	3	2	3	3	3	3	2	2	1	3
Horváth Sándor	2	1	3	3	3	2	3	3	2	3	1	3	2	2	1	3
Illés Fiedler Frigyes	2	3	3	3	3	3	2	2	2	3	3	3	2	2	1	3
Kacsok Mihály	1	2	2	3	2	1	3	3	3	3	2	2	3	2	1	2
Kaufmann B.	2	2	3	3	2	1	2	3	2	3	1	3	3	2	2	2
20 Kohn Ödön	2	2	2	1	1	2	3	3	3	2	1	1	3	3	1	2
Korein Samu	2	3	3	3	3	1	3	3	3	3	2	4	3	2	1	3
Krausz Zsigmond	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1
Leitner Ernő	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3
Lichtenstein Zsigm.	3	3	4	3	3	2	3	4	3	3	2	2	2	2	2	3
25 Löwensohn László	1	1	2	3	1	1	2	1	2	2	1	1	2	2	2	2
Lówy Soma	1	2	2	3	1	1	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1
Mándl Oszkár	4	4	3	3	3	2	4	4	3	4	3	3	3	2	2	4
Márkstein Simon	2	2	1	1	1	2	3	2	3	3	1	2	2	2	2	2
Markus Jenő	2	2	2	2	3	2	2	1	2	2	2	3	2	2	2	2
30 Marton Aladár	3	3	3	3	1	2	3	3	3	3	2	3	2	2	2	3
Menczer Rezső	1	1	1	1	2	1	2	1	2	1	1	1	2	2	1	1
Nádor Lipót	3	3	3	3	2	1	4	4	3	3	2	2	2	2	2	3
Sattler Géza	2	2	3	3	2	1	1	3	1	1	1	3	2	2	2	2
Sauer Béla	3	2	3	2	2	2	3	3	3	4	2	2	2	2	2	3
35 Schlésinger Lajos	2	2	3	3	1	1	3	1	2	3	1	3	2	2	2	2

A tanulók nevei		Hitlan	Magyar ny.	Német nyelv	Francia ny.	Földrajz	Történet	Mennyiségt.	Vegytan	Természetlan	Ker. és polit. számítás	Keresk. és forgalomisme	Ker. levelez.	Szépíráás	Gyorsírás	Magaviselet	Szorgalom
	Schwarz Géza	9	9	9	3	9	3	3	3	3	3	9	9	9		9	9
	Schwarz Miksa	1	1	9	1	1	1	1	1	9	9	1	9	9		1	1
	Steinitz Ede	9	9	3	4	9	3	9	9	3	9	9	4	3		1	3
	Stettler Samu	1	1	9	9	9	1	1	9	9	9	1	9	9	9	1	1
40	Strén Ottó	9	3	3	3	9	9	3	3	3	3	9	3	9	9	1	9
	Valde Dezső	1	9	4	4	1	1	3	9	9	3	1	3	3		9	3
	Weisz Alfréd	3	9	1	3	9	3	3	1	3	9	9	9	9		9	9
	Weisz József	9	3	3	3	3	3	9	3	3	3	9	3	3		1	3
	Zrinyi Béla	9	4	3	3	3	3	3	4	3	4	3	4	4		9	4

II. osztály.

Osztályfőnök: KÁRPÁTI MANÓ.

A tanulók nevei	Hittan	Magyar ny.	Német nyelv	Francia ny.	Földrajz	Történet	Mennyiségt.	Ker. és polit. számtan	Könyvtétel	Keresk. lev.	Aruisme és iparműtan	Váltó és ker. jog	Nemzetgazd. és pénzügytan	Szépíráás	Gyorsírás	Magaviselet	Szorgalom
Berger Jenő	9	9	3	3	3	9	3	9	9	3	9	9	9	9	9	9	3
Bóhm Emil	9	9	3	3	9	9	1	1	9	3	9	9	1	3	9	9	3
Blankenberg Imre	1	1	9	1	1	1	1	9	9	1	1	1	9	3	9	9	9
Bún József	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9	9	1	1
5 Bruder Albert	9	4	3	4	9	9	4	3	3	3	4	9	9	9	9	9	4
Dettrich Emil	3	3	4	4	9	3	9	9	3	3	3	9	3	3	9	9	3
Eislitzér Béla	9	9	3	3	9	3	3	3	3	9	3	3	9	9	9	1	3
Fischel Ernő	9	3	3	4	3	3	4	3	9	9	3	3	9	1	9	9	3
Flesch Rezső	1	9	3	3	1	1	1	1	1	1	1	9	1	9	1	1	9
10 Grünwald Ede	9	9	9	9	1	1	3	3	9	1	9	9	1	3	9	1	9
Haspel Ferencz	1	3	4	4	9	9	4	3	3	3	3	3	3	3	9	1	3
Hirschel Rezső	1	9	9	3	9	9	3	9	9	9	9	1	1	9	9	9	9
Hoch Géza	9	3	3	3	3	3	9	9	9	3	9	9	9	3	9	9	9
Kohn Ottó	1	9	1	9	9	9	9	9	1	1	9	1	1	1	1	1	9
15 Krausz Oszkár	1	1	9	9	1	1	9	1	1	1	1	1	1	9	1	1	1
Landler Sándor	9	3	3	3	9	3	3	4	9	3	3	3	9	9	9	9	3
Lőw Jenő	1	9	3	9	1	1	9	9	1	1	9	1	9	1	1	1	9
Lőwi József	1	1	9	9	1	1	9	9	1	1	1	1	1	9	9	1	1
Maulwurf Gyula	9	9	3	3	9	3	3	3	3	3	3	3	9	1	9	9	3
20 Neuwald Zsigmond	1	3	3	3	1	9	3	9	9	3	9	1	1	3	9	1	3
Nyitrai Lajos	1	9	3	3	1	9	1	1	9	2	1	9	1	3	9	1	3
Oroszi István	1	1	3	4	1	1	3	4	9	3	1	9	9	9	9	1	3
Pollák Aladár	1	3	3	3	1	3	3	3	9	3	9	3	9	3	9	1	3
Rosenberg Salam.	1	1	9	1	1	1	1	1	1	9	1	1	1	1	9	1	1
25 Schlesinger Ferencz	1	1	3	9	1	1	9	1	1	9	1	1	9	1	9	1	9
Schwarz Nándor	1	9	3	9	1	9	3	9	9	9	9	9	1	9	9	1	9
Singer Kálmán	1	1	1	1	1	1	3	3	1	1	9	1	1	1	1	1	9
Subicz János	1	1	3	4	1	9	3	3	1	3	1	1	9	9	9	1	9
Strausz Lajos	1	1	1	1	1	1	9	9	1	1	1	1	1	1	1	1	1
30 Weisz Bódog	1	9	9	9	1	9	9	9	1	1	9	9	9	1	9	1	1
Vellák János	1	9	3	3	1	3	1	1	1	3	9	9	9	9	1	1	9

III. osztály.

Osztályfőnök: SOMOSI VILMOS.

A tanulók nevei	Hittan	Magyar ny.	Német nyelv	Francia ny.	Történet	Ker. és polit. számtan	Könyvvitel	Keresk. lev.	Arusme és iparműtan	Váltó és ker. jog	Nemzetgazd. és pénzügytan	Magaviselet	Szorgalom
Beck Sándor	2	2	2	3	1	3	2	2	3	3	2	2	2
Bischitzki Jakab	3	2	1	1	3	3	3	2	3	3	2	2	3
Blühveisz Henrik	2	2	2	3	2	3	3	2	3	2	2	1	3
Dentsch János	2	2	3	3	2	2	2	2	2	2	1	1	2
5 Grünhut Rezső	1	1	1	2	2	2	1	1	2	2	2	1	2
Győri Sándor	3	2	2	3	3	3	2	3	2	2	2	2	3
Hirschel Salamon	2	2	1	3	1	3	1	1	3	3	2	2	2
Hirschel Fülöp	1	2	2	3	1	2	2	1	1	1	1	2	2
Kohn Albert	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
10 Krausz Simon	2	2	2	3	1	3	2	2	2	2	2	1	2
Lövi Vilmos	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Neumann Alfréd	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1
Rosenberg Arnold	2	2	3	3	2	3	2	2	3	2	2	1	2
Rosenfeld János	2	2	2	3	3	3	2	1	3	3	2	2	2
15 Szauer Arthur	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	2	3
Scherz József	2	3	3	3	3	3	3	2	3	2	3	2	2
Schreiber Jenő	3	2	2	3	2	3	2	3	2	3	2	1	2
Schwarz Pál	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Singer Imre	1	1	1	2	1	2	1	1	1	1	1	1	1
20 Weisz Ede	3	3	2	3	2	2	3	3	3	3	3	2	2
Weisz Ernő	3	2	2	3	1	3	3	3	3	3	2	1	2

XIX. Jelentés az 1894—5. tanévben tartott érettségi (zár-) vizsgálatról.

A zárvizsgálatot megelőzőleg tartott évi vizsgálat eredménye folytán a harmadéves növendékek mindnyájan érettségi vizsgálatra lettek bocsátva.

A május 31., június 3., 4., 5., 6. és 7. napjain tartott írásbeli vizsgálatokon mind a 21 tanuló jelent meg.

A tanári kar által javaslatba hozott tételek közül a királyi tanfelügyelő ur a következőket jelölte ki:

1. *A magyar nyelvből:*

Mik voltak kereskedelmünk kifejlődésének akadályai 1848 előtt, vagy:

Arany János érdemei irodalmunkban.

Eredmény: 8 jeles, 8 jó, 5 elégséges.

2. *A német nyelvből:*

Die Märkte und Ihre Bedeutung für den Handel, vagy a következő fordítás:

Fejedelmi párbaj.

Midőn Kopasz László fiai elhagyták az országot és Lengyelhonba szöktek: Miksa herczegnek harcza volt a pomeránokkal.

A katolikus Lengyelország a keresztet védte a pogány pomeránok bálványai ellen. Már szemközt állt a két sereg, midőn előlépett az óriás pomerán vezér és felhívta a lengyel fejedelmet, hogy vivjon meg vele, és a melyik közülük elesik, annak népe hódoljon meg a másiknak.

A pomerán óriás láttára megdöbbenve lépett vissza Miksa herczeg, ő vén volt már a csatára, és fiai még fiatalok. Ekkor egy ismeretlen vitéz lépett elő, egy idegen s felajánlá kardját, hogy a herczeg helyett megvivjon. Midőn a lengyel király kérdé tőle, hogy kicsoda, azt felelé: »Magyar«; s midőn az óriás kérdé a lengyel királytól, ki az, kit maga helyett a küzdő térre állit, ez azt felelé: »Fiam«.

A két fejedelem kiállott csatázni; tomboló lovakon ülve kelevézzel rontottak előbb egymásnak és Béla a roppant óriást kivetette a nyeregből.

Gyalog, kivont karddal vívtak ezután és hosszú kemény tusa után halva hevert a fővényen az óriás.

A nép örömrivalgása közben fogadta keblére a herczeg a lovagot és átadta neki a pomerán népet és egyetlen leányát.

Jókai után.

Eredmény: 7 jeles, 10 jó, 4 elégséges.

3. *A könyvvitelből:*

Füredi János és Nagy Géza jan. 1-én közkereseli társas kereskedést nyitnak, melybe Füredi ad: készpénzben frt 8800, árukban frt 7800, váltókban frt 8400, összesen frt 25000 — Nagy ennek $\frac{4}{5}$ részét adja készpénzben, azaz frt 20000. Az elérendő nyereségben a szerződés értelmében a betétek arányában osztoznak:

jan. 1.	Fizetnek nyomtatványok- és üzleti könyvekért	80	—
» 3.	Kapnak Engel Páltól Pécselt 3/h. hitelre 105 hktl. villányi bort à 22	2310	
» 5.	Küldenek Lederer Simonnak Pettauban fizetendő 4 hó mulva 36 hktl. badacsonyit à 30	1080	
» 8.	Érkezik Kovács Antaltól Siklóson 82 hl. vörös bor à 24, melyért neki ápril 2-án lejáró elfgadványukat küldik fizetnek erre szállítási díjat	1968	— 42 70
» 10.	Küldenek bizományba Fischer Gábornak Linzben 96 hl. vörös bort à 34 fizetnek erre szállítási díjat	3264	— 62 70
» 12.	Küldenek behajtás végett a Pesti Magyar Keresk. Banknak Kiss Ferenczre szóló f. hó 14-én lejáró váltót	840	—
» 14.	Vesznek Lengyel I. P. fiától N.-Kanisán 120 hl. badacsonyit à 23 melyre készpénzben fizetnek 1500 frtot és a maradékért 3 h. elfogadv. adnak	2760	—

jan.15.	Küldenek Stonschegg Jánosnak Márburg 65 hl. badacsonyit a 30 frt	1950	—
» 18.	A Pesti Magy. Keresk. bank értesíti, hogy Kiss Ferencz a neki fizetés végett bemutatott váltót kifizette és küld frt 840.— le $\frac{1}{8}\%$ behajtási díj 1.05 porto —.37 » 1.42	838	58
» 20.	Eladnak Kovács Gábornak helyben, 4/h. elfogadványa mellett 60 hl. fehér villányit a 28 frt	1680	—
» 24.	Leszámitolják (tovább adják) Sipos Elek márczius 10-én lejáró váltóját frt 2000.— le 6% 45 napra » 15.—	1985	—
» 26.	Stonschegg János küldi a I. hó 15-én neki küldött bor árát	1950	—
» 30.	Fischer Gábor Linz a bizományi áru eladását frt 3264.— le 3% bizom. díj 97.92 költség 26.40 » 124.32	3139	68
	mely összeget pr. 3 hó a bizományos terhére irnak		
» 31.	Füredi kivett a pénztárból	150	—
	Nagy » » »	120	—
	Az árukészlet értéke	8896	—
	Kidolgozandó a naplóban és főkönyvben. Készítendő a nyers mérleg és leltár. A főkönyv lezárása.		
	Eredm. 11 jeles, 7 jó, 2 elégs. 1 elégt.		

4. A kereskedelmi számtanból.

1895. május 9-én a berlini tőzsdei jegyzékben a következő jegyzéseket találjuk:

Magyar aranyjáradék	102.90 K.
» korona »	98.— M.

Egyesített jár. (jun.—jul.)	100.— K.
Osztrák hitelintézet részv.	245.60 M.
Déli vasuti részv. (Lombard)	43.70 M.

Budapesten ugyanezen a napon a Mark váltó árfolyama 59.75.

Ezen árfolyam alapján meghatározandók a fönti berlini jegyzések budapesti paritásai.

Eredmény: 10 jeles, 6 jó, 5 elégséges.

5. *A kereskedelmi levelezésből.*

Fehér Béla Nagy-Kanizsán Dorner Ferenczlől Bécsben vászonneműt rendelvén, Dorner teljesíti a megrendelést. Fehér nincs megelégedve a küldött árukkal. (Fehér levelei magyarul, Dorneré németül irandók.)

Francia nyelven. Lafitte és Ta. Genfben értesítik Strasser és König budapesti cégét, hogy utóbbiaknak f. évi május 1-ről kelt hitellevele alapján megbízottjuknak, Reiner Sándor urnak 3200 frankot fizettek ki. A genfi cég ezen összeg erejéig a felmerült költségek lólszámításával Strasser és König budapesti cégére intézvénysz.

Eredmény: 3 jeles, 16 jó, 2 elégséges.

A szóbeli záróvizsgálatokat június 24. és 25. napjain tartottuk a miniszteri bizlos urak (*dr. Ruzsicska Kálmán*, kir. tanácsos, tanfelügyelő ur a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur részéről és *Kirchknopf Frigyes* ur, a soproni kereskedelmi és iparkamara titkára, a kereskedelmi miniszter ur részéről) jelenlétében. A vizsgálatokat megelőző, a kir. tanfelügyelő ur elnöklete alatt tartott conferentia a záróvizsgálati írásbeli dolgozatok eredménye alapján kimondotta, hogy valamennyi megjelent 21 tanuló szóbeli vizsgálatra bocsáttassék.

A záróvizsgálatok eredménye a következő:

Jelesen feleltek meg:

Grünhut Rezső,
Kohn Albert,
Lówi Vilmos,
Neumann Alfréd,
Schwarcz Pál,
Singer Imre.

Jól megfeleltek: *Beck Sándor, Blühweisz Henrik, Deutsch Fános, Györi Sándor, Hirschl Fülöp, Hirschel Salamon, Krausz Simon, Rosenberg Arnold, Schreiber Jenő.*

Megfeleltek: *Bischitzki Jakab, Rosenfeld János, Sauer Arthur, Weisz Ede, Weisz Ernő.*

1 tanuló két hó mulva teendő javító vizsgára utasított.

Az érettségi vizsgálatról felvett jegyzőkönyvben következőképen nyilatkoznak a miniszteri biztos urak annak eredményéről:

„Az osztályzat megállapítása után dr. Ruzsicska Kálmán és Kirchknopf Frigyes miniszteri biztosok meleg elismerésüknek adnak kifejezést a tapasztalt szellemi siker fölött.

A mely tantárgyból elő is fordultak a múlt érettségi vizsgálat alkalmából fogvatkozások, ugyanezen téren kiváló haladás tapasztaltatott. A miniszteri biztosok köszönetüket fejezik ki az intézet igazgatójának és tanári testületének azon odaadó és hazafias munkájokért, melyet ezen határszéli intézetben a szellemi és nemzeti haladás érdekében végeztek.

Midőn mindezeknek az áldozatkész hitközséggel leendő közlése elhatároztatott, a jegyzőkönyv aláíratott.“

XX. Az 1893-94. tanévben végzett tanulók alkalmazási helye.

A tanuló neve	Mely czégnél van alkalmazva	A cég telepe
Altstädter Aladár	Frankl & Ta. (M. Torsch's S., Bécs)	Bpest
Blankenberg G.	Mauthner Ödön	Bpest
Báder Ödön	Ismeretlen	
Goldschmidt L.	Első M. Lesz. és Pénzváltó Bank	Bpest
5 Hirschel Jenő	Sartory Oszkár	N.-Kanizsa
Kaufmann Károly	Mezőgazd. Ipar-Részvénytársaság (M. Ált. Hitelbank)	Bpest
Kohn Izsó	Barcsi Sertéshizlalda Rt.	Barcs
Kondor Miksa	Sőr- és Malátagyár	N.-Kanizsa
Mandel Henrik	Francesco Herzel & Cie	Fiume
10 Maschankzer B.	Wohl E. Gőzfűrésztelep és fakeresk.	Bécs
Morvai Izsó	Giro- és Pénztáregyesület	Bpest
Müller Jenő	Fodor és Krausz	Fiume
Philip József	beteg	
Rechnitzer Samu	Pick Vilmos	Szombath.
15 Rosenfeld Jenő	Kohn és Alter	Bécs
Schön József	Honig M.	Bécs
Schlesinger Ign.	Duschak és Ta., bankház	Bpest
Schwarz Aladár	Wiener Bankverein	Bécs
Sommer József	Gácsi Posztógyár	Bpest
20 Strém Ignác	Kauders Zs. és Kállai	M.-Vásárh.
Weisz Henrik	Baron Springer-féle szeszgyár	Bécs
Wirth Ernő	Giro- és Pénztáregyesület	Bpest
Wolf Géza	Brandenburg és Sternberg, bank biz. üzlet	Bpest
Zoór Győző	Kemenesaljai Közg. Hitelbank	Kis-Czell

XXI. Statisztikai táblázatok.

a) A tanulók származási helye.

Iskola	Osztály	megyei																Ausztriai	Egyiptomi	Összesen	Kimaradt	Megtelt	Létsz. a tanév végén	
		Nagykanizsai	Zala	Somogy	Vas	Veszprém	Fehér	Tolna	Baranya	Sopron	Pest	Bars	Krassó-Ször.	Zágráb	Varasd	Verőcze	Belovár							Pozsega
Elemi leányiskola	I	36	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39	1	—	38	
	II	38	3	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46	2	—	44	
	III	46	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	53	6	—	47	
	IV	40	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41	1	—	40	
	V	8	2	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	—	1	11	
	VI	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	5	
Összesen		172	14	6	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	196	10	1	185	
Elemi fiúiskola	I	38	4	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43	3	—	40	
	II	42	8	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	53	—	—	53	
	III	39	5	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47	3	—	44	
	IV	41	9	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	54	3	1	50	
Összesen		160	26	7	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	197	9	1	187	
Polgári iskola	I	16	12	6	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	—	3	—	—	41	1	—	40	
	II	7	5	8	4	2	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	2	—	2	34	1	—	33	
	III	11	8	7	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	2	—	33	—	—	33	
	IV	16	3	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4	1	—	33	—	—	33	
Összesen		49	28	26	5	2	—	—	1	2	1	1	—	—	2	5	3	10	3	2	141	2	—	139
Középker. isk.	I	24	8	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	44	—	—	44
	II	21	4	2	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	33	1	1	31
	III	9	2	6	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	—	—	21
Összesen		54	14	15	1	1	1	1	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	98	1	1	96
Főösszeg		435	82	54	7	4	3	2	3	1	1	1	1	2	9	4	15	3	3	1	632	22	3	607

Kanizsai 435

Vidéki 197

Összesen 632

Tandíjmentes: egészen 267, részben 75, összesen 342.

XXII. A nagykanizsai izr. hitközség hittani intézményei.

Közli: **Dr. Neumann Ede.**

Hitközségünk hittani intézményei szerves egészet képeznek és azon alapokon épültek fel, a melyeket a tizenkét évvel ezelőtt kidolgozott tantervek raktak le. Feladatunk a vallás tanait és intézményeit a serdülő nemzedékkel megismertetni, bemutatni azon történeti folyamatot, mely azokat létesítette és fejlesztette, a vallásos érzületet felébreszteni és táplálni, megerősíteni a valláshoz való ragaszkodást és hűséget és mindezek révén *erkölcsileg* megszilárdítani és vértetni az ifju lelkeket. Ez a vallástanítás célja, ezen szempontból történt a tananyag kiszemelése, ennek tudandó be, hogy a vallás *szent okmányainak* ismertetése az oktatás valamennyi fokán előkelő helyet foglal el; az anyag felosztásában pedig a tanulók értelmi fejlettsége és azon iparkodás vezérelt, hogy a vallástanítást lehetőleg összhangzásba hozzuk az oktatás egyéb feladataival.

Hogy ezen tantervek mennyiben váltak be, arról ítéletet mondani nem illetheti meg azt, a ki azokat kidolgozta. Tizenkét évi használat után még nem volt okunk változtatnunk rajtuk, pedig hazánkban éppen a tanítás és nevelés terén vajmi csekély az állandóság és alig próbáltunk ki egy-egy intézményt, már is megúntuk és olyannal szeretjük felcserélni, a mely merőben más irányelveknek hódol és más eszméket juttat kifejezésre.

A hitoktatás kérdése is az utolsó évtizedben élénk, sőt gyakran szenvedélyes vita tárgyául szolgált. A szellemek harcza egy tudományos irányu felekezeti folyóiratban indult meg és akkor vetette legmagasabb hullámait, midőn a pesti hitközség kiadta egyetemes tantervét. Ez lángba borította a kedélyeket. A harcz még nem csillapodott le és ha sajnálattal gondolunk is egy-egy szenvedélyes szóra, a mely a vitatkozók ajkairól — pillanatnyi felhevülésben — fakadt, el kell ismernünk, hogy a vita jelentékenyen járult hozzá ahhoz, hogy a nagyfontosságú ügy iránt olyanok is kezdtek érdeklődni, a kik eddig az egész hitoktatással édes keveset törődtek és hogy a vallástanítás ujjászervezését és egy országos tanterv kidolgozását meg lehetett pendíteni oly körben, mely annak előtte az egész ügyet alig méltatta volna figyelemre.

A kilencedik községkerület (Zala és Somogy) képvisellete 1892. április 3-án foglalkozott a hitoktatás kérdésével. A kerületi elnököket bizta meg, hogy a vallástanítás egységes szervezésének érdekében tegyék meg a szükséges intézkedéseket. Az elnököktől a képviselőhöz került vissza az ügy, mely 1894. május 14-én egy dr. Herzog Manó, Hoffmann Mór, dr. Kohn Ármin, Lőb Ignác,

dr. Neumann Ede, Schwarz Samu és dr. Venetianer Lajos tagokból álló bizottságot küldött ki azon utasítással, hogy saját kebléből elnököt választva és az országos bizottságba kiküldendő képviselőt kijelölve az új tantervek készítéséhez minél előbb fogjon hozzá. A bizottság meg is alakult és e sorok írójának elnöklete alatt megkezdte működését. Munkálatainak alapjául az elnök indítványára a pesti hitközség tantervét fogadta el, úgy azonban, hogy a munkatársak szabadsága semmiképpen esorbát ne szenvedjen és sem az irányelvekben, sem a tananyag kiszemelésében és felosztásában az alapul szolgáló tantervtől ne korlátoztassék. A bizottság tagjai a munkát egymás közt felosztották és azt nagy részt el is végezték; az egyes munkálatok a tanterv kidolgozására kiküldött bizottság minden tagjával hozzászólás végett közöltettek és a bizottságnak nemsokára alkalma lesz végleges megállapodásra jutni és javaslatát a képviselőlet elé terjeszteni. Az ezen javaslatban kifejezésre jutó alapelveket fogja e sorok írója az országos bizottságban is képviselni.

Az új tanterv nem fog lényegesen különbözni attól, mely mostani hitoktatásunknak alapul szolgál. Az irányelvek ugyanazok, az anyag felosztása is alig fog változni. Hiu reménynek tartjuk, hogy az országos tanterv egy csapásra meg fogja változtatni állapotaikat. Ne várjunk minden üdvösséget a tantervtől. Ebbe a sokat sürgetett és agyonzaklatott tervbe életet kell önteniök azoknak, a kire gyermekeink vallásos tanítása és nevelése van bízva.

A közreműködő tanerők jóakaratótól és buzgóságától függ első helyen a hitoktatás sikere. A vallásos tanok és intézmények ismeretének gyarapodását ezek hián a legtökéletesebb tanterv sem fogja eredményezni, vallásos érzületet pedig csak az ébreszthet, a kiben a vallás az egész lelki életnek tápláló forrásává lett, a kiben elég lelkesedés van, hogy a saját bőségéből másokat is gazdagíthat.

A tanítást két intézményünk egészíti ki, melynek jelentősége a serdülő nemzedéknek vallásos nevelésében napról-napra fokozódik. Az egyik az ünnepélyes *ifjúsági isteni tiszteltet*, a másik a lányok *confirmatioja*. Az előbbi a lefolyt évben újjászerveztetett és jelen alakjában oly ünnepélyes és az ifjúságra oly vonzóerővel van, hogy alig fogunk változtatni rajta; a confirmatio, mely már egy évtizedes multra tekint vissza, a gyülekezet vallásos tudatában teljesen meggyökeresedett és az év legszentebb ünnepével egy fokra emelkedett azon nap, a melyen a lányok a valláshoz való hűségüket ünnepi gyülekezetben megerősítik. Ezen évben (Sabuoth első napján) 24 lány confirmáltatott. Az exhortatiót minden isteni tiszteltet alkalmából, a confirmatiót és az arra előkészítő s az egész zsidó vallástant átkaroló hitoktatást e sorok írója végezte.

Hitoktatás a városi elemi iskolában.

I. osztály (kezdők és haladók.)

Heti 2 órában tanítja Kondor József. Tananyaga: a) héber olvasás, b) bibliai történet Ábrahámig.

II. és III. osztály.

Heti 2 órában tanítja Kondor József. Tananyaga: a) héber olvasás és egyes fontosabb mondatok fordítása; b) bibliai történet Mózes haláláig.

IV. osztály.

Heti 2 órában tanítja Kondor József. Tananyaga: a) héber olvasás és egyes imák fordítása; b) bibliai történet Salamon haláláig. — Tankönyv: a pesti izr. hitközségtől kiadott „zsidó hitoktatás vezérfonala”, minden osztályban a megfelelő rész.

A főgymnasiumban.

I. és II. osztály.

Heti 2 órában tanítja Hoffmann Mór. Tananyaga: a) bibliai történet Mózes haláláig; b) hit- és erkölestan (a 10 ige magyarázata, vallásos jelvények, isteni tisztelet, ünnepek, szerartások); c) bibliafordítás: Szemelvények Mózes II. könyvéből.

III. és IV. osztály.

Heti 2 órában tanítja Hoffmann Mór. Tananyaga: a) történet a második templom lerombolásáig; b) a hit- és erkölestan kiegészítése és bővítése; c) bibliafordítás: Szemelvények Mózes V. k.

V. és VI. osztály.

Heti 2 órában tanítja Hoffman Mór. Tananyaga: a) történet (vallástörténet) napjainkig; b) zsoltárfordítás.

VII. és VIII. osztály.

Heti 2 órában tanítja dr. Neumann Ede. Tananyaga: a) rendszeres vallás- és erkölestan; b) prófétai szemelvények fordítása nyelvtani alapon, bibliai olvasmányok (Jób könyve.) — Tankönyvek: Halász, Zsidó hitt.; Kayserling-Neumann, Mózes öt könyve; Schreiner, Szemelvények; Neumann, Vallástörténet; Kayserling (Csukási-Schön), Zsidók története.

A városi polgári fiúiskolában.

Tanítja Hoffmann Mór heti 2 órában. Tananyaga egyezik a gymnasiuméval. — Tankönyvek: Halász, zsidó hitt.; Kayserling-Neumann, Mózes öt könyve; Cassel, Zsidók története.

A városi polgári leányiskolában.

I. és II. osztály.

Heti 2 órában tanítja dr. Neumann Ede. Tananyag: a) bibliai történet az első templom elpusztulásáig; b) vallástan: istenismeret

**XXIII. Kivonat a nm. vallás- és közoktatásügyi
m. kir. miniszter ur 5009/1895. sz. a. rendeletével
kiadott új polgári iskolai
vizsgálati szabályzat-ból.**

5. §. A tanulók osztályzatainak megállapítására a következő fokok szolgálnak:

a) Az erkölcsi magaviselet jelölésére: dicséretes (1), jó (2), tűrhető (3), szabálytalan (4), rossz (5).

b) A szorgalomra nézve: kitartó (1), kellő (2), változó (3), hanyatló (4), csekély (5).

c) A tanulásbeli előmenetelre nézve: kitünő (1), jeles (2), jó (3), elégséges (4), elégtelen (5).

d) Az írásbeli dolgozat külső alakjára nézve: csinos (1), tiszta (2), rendes (3), tűrhető (4), rendetlen (5).

13. §. Azon tanuló, aki legfeljebb három tantárgyból kapott elégtelen osztályzatot: a tantestület által javító vizsgálatra bocsátható a következő tanév elején. A ki háromnál több tantárgyból bukott: annak ismételnie kell az osztályt, mint szintén annak is, a ki a javító vizsgálaton bárcsak egy tantárgyból is újra megbukott.

31. §. A magán- vagy összevont magánvizsgálatokra engedélyt kérők, hiteles születési bizonyítvánnyal tartoznak beigazolni, hogy életkoruk a vizsgálat idején megfelel azon osztálynak, a melyből magánvizsgálatot tenni óhajtanak.

Hat havi korhiány esetén a kir. tanfelügyelő legalább jó készültséget igazoló folyamodóknak egyidejűleg korengedélyt is adhat.

Túlkorúság a vizsgálatra bocsátó engedély megadásánál akadályul nem szolgál.

39. §. Teljesen ki nem fejlett polgári iskoláknál felsőbb osztályról is lehet magánvizsgálatot tenni, az esetben, ha az iskola minden szaktárgyra el van látva tanerőkkel. (56.344—1892.)

40. §. Fiúk (férfiak) csak fiúiskolában tehetnek magánvizsgálatot, ellenben nők, leányok fiúiskolában is bocsáthatók magánvizsgálatra, de a leányiskola tanterve szerint, s csakis kivételesen és különös máltánylást érdemlő esetekben. (8.791—1892.)

42. §. A megelőző 29—40. §-okban említett esetekben a jelentkező köteles az engedély elnyerése iránti folyamodványát kellően bélyegelve és származási bizonyítvánnyal, továbbá eddigi összes tanulmányairól szóló és a tanulmányok elvégzése vagy megszakítása óta lefolyt idő alatti foglalkozását, nemkülönben erkölcsi tekintetben való kifogástalanságát igazoló hiteles bizonyít-

ványokkal felszerelten azon felső nép- vagy polgári iskola igazgatójánál benyújtani, a hol vizsgálatot óhajt tenni.

Az oly tanuló, a ki nyilvános iskolát nem végzett, (38. §.), a vizsgálatra jelentkezésig eltelt idő alatti foglalkozását szintén tartozik hatósági vagy hatóságilag ellenjegyzett bizonyítvánnyal igazolni.

Szegénységi bizonyítvány alapján a folyamodvány bélyegmentes.

50. §. Ha a magánvizsgálatra jelentkezett tanuló a vizsgálaton egy, vagy legfőlebb három tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott: valamely később tartandó magánvizsgálat határidejét megelőző napok egyikén a tantestület által javító-vizsgálatra bocsátható.

A javító-vizsgálatot csak abban az iskolában lehet letenni, a melyben a tanuló az elégtelen érdemjegyet kapta.

A javító-vizsgálat díjmentes s annak hosszabb vagy rövidebb határidőre való engedélyezésére a vizsgálatot követő 4 hét alatt az igazgatóhoz benyújtandó külön folyamodvány alapján a tantestület illetékes, mely a határidőt belátása szerint a többi tantárgyakból tanusított előmenetelhez és a tanuló szellemi fejlettségéhez mérten állapítja meg.

53. §. Azon folyamodó, a ki a részére engedélyezett magánvizsgálaton nem jelentkezik, vagy arról a vizsgálat közben bármi okból visszalép, csak újabb folyamodás útján és csak a következő szabályszerű határidőben bocsátható ismét magánvizsgálatra, de a befizetett díjak visszafizetését, vagy ezeknek az újra engedélyezett vizsgálatnál való beszámítását nem igényelheti.

XXIV. Értesítés a jövő tanévre.

A tanulók felvétele mind a három iskolában szept. 1. és 2. napjain d. e. 9—12, délután 3—5 óráig a következő szabályok szerint történik, a javító vizsgálatok aug. 30-án tartatnak.

Az *elemi iskola* 1. osztályába azon tanulók vétetnek fel, kik legalább 5½ évesek és kiken az oltás sikeresen eszközöltetett, mi szükség esetén bizonyítvánnyal igazolandó.

A *polgári iskola* 1. osztályába azon tanulók vétetnek fel, kik legalább 9 évesek és az elemi iskola 4 osztályát kielégítő sikerrel végezték, vagy felvételi vizsga által kimutatják, hogy a 4. osztály számára kiszabott tantárgyakban elegendő jártassággal bírnak.

A *középkereskedelmi iskola* 1. osztályába azon tanulók vétetnek fel, kik a gymnasium, reál- vagy polgári iskola alsó 4 osztályát legalább elégséges sikerrel végezték és azt bizonyítvánnyal igazolják. A 2. és 3. osztályba oly tanulók vétetnek fel, kik az 1., ill. 2. osztályt ugyanezen, vagy vele egyenlő fokú szakiskolán legalább elégséges sikerrel végezték.

Ugy a polgári, mint a középkereskedelmi iskolába ujonnan belépő tanulók születési és újraoltási bizonyítványt tartoznak felmutatni.

Születési bizonyítvány nélkül sem a polgári, sem a középkeresked. iskolába egy tanuló sem fog felvétetni, mire ezuttal a t. szülők figyelmét különösen felhívjuk.

Javító vizsgálatra bocsáttatnak:

a) az elemi iskolában azon tanulók, kik legfeljebb 2, a polg. iskolában azok, kik legfeljebb 3 tantárgyból kaptak elégtelen osztályzatot.

b) a középkereskedelmi iskolában azon egy tantárgyból bukott tanulók, kiket erre a tanári kar ítélete feljogosít, mely körülmény az iskolai bizonyítványon jelezve van.

A két tantárgyból bukott tanulók közül azok bocsáttatnak javító vizsgálatra, kik erre a megyei kir. tanfelügyelőségtől engedélyt nyernek. Ezen engedély iránti kérvények 50 kros bélyeggel ellátva és az iskolai bizonyítvánnyal felszerelve, július 5-éig az igazgatóságnál benyújtandók.

a) *Évi tandíj* az elemi fiúiskolában:

helybeliek részére 16 frt, vidékiek részére 20 frt.

az elemi leányiskolában:

1.—4. oszt. helybeliek részére 16 frt, vidékiek részére 20 frt.

5.—6. " " " " 32 " " " 40 "

a polgári iskolában:

helybeliek részére 32 frt, vidékiek részére 40 frt.

a középkereskedelmi iskolában:

1. osztály 60 frt, II. osztály 80 frt, 3. osztály 100 frt.

A tandíj 2 részletben fizetendő, és pedig az 1. részlet a tanév elején, a 2. részlet február hó elején.

b) *Beiratási díj* az elemi és polgári iskolában: helybeliek részére 1 frt, vidékiek részére 2 frt; a középkeresk. iskolában 5 frt.

B ú n S a m u,
igazgató.

TARTALOM.

	Oldal
I. Iskolaszék	2
II. A nagykanizsai középkereskedelmi iskola története	3
III. Jelentés	22
IV. Tanintézeteink jötevői	25
V. Tanszerek	28
VI. Könyvtár	30
VII. Az ösztöndíjas tanulók névjegyzéke	33
A) Elemi iskola.	
VIII. Tantestület	36
IX. Érdemsorozat	
a) leányiskola	37
b) fiúiskola	46
B) Polgári iskola.	
X. Tantestület	56
XI. A polgári iskola tanterve	57
XII. Érdemsorozat	67
C) Középkereskedelmi iskola.	
XIII. Tanári kar	72
XIV. Előadott tananyag	73
XV. Kivonat a nagykanizsai középker. iskola szervezeti szabályzatából	85
XVI. Fegyelmi szabályok	88
XVII. Önképző kör	92
XVIII. Érdemsorozat	95
XIX. Jelentés a lefolyt tanévben tartott érettségi vizsgálatról	99
XX. Az 1893—94. tanévben végzett tanulók alkalmazási helye	104
XXI. Statisztikai táblázatok	105
XXII. A nagykanizsai izr. hitközség hittani intézményei	107
XXIII. Kivonat a vizsgálati szabályzatból	111
XXIV. Értesítés a jövő tanévre	113

